

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»**

**Факультет лінгвістики
Кафедра теорії, практики та перекладу англійської мови**

«На правах рукопису»
УДК 811.111'25:070](043.3)

«До захисту допущено»

Завідувач кафедри

(підпис) (ініціали, прізвище)

“ ____ ” _____ 2018р.

Магістерська дисертація

на здобуття ступеня магістра

зі спеціальності 035 Філологія

на тему: «Лінгвокультурний та прагматичний аспекти перекладу
політкоректної лексики в англійських медійних текстах»

Виконала: студентка 2 курсу, групи ЛА-71мп
(шифр групи)

Совпенко Маргарита Олексіївна
(прізвище, ім'я, по батькові)

(підпис)

Науковий керівник професор, д.пед.н. Федоренко С. В.
(посада, науковий ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали)

(підпис)

Рецензент доцент, к.філол.н. Туришева О.О.
(посада, науковий ступінь, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

(підпис)

Засвідчую, що у цій магістерській
дисертації немає запозичень з праць
інших авторів без відповідних посилань.
Студентка _____
(підпис)

Київ 2018

**Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут
імені Ігоря Сікорського»**

Факультет лінгвістики

Кафедра теорії, практики та перекладу англійської мови

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Спеціальність 035 Філологія

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

(підпис)

(ініціали, прізвище)

«__» _____ 2018 р.

ЗАВДАННЯ
на магістерську дисертацію студенту
Совпенко Маргарита Олексіївна
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема дисертації Лінгвокультурний та прагматичний аспекти перекладу політкоректної лексики в англомовних медійних текстах

науковий керівник дисертації Федоренко С. В., д.пед.н.
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом по університету від «__» _____ 20__ р. № _____

2. Термін подання студентом дисертації _____

3. Об'єкт дослідження: політкоректна лексика в англомовних медійних текстах.

4. Предмет дослідження: лінгвокультурологічні та прагматичні особливості функціонування та перекладу політкоректної лексики в англомовних медійних текстах.

5. Перелік завдань, які потрібно розробити:

- 1) з'ясувати соціокультурні передумови виникнення явища політкоректності та розглянути політкоректність як лінгвістичний феномен;
- 2) вивчити особливості загального поняття «медійний текст»;
- 3) обґрунтувати вживання політкоректної мови в англомовному медійному тексті;
- 4) дослідити класифікації політкоректних одиниць та їхнє функціональне призначення в англомовних медійних текстах;
- 5) проаналізувати шляхи відтворення англомовних політкоректних термінів українською мовою.

6. Орієнтовний перелік ілюстративного матеріалу 77 джерел, зокрема видання The Economist, The Guardian, The Daily Mail, Princeton Info та текстів BBC та CNN.

7. Орієнтовний перелік публікацій тези на двох всеукраїнських конференціях та стаття опублікована в фаховому науковому журналі «Науковий вісник Херсонського державного університету».

9. Дата видачі завдання _____

Календарний план

№ з/п	Назва етапів виконання магістерської дисертації	Строк виконання етапів магістерської дисертації	Примітка
1	<i>Обґрунтування теоретичних передумов дослідження</i>	<i>до 20.12.2017</i>	<i>вик.</i>
2	<i>Формування програми й методики дослідження</i>	<i>до 20.05.2018</i>	<i>вик.</i>
3	<i>Аналіз експериментального матеріалу та виклад і оформлення результатів дослідження</i>	<i>до 10.11.2018</i>	<i>вик.</i>

Студентка

(підпис)

М.О. Совпенко
(ініціали, прізвище)

Науковий керівник дисертації

(підпис)

Федоренко С.В.
(ініціали, прізвище)

РЕФЕРАТ

Магістерська дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного з них, загальних висновків, та списку використаної літератури, який налічує 100 джерел, 4 додатки. Загальний обсяг роботи 223 сторінок.

Однією з актуальних проблем сучасного мовознавства залишається дослідження співвідношення мови та культури, оскільки мова є дзеркалом культури, в якому відбивається суспільна самосвідомість, спосіб життя, традиції, мораль, система цінностей і світогляд. Протягом останніх десятиліть в світі, зокрема в англомовних країнах, надзвичайної популярності набув новий культурний і мовний феномен «політична коректність».

Актуальність теми роботи зумовлена інтересом до дослідження політкоректної лексики в сучасній англійській мові, що, своєю чергою, пояснюється зростаючими процесами глобалізації та міжнародної інтеграції і співпраці в суспільстві.

Теоретичною основою нашого дослідження є теорії та положення, розроблені сучасними вітчизняними та закордонними мовознавцями та перекладознавцями: М. Бауманом, С. Г. Тер-Мінасовою, О. Б. Сінькевичем, В. Б. Великородою, Т. Р. Кияком, О. В. Завадською, З. С. Трофімовою, Я. С. Бондарук, Р. Й. Вишнівським, Т. Лоусоном, Д. Герродом, М. Г. Комлєвим та Ф. Беквітом. **Об'єктом дослідження** є політкоректна лексика в англомовних медійних текстах.

Предметом дослідження виступають лінгвокультурологічні та прагматичні особливості функціонування та перекладу політкоректної лексики в англомовних медійних текстах.

Мета роботи полягає у вивченні функціональних особливостей політкоректної лексики в англомовних медійних текстах та шляхів її відтворення українською мовою з огляду на лінгвокультурологічні розбіжності.

Досягнення поставленої мети передбачає вирішення таких **завдань**:

- 1) з'ясувати соціокультурні передумови виникнення явища політкоректності та розглянути політкоректність як лінгвістичний феномен;
- 2) вивчити особливості загального поняття «медійний текст»;
- 3) обґрунтувати вживання політкоректної мови в англомовному медійному тексті;
- 4) дослідити класифікації політкоректних одиниць та їхнє функціональне призначення в англомовних медійних текстах;
- 5) проаналізувати шляхи відтворення англомовних політкоректних термінів українською мовою.

Наукова новизна дисертаційного дослідження полягає в комплексному описі політкоректних одиниць медійних текстів, зокрема в детальному аналізі їх перекладу. Вперше досліджено прагматичний потенціал політкоректної лексики за допомогою корпусного методу.

Практичне значення здобутих результатів полягає у тому, що дисертація збагачує дослідницький досвід сучасної германістики новими знаннями про політкоректність її репрезентацію в сучасній англійській мові. Отримані результати поглиблюють уявлення про закономірність функціонування англомовних політкоректних одиниць, особливості їх перекладу українською мовою та можуть бути використані в освітньому процесі, зокрема в теоретичних та практичних курсах теорії та практики перекладу, мовної комунікації та лінгвокультурології (розділ III. Шляхи перекладу політкоректної лексики сучасних англомовних медійних текстів українською мовою).

Матеріалом дослідження є 470 політкоректних дібраних методом суцільної вибірки з 90 медіатекстів, зокрема видань The Economist, The Guardian, The Daily Mail, Princeton Info, The Washington Post, The American Prospect, The Bolton News та текстів BBC та CNN.

Методи дослідження. У роботі застосовано загальнонаукові (аналіз, синтез, індукція, дедукція, узагальнення) та власне лінгвістичні методи. За

допомогою методу суцільної вибірки були виокремлені одиниці аналізу. Описовий метод дозволив здійснити таксономію та інтерпретацію політкоректних одиниць. Контекстуальний метод допоміг у визначенні лінгвальних і позалінгвальних особливостей мовних одиниць; кількісний аналіз – у встановленні частотності застосування перекладацьких трансформацій; корпусний – в обґрунтуванні прагматичного потенціалу політкоректної мови в медійному тексті, визначенні лексичних та семантичних особливостей політкоректних термінів та встановленні сучасних тенденцій вживання політкоректних слів.

Апробація результатів дослідження. Основні методологічні, теоретичні результати і концептуальні положення дослідження обговорювалися на: II Всеукраїнській студентській науково-практичній конференції «Наука XXI століття: виклики, пріоритети, перспективи досліджень»; IV Всеукраїнській студентській науково-практичній конференції «Студент як суб'єкт процесу модернізації вищої освіти XXI століття: візії, цінності, пріоритетні завдання».

Публікації. Основні положення і результати дисертаційного дослідження висвітлено в 3 публікаціях, з яких: 1 стаття у науковому фаховому виданні України, 2 – у збірниках матеріалів всеукраїнських науково-практичних конференцій.

Ключові слова: *політкоректна лексика, медійний текст, перекладознавчий аспект, лінгвокультурні розбіжності, корпусний метод.*

ABSTRACT

The master's dissertation consists of an introduction, three chapters, conclusions to each chapter, general conclusions, and list of references that includes 100 points and 4 applications. The paper amounts to 223 pages.

One of the current issues of modern linguistics is the study of the relation of a language and culture since the language is a mirror of the culture, which reflects the social consciousness, lifestyle, traditions, morals, the system of values and worldview. In the world, particularly in the English-speaking countries, a new cultural and linguistic phenomenon "political correctness" has gained immense popularity over the last decades. **The significant topicality** is presented by the interest in the study of politically correct vocabulary in modern English, which, in its turn, is explained by the fast-growing processes of globalization and international integration and cooperation in society.

The theoretical basis of our research includes the theories and statements developed by modern domestic and foreign linguists and translators: M. Bauman, S. G. Ter-Minasova, O. B. Sinkevich, V. B. Velikoroda, T. R. Kiyak, O. V. Zavadskaya, S. S. Trofimova, J. S. Bondaruk, R. Y. Vishnevsky, T. Lewisohn, D. Gerrod, M. G. Komlev, and F. Beckwith.

The object of the study is politically correct terms in English media texts.

The subject of the study is linguocultural and pragmatic peculiarities of the functioning and translation of politically correct terms in English media texts.

The aim of the research is to study the functional features of politically correct terms in English media texts and ways of their translation in Ukrainian with regard to the linguocultural differences.

Achieving this goal involves the solution of the following **tasks**:

- 1) to determine socio-cultural preconditions of occurrence of the phenomenon of political correctness and consider political correctness as a linguistic phenomenon;
- 2) to study the features of the general notion of "media text";

3) to substantiate the use of politically correct language in the English media text;

4) to classify the politically correct units and their functional purpose in English media texts;

5) to analyze the ways of English politically correct terms translation in Ukrainian.

The scientific novelty of the dissertation research lies in the comprehensive description of the politically correct units of media texts, in a detailed analysis of their translation in particular. For the first time, the pragmatic potential of the politically correct vocabulary is studied with the application of the corpus method.

The practical value of the obtained results is that the dissertation enriches the research of contemporary Germanic literature with new knowledge about political correctness and its representation in modern English. The obtained results deepen the comprehension of the functioning pattern of English politically correct terms and the peculiarities of their translation into Ukrainian and can be used in the educational process, particularly in the theoretical and practical courses of the theory and practice of translation, communication and linguocultural studies (Chapter III. The Ways of translation of the politically correct terms of modern English media texts in Ukrainian).

The research material amounts to 470 politically correct terms selected from 90 media texts, including The Economist, The Guardian, The Daily Mail, Princeton Info, The Washington Post, The American Prospect, The Bolton News and BBC and CNN, by a multistage sampling approach.

Research methods. In this work, general (analysis, synthesis, induction, deduction, generalization) and linguistic methods are applied. Units of analysis were determined by means of a continuous sampling method. The descriptive method allowed to present the taxonomy and interpretation of politically correct units. The contextual method helped in the determination of the linguistic and extra-linguistic features of politically correct units; quantitative analysis - in the determination of the frequency of translation transformations application; corpus

method facilitated the study of the pragmatic potential of the politically correct language in the media text, determining the lexical and semantic peculiarities of politically correct terms, and establishing modern trends in the political correctness.

The main methodological and theoretical results and conceptualities of the study were discussed at: II All-Ukrainian Student Scientific and Practical Conference "The Science of the 21st Century: Challenges, Priorities, Perspectives of Research"; IV All-Ukrainian student scientific and practical conference "Student as a subject of the process of modernization of higher education of the XXI century: visions, values, priority tasks".

Publications. The main statements and results of the dissertation research are presented in 3 publications, of which: 1 article in the scientific professional edition of Ukraine, 2 - in collections of materials of all-Ukrainian scientific and practical conferences.

Key words: *politically correct terms, media text, translation-related aspect, linguistic and cultural differences, corpus method.*

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ I. ПОЛІТКОРЕКТНА ЛЕКСИКА СУЧАСНИХ АНГЛОМОВНИХ МЕДІЙНИХ ТЕКСТІВ ЯК ОБ’ЄКТ ЛІНГВІСТИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ	8
1.1. Соціокультурні передумови виникнення лінгвістичного феномену «політична коректність».....	8
1.2. Лінгвостилістична характеристика медійного тексту.....	16
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ I	22
РОЗДІЛ II. ОСОБЛИВОСТІ ВЖИВАННЯ ПОЛІТКОРЕКТНОЇ ЛЕКСИКИ В СУЧАСНИХ АНГЛОМОВНИХ МЕДІЙНИХ ТЕКСТАХ	24
2.1. Види політкоректної лексики.....	24
2.2. Політична коректність у контексті евфемії	30
2.3. Особливості функціонування лексичних одиниць політкоректності	40
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ II	46
РОЗДІЛ III. ШЛЯХИ ВІДТВОРЕННЯ ПОЛІТКОРЕКТНОЇ ЛЕКСИКИ СУЧАСНИХ АНГЛОМОВНИХ МЕДІЙНИХ ТЕКСТІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ	48
3.1. Кількісний аналіз перекладу одиниць на позначення національної та расової належності.....	50
3.2. Кількісний аналіз перекладу одиниць гендерної політкоректності.....	54
3.3. Кількісний аналіз одиниць соціальної політкоректності.....	59
3.4. Кількісний аналіз перекладу одиниць, що підкреслюють престиж, та одиниць комерційної політкоректності.....	66
3.5. Кількісний аналіз перекладу одиниць на позначення якостей.....	71
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ III	77
ВИСНОВКИ	79
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	82
ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ	86

ДОДАТОК А. Вживання перекладацьких трансформацій у перекладі політкоректної лексики медіатекстів.....	94
ДОДАТОК Б. Відсоткове співвідношення способів перекладу політкоректних одиниць.....	221
ДОДАТОК В. Конотативний аспект політкоректних одиниць.....	222
ДОДАТОК Д. Залежність перекладацьких трансформацій від конотативного аспекту.....	223

ВСТУП

Однією з актуальних проблем сучасного мовознавства залишається дослідження співвідношення мови та культури, оскільки мова є дзеркалом культури, в якому відбивається суспільна самосвідомість, спосіб життя, традиції, мораль, система цінностей і світогляд. Протягом останніх десятиліть в світі, зокрема в англомовних країнах, надзвичайної популярності набув новий культурний і мовний феномен «політична коректність».

Актуальність теми роботи зумовлена інтересом до дослідження політкоректної лексики в сучасній англійській мові, що, своєю чергою, пояснюється зростаючими процесами глобалізації та міжнародної інтеграції і співпраці в суспільстві.

Теоретичною основою дослідження виступають теорії та положення, розроблені сучасними вітчизняними та закордонними мовознавцями та перекладознавцями: М. Бауманом, С. Г. Тер-Мінасовою, О. Б. Сінькевичем, В. Б. Великородною, Т. Р. Кияком, О. В. Завадською, З. С. Трофімовою, Я. С. Бондарук, Р. Й. Вишнівським, Т. Лоусоном, Д. Герродом, М. Г. Комлєвим та Ф. Беквітом та ін.

Об'єктом дослідження є політкоректна лексика в англомовних медійних текстах.

Предметом дослідження виступають лінгвокультурологічні та прагматичні особливості функціонування та перекладу політкоректної лексики в англомовних медійних текстах.

Мета роботи полягає у вивченні функціональних особливостей політкоректної лексики в англомовних медійних текстах та шляхів її відтворення українською мовою з огляду на лінгвокультурологічні розбіжності.

Досягнення поставленої мети передбачає вирішення таких **завдань**:

- 1) з'ясувати соціокультурні передумови виникнення явища політкоректності та розглянути політкоректність як лінгвістичний феномен;
- 2) вивчити особливості загального поняття «медійний текст»;

- 3) обґрунтувати вживання політкоректної мови в англомовному медійному тексті;
- 4) дослідити класифікації політкоректних одиниць та їхнє функціональне призначення в англомовних медійних текстах;
- 5) проаналізувати шляхи відтворення англомовних політкоректних термінів українською мовою.

Наукова новизна дисертаційного дослідження полягає в комплексному вивченні політкоректних одиниць медійних текстів, зокрема в детальному аналізі їх перекладу. Вперше досліджено прагматичний потенціал політкоректної лексики за допомогою корпусного методу.

Практичне значення здобутих результатів полягає у тому, що дисертація збагачує дослідницький досвід сучасної германістики новими знаннями про політкоректність її репрезентацію в сучасній англійській мові. Отримані результати поглиблюють уявлення про закономірність функціонування англомовних політкоректних одиниць, особливості їх перекладу українською мовою та можуть бути використані в освітньому процесі, зокрема в теоретичних та практичних курсах теорії та практики перекладу, мовної комунікації та лінгвокультурології (розділ III. Шляхи перекладу політкоректної лексики сучасних англомовних медійних текстів українською мовою).

Матеріалом дослідження слугували 470 політкоректних дібраних методом суцільної вибірки з 90 медіатекстів, зокрема з видань The Economist, The Guardian, The Daily Mail, Princeton Info та текстів BBC та CNN.

Методи дослідження. У роботі застосовано загальнонаукові (аналіз, синтез, індукція, дедукція, узагальнення) та власне лінгвістичні методи. За допомогою методу суцільної вибірки були виокремлені одиниці аналізу. Описовий метод дозволив здійснити таксономію та інтерпретацію політкоректних одиниць. Контекстуальний метод допоміг у визначенні лінгвальних і позалінгвальних особливостей мовних одиниць; кількісний аналіз – у встановленні частотності застосування перекладацьких

Лінгвокультурний та прагматичний аспекти перекладу політкоректної лексики в
англомовних медійних текстах 6
трансформацій; корпусний – в обґрунтуванні прагматичного потенціалу
політкоректної мови в медійному тексті, визначенні лексичних та семантичних
особливостей політкоректних термінів та встановленні сучасних тенденцій
вживання політкоректних слів.

Структура й обсяг магістерської дисертації. Робота складається зі
вступу, трьох розділів, висновків до кожного з них, загальних висновків, та
списку використаної літератури, який налічує 100 джерел, 4 додатки. Загальний
обсяг роботи 223 сторінок.

У вступі обґрунтовано актуальність дослідження обраної
перекладознавчої проблеми, визначено об'єкт, предмет, мету, завдання,
методи дослідження, а також розкривається наукова новизна та практичне
значення, зазначається апробація результатів дослідження.

У першому розділі «Політкоректна лексика сучасних англомовних
медійних текстів як об'єкт лінгвістичного дослідження» розглядаються
передумови виникнення поняття політкоректності, а також визначаються її
основні лінгвістичні аспекти. Надається лінгвостилістична характеристика
медійному тексту та обґрунтовується вживання в ньому політкоректної
лексики.

У другому розділі «Особливості вживання політкоректної лексики в
сучасних англомовних медійних текстах» досліджуються класифікація та
функціональність політкоректних термінів. Опубліковано статистичні дані
згідно з нашим корпусним дослідженням та надано вказівки, щодо
особливостей перекладу політкоректних одиниць.

У третьому розділі «Шляхи відтворення політкоректної лексики
сучасних англомовних медійних текстів українською мовою» здійснюється
кількісно-якісний аналіз політкоректних одиниць медіатекстів, а також оцінка
відтворення найяскравіших прикладів.

У загальних висновках викладено основні результати виконаного
дослідження, сформульовано висновки й окреслено перспективи подальшого
опрацювання зазначеної проблеми.

Апробація результатів дослідження. Основні методологічні, теоретичні результати і концептуальні положення дослідження обговорювалися на: II Всеукраїнській студентській науково-практичній конференції «Наука XXI століття: виклики, пріоритети, перспективи досліджень»; IV Всеукраїнській студентській науково-практичній конференції «Студент як суб'єкт процесу модернізації вищої освіти XXI століття: візії, цінності, пріоритетні завдання».

Публікації. Основні положення і результати дисертаційного дослідження висвітлено в 3 публікаціях, з яких: 1 стаття у науковому фаховому виданні України, 2 – у збірниках матеріалів всеукраїнських науково-практичних конференцій.

РОЗДІЛ І

ПОЛІТКОРЕКТНА ЛЕКСИКА СУЧАСНИХ АНГЛОМОВНИХ МЕДІЙНИХ ТЕКСТІВ ЯК ОБ'ЄКТ ЛІНГВІСТИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Динамічний розвиток суспільства, поширення толерантності й демократизації, а також процеси глобалізації сприяють культурним трансформаціям. Велику роль щодо відображення нових реалій життя та сучасних метаморфоз літературної норми відіграють ЗМІ. З цього виникає необхідність дослідження політкоректної лексики саме в медіатекстах, що фіксують найновіші мовні тенденції та найглибше обґрунтовують вживання політкоректних одиниць, а саме термінології, спрямованої на заміну лексем, образливих для представників тієї чи іншої соціальної групи, громадянські права яких обмежуються або не здійснюються у повному обсязі, або ж на завуалювання соціально-негативних явищ.

1.1. Соціокультурні передумови виникнення лінгвістичного феномену «політична коректність»

Появу терміну політкоректність можна віднести до 1793р., коли Верховний Суд США розглядав справу «Чізхольм проти Джорджії». В рішенні Суду був вжитий термін «*not politically correct*» – політично некоректний, суспільно неприйнятний.

Серед перших випадків задокументованого використання поняття політкоректності також можна згадати перший розділ автобіографії американського сенатора Роберта Лафоллета, датований 1912-м роком, у якому автор, згадуючи своє навчання у Вісконсинському університеті, зазначає, що в ті часи люди не дотримувались коректних політичних та економічних поглядів, оскільки їм бракувало соціологічної та політично економічної освіти.

Інший аналогічний приклад знаходимо в творі Г. В. Мортонна «Слідами Святого Павла», де він зауважив, що замість того, щоб називати людей рабами, їх варто називати Галатами, адже цей термін є більш тактовним, оскільки позначає людей, які знаходяться під владою Риму [23, с. 21].

Політична коректність стала частиною сучасного лексикону та образу мислення в пізніх 80-х, внаслідок дебатів, які розпочались в університетських містечках США, в середовищі консервативно налаштованих професорів і журналістів, які використовували це поняття для повчань тих, хто «непристойно» висловлювався щодо расової приналежності, статі, сексуальної орієнтації чи екології. Метою «прогресивних ортодоксів» було переконати американців відмовитися від використання упереджених висловлювань та поглядів стосовно соціально-резонансних суспільних тем, таких як расова, етнічна, релігійна приналежність, гендерна ідентичність і сексуальна орієнтація. Характеристика окремих явищ з використанням упередженої чи ідеологічно забарвленої термінології вважалася для них хибною, образливою, дискримінаційною, «соціологічно небезпечною» або просто непристойною. Громадська реакція на вимогу використання «політично коректної» термінології і лексики виявлялася в діапазоні від широкого схвалення до гострого заперечення [19, с. 8]. Критично налаштована частина американської, а згодом і канадської академічної спільноти виступила проти руху за «політичну коректність». Головними аргументами були обмеження свободи вибору та свободи висловлювань взагалі та академічної свободи зокрема, небезпека встановлення тиранії натовпу, небезпека занепаду критичного мислення та інтелектуального життя. Виступи проти руху за «політичну коректність» були досить показовими. Для відкрито мислячих інтелектуалів «політична коректність» була однією з форм новітньої тиранії натовпу, що сліпо кинувся впроваджувати її вимоги в усіх сферах суспільного життя [19, с. 8]. Оскільки приблизно 50% американців навчались в коледжах, цей термін швидко розповсюдився й осів в мові як прикметник «політкоректний». Феномен політичної коректності має свою складну історію та піддався неабияким змінам впродовж останніх двадцяти років. На момент виникнення цього терміну в США, політична коректність сприймалась як рух та соціальний феномен, сконцентрований в університетських кампусах та політичних або культурних інституціях, дотичних до феміністичних та лівоспрямованих рухів.

Мовознавець Джефрі Г'юз в роботі «Політична коректність: історія семантики та культури» пише: «З точки зору лінгвістики, проект політичної коректності почався з переважно ідеалістичного й навіть пуританського прагнення почистити мову за допомогою її позбавлення деяких властивостей, що мали упереджений характер [30, с. 3]». Якщо вірити Г'юзові, на меті у прихильників політично коректної мови було знівелювати попередню несправедливість, яка була закладена подібними словами, та покращити соціальні стосунки.

Політична коректність (Political correctness – PC) – це свого роду добровільний суспільний кодекс поведінки, що стихійно склався на Заході. В його основі – досить схвальне прагнення не образити, не зачепити почуттів людини, зберегти гідність особи і гарний настрій. Це досягається через неприпустимість принизливих згадувань про фізичні або психічні вади третіх осіб, про їх расову, релігійну чи національну приналежність, дотримання рівності статей в громадському та приватному житті, заходи проти сексуальних утисків на роботі, а також неприпустимість презирства, принизливих висловлювань та агресивних нападок на адресу тих людей, які відносять себе до сексуальних меншин, якщо їх поведінка не виходить за межі закону. Лінгвокультурний феномен політичної коректності виник в США наприкінці 60-х років XX століття [33, с. 2]. Розвиток цього явища був зумовлений лібералізацією суспільного устрою, появою нових тенденцій в житті суспільства та збереженням у мові одиниць, які мали дещо негативну конотацію стосовно цих змін. Так чорне населення було обурене расизмом англійської мови і почало вимагати її дерасилізації, а активісти жіночих рухів оголосили англійську мову сексистською. Боротьба за політичну коректність розпочалася в зв'язку з публічними виступами афроамериканців проти використання етнічної назви «*black*» на позначення темношкірого населення США. Вимагаючи дерасилізації англійської мови, афроамериканці вказували на негативність конотацій метафорики слова «*black*» на противагу позитивності слова «*white*» (*blacksheep* – відщепенець, *black market* – чорний ринок, *blackmail*

шантаж, blackmailer – шантажист, blacklist – чорний список, black magic – чорна магія, black looks – похмурі/несхвальні погляди; white-collar – білий комірець (працівник, зайнятий інтелектуальною працею, whitelist – рекомендаційний список, whitehall – англійський уряд). На думку темношкірого населення країни, етнічна назва «*black*» була дискримінаційною [15, с. 71-72].

Так соціокультурна зумовленість мовного явища перетворилась у гостру політичну проблему, вирішення якої призвело до вагомих змін в усіх варіантах англійської мови.

Рух за політичну коректність був активно підтриманий феміністичними колами. У 70-ті роки відбулася гендерна мовна реформа, результатом якої стало очищення англійської мови від ознак «сексизму» – вербальної дискримінації за ознаками статі. Ця ідеологія базується на установах або переконаннях, згідно з якими жінкам (або чоловікам) хибно приписуються (або заперечуються) певні якості. Цей термін з'явився у 1970-х рр. в США в жіночому визвольному русі. Особливо часто він вживається при обговоренні упередженостей проти жінок, так званих, гендерних стереотипів [6, с. 56].

На думку феміністок, сексизм так глибоко укорінився в культурі, в суспільстві і свідомості, що його часто просто не помічають. Від перших днів після народження всіх виховують відповідно до сексистського світосприйняття. Якщо не батьки, то середовище, суспільство і традиції привчають хлопчиків грати з машинками, а дівчат – із ляльками. З дитинства закладається безліч стереотипів: парубки мають бути сильними та сміливими, а дівчата мають стежити за фігурою; чоловіки повинні утримувати родину, а жінки – поратись по господарству [6, с. 56].

Отже, поняття політичної коректності виникло через прагнення людей встановити успішні міжнародні відносини та викоренити пригноблення людей на всіх соціальних рівнях. Рух політкоректності поширився у 80-х роках внаслідок студентських дебатів. На меті його було нівелювання соціальної несправедливості та покращення соціальних стосунків, боротьба за демократизацію суспільства.

Сучасне поняття політичної коректності з'явилося в 1970–1980-х роках.

У цей час на Заході ставало соціально прийнятним для жінок переслідувати той стиль життя, якого зазвичай дотримувалися чоловіки. Наприклад, прагнути стати головним менеджером чи виконавчим директором великої корпорації, бути лідером в сімейних відносинах. Саме тому і виникло питання про те, що, англійська мова повинна змінити свої іменники чоловічого роду, як, наприклад, «*chairman*» на більш загальні терміни, зокрема «*chairperson*» [16, с. 128].

Словник «Merriam-Webster Dictionary» визначає даний термін політичної коректності таким чином: «...це схильність вважати, що мова та дії, які зачіпають політично болючі питання (щодо сексуальної орієнтації та расової приналежності), повинні бути виключені» (Тут і далі переклад наш – Федоренко С.В., Совпенко М.О. conforming to belief that language and practices which could offend political sensibilities (as in matters of sex or race) should be eliminated [31]). Автори соціологічного словника-довідника Т. Лоусон і Д. Геррод визначають політичну коректність як прагнення виключити будь-який прояв дискримінації людей за ознакою статі, етнічної приналежності, фізичних здібностей або сексуальної орієнтації [21, с. 509]. Енциклопедія «The Hutchinson» (Великобританія) містить таке визначення: «політична коректність – розмовний термін, що використовується для визначення ліберального ставлення до проблем освіти та суспільного статусу і всього, що з цим зв'язаного. Щоб бути політично коректним, потрібно реагувати на прояви расизму, сексуального насильства, проявляти турботу до навколишнього середовища [21, с. 509]».

Дослідниця З. С. Трофімова вважає, що «політична коректність» з'явилася у зв'язку з виникненням ідеї культурного плюралізму і відповідної необхідності нової ідеології у відтворенні творів літератури і мистецтва, досягнень суспільного і політичного життя, що стосується представників всіх етнічних і сексуальних меншин [9, с. 122].

Саме поняття політичної коректності є доволі багатогранним та сприймається неоднозначно. Наприклад, мовознавець М. Г. Комлев в

«Словнику іноземних слів» визначає політкоректність, як гасло, що демонструє ліберальну спрямованість сучасної американської політики і більше стосується не змісту, а символічного образу, до якого прив'язується поняття [20, с. 3].

Відомий лінгвіст С. Г. Тер-Мінасова вважає, що політична коректність мови виражається в прагненні знайти нові способи мовного вираження замість тих, які зачіпають почуття і гідність індивіда, принижують його людські права звичайною мовною нетактовністю та/або прямолінійністю щодо расової й статевої приналежності, віку, статусу, стану здоров'я, зовнішнього вигляду [22, с. 122].

Закордонні дослідники акцентують на тому, що явище політкоректності виникло і поширилося на території американських коледжів і університетів, як центрів науки та культури, а також завдяки етнічному і расовому різноманіттю студентства. У передмові до своєї книги «Are You Politically Correct?» Ф. Беквіт і М. Бауман дають визначення політичної коректності як «мережі взаємозв'язаних ідеологічних переконань, які ставлять під сумнів основи університетської освіти: традиційний навчальний план, погляди на об'єктивність отримуваних знань, надаючи значення культурним, статевим, класовим і расовим відмінностям [18, с. 72]». Українські лінгвісти й соціологи неодноразово підкреслюють умовність поняття «політична коректність», адже політично коректна лексика не завжди виникає з політичних причин і дані лексичні одиниці часто не є коректними з точки зору того, що вони бувають свідомо провокативними, порушують принцип ввічливості й толерантності, а, отже, можуть досліджуватись у межах конфліктного дискурсу [18, с. 72]. Політкоректні лексичні одиниці виникли як ввічливі евфемізми, що дозволяють уникати вживання слів на позначення фізичних чи психічних недоліків людини, дискримінації людини в суспільстві. Проте політкоректні лексичні одиниці трансформувалися. Деякі з них по-новому називають звичні явища й поняття, ставлять під сумнів традиційні уявлення про людину, суспільство й місце людини в природі: наприклад, замість традиційних «*mother*» та «*father*» пропонують вживати «*parent 1*» та «*parent 2* [10, с. 352]», впроваджують

звертання «Мх» до осіб невизначеної статі та евфемізми, в основу яких закладена негативна конотація – *parasitically oppressed* (*pregnant* – вагітна), *assault with a deadly weapon* (*cigarette smoking* – куріння). З цієї точки зору, політкоректна лексика іноді наближається до дисфемізмів, хоча, на відміну від дисфемізмів, політкоректні лексичні одиниці рідко бувають грубими чи провокативними.

Останнім часом в США розгорілися дебати з приводу впливу ідей політичної коректності на суспільство і мову. Центральними темами цих суперечок стали проблеми мультикультуралізму (*multiculturalism*) і мовних кодів (*speechcodes*).

Мультикультуралізм визначається як «філософія освіченості, що підкреслює унікальний внесок різних культур в історію людства [18, с. 73]». Прихильники мультикультуралізму закликають відмовитися від необхідності будувати навчання і виховання на принципах західної або, так званої «євроцентричної» (*eurocentric*) культури, в якій європейці постають як єдині носії цивілізації та культури. Більш того, вважається, що набір до вищих навчальних закладів повинен проводитися з урахуванням статевої й національної приналежності абітурієнтів, а не тільки за досягненнями в навчанні. Ці ідеї значно змінили характер і цілі навчання в американських школах, коледжах і університетах. Поняття мультикультуралізму поступово розширюється, охоплюючи не тільки расові й етнічні групи, але і релігійні та сексуальні меншини, а також суспільно-політичні рухи на кшталт фемінізму [25, с. 9].

Отже, у цьому підрозділі були детально проаналізовані теорії походження лексичного концепту політичної коректності, а також висвітлені підходи щодо трактування даного мовного явища провідними вченими-лінгвістами. Щодо теорій походження концепту, то можна узагальнити, що розвиток явища політичної коректності нерозривно пов'язаний з такими лінгво-соціальними явищами, як мультикультуралізм та мовний такт. Варто також зазначити, що підходи до аналізу політичної коректності різні: концепт трактується як

Лінгвокультурний та прагматичний аспекти перекладу політкоректної лексики в англомовних медійних текстах 15

особлива ідеологічна реалія, мовний рух, культурно-поведінкова і мовна тенденція, мовна толерантність, словесна провокація, інструмент маніпуляції суспільною свідомістю, тощо. З наведених даних можна розробити таку матрицю поняття політкоректності (див. табл. 1.1. Матриця поняття політкоректності):

Таблиця 1.1

Матриця поняття політкоректності

Властивості поняття Дослідники	Нові способи мовного вираження	Усунення дискримінації	Інструмент мовної маніпуляції	Лібералізація культурних процесів
Т.Лоусон	✓	✓		✓
Д.Геррод	✓	✓		✓
З.С. Трофімова	✓	✓		✓
М.Г. Комлев	✓			✓
С.Г.Тер-Мінасова	✓	✓		
Ф. Беквіт	✓		✓	✓
М. Бауман	✓		✓	✓
Я.С. Бондарук	✓	✓	✓	✓
Т. Р. Кияк	✓	✓	✓	✓

Відповідно, ми вважаємо політкоректність новим засобом мовного вираження та відтворення теперішніх реалій, що виник внаслідок лібералізації культурних процесів та націлений на усунення дискримінації на всіх рівнях. Втім, ми також підкреслюємо, що даний концепт може слугувати інструментом

мовної маніпуляції, трансформуватися і мати як позитивну, так і негативну конотацію за відсутності поведінкових і мовних стандартів лінгвопрагматичної стратегії політкоректності, а також досить повного осмислення і тлумачення цього феномену в наукових дослідженнях. Важливо констатувати факт існування вищезазначеного концепту у всіх мовах світу й у всіх сферах життя.

1.2. Лінгвостилістична характеристика медійного тексту

Зміни в комунікативних процесах кінця XX - початку XXI ст., що засвідчили потужний вплив на реальне життя сучасних мас-медіа, актуалізували проблеми, пов'язані з розумінням медіатексту. Найбільш затребуваний для позначення текстів масової комунікації, термін «медіатекст» увібрав в себе паралельні, взаємозамінні та пересічні феномени – масово-комунікативний текст, мас-медійний текст, журналістський текст, публіцистичний текст, газетний текст, телетекст, рекламний текст, PR-текст та Інтернет-текст. Слід зазначити, що змістове наповнення терміна медіа (від лат. "Media", "medium" - засіб, спосіб, посередник) дозволяє називати медіатекстом будь-який носій інформації, починаючи від наскельних малюнків, традиційних книг, творів мистецтва та закінчуючи суперсучасними феноменами технічного прогресу. Однак як узагальнюючий термін медіатекст закріпився саме за текстами масової комунікації. Свою пояснювальну силу термін знаходить в інтерпретації медіатексту як сукупного продукту трьох глобальних підсистем масової комунікації: журналістики, PR і реклами [13].

Наразі медіатекст набув статусу базової категорії в медіалінгвістиці, медіастилістиці, медіа культурі та медіаосвіті – нових напрямках лінгвістичної, філософської та педагогічної науки. До того ж, можна зауважити, що теорія медіатексту претендує на самостійну нішу в рамках теорії тексту або прагне відмежовуватися від неї.

Медіатекст можна розглядати, по-перше, як текст «в універсальному, класичному значенні цього поняття»; по-друге, як унікальний або особливий тип тексту, на відміну від текстів інших сфер комунікації (наукових,

мистецьких та ін.); по-третє, як сукупний продукт масової комунікації – тексти журналістики, реклами і PR, кожен з яких має свої специфічні характеристики [13].

У широкому розумінні, вся медіакультура може бути інтерпретована як медіатекст. В основі такого підходу лежить розуміння культури у семіотично-інформаційному вимірі. Все може бути описано як текст, за умови осмислення певних явищ. У даному контексті варто звернутися до семіотичної концепції К. Ю. Лотмана, де культура розуміється як комунікація, або система символів, значень та знаків. За К. Ю. Лотманом: «Культура – це складноорганізований знаковий механізм, який забезпечує існування тієї чи іншої групи людей як колективної особистості, яка володіє деяким надособистісним інстинктом, спільною пам'яттю, єдністю поведінки, єдністю моделювання для себе оточуючого світу та єдністю ставлення до нього» [17, с. 460]. В основі такого підходу – уявлення про культуру як про спосіб репрезентації та інтерпретації дійсності шляхом її об'єктивації у текстах культури. Ними можуть бути будь-які культурні явища, що містять інформацію та смисл. За логікою Ю. Лотмана, медіакультуру також можна розуміти як знакову систему, як текст, а точніше – медіатекст. Вона репрезентує себе через тексти і сама є певним Мега-Текстом, тканиною, павутинням медіатекстів, які визначають людські моделі поведінки, яких можна дотримуватись та наслідувати. Таким чином, будучи глобальним гіпертекстом з незліченною кількістю елементів та зв'язків між ними, медіакультура створює єдину модель, яка пояснює світ, в якому ми живемо, та одночасно його конструює. Медіатекст можна назвати певним знаковим рядом, вмістилищем смислів та сукупністю артефактів культурної системи – медіакультури, – яка сформувалась із розвитком та встановленням домінування інформаційно-комунікативних технологій та масової комунікації у суспільстві [24, с. 57].

У більш вузькому розумінні медіатекст розглядається як продукт або частина комунікації, яка конструюється системою інформаційно-комунікаційних технологій, а також як журналістський, публіцистичний текст,

тобто як результат діяльності журналіста. Таким чином, медіатекст бачиться як продукт і базовий елемент медіакультури «...у нерозривному зв'язку його вербальних і медійних характеристик» [8, с. 23]. Він є основою побудови особливої медійної реальності та унікальним артефактом, що визначає суть і зміст соціально-культурної сфери комунікативно-технічної ери, є основним засобом культурного виробництва. Медіатекст як явище культури має певні універсальні характеристики, константні властивості, які і роблять його медіатекстом. У той же час динамічність еволюції інформаційно-комунікаційних технологій і наступні за нею зміни в соціальних комунікаційних процесах роблять необхідним розгляд даного явища у його розвитку [24, с. 58].

Розглядаючи медіатекст у контексті багатоманітності та різноплановості сучасних процесів масової комунікації, Я. Н. Засурський визначає його як «новий комунікаційний продукт» [12, с. 6]. Перманентна ціль закладена у його природі, – це комунікація, обмін інформацією; вона не є відокремленою від інших функцій і контекстів існування медіатексту, завжди передбачає вихід в інші коди, знаки та тексти. При цьому, медіакомунікація не має нейтрального характеру, що і визначає, специфіку медіатексту, яка полягає в інтенції переконання, впливу чи маніпулювання. Така специфіка також визначається низкою чинників та характеристик медіатексту, таких як прагматична направленість та вплив на когнітивну сферу. З однієї сторони – медіатекст жорстко орієнтований на конкретний результат та визначену цільову аудиторію, майже не залишаючи можливості для індивідуальної верифікації відображуваних подій; з іншої – він модифікує індивідуальну картину світу кожного реципієнта, оскільки йому передається не лише інформація, а й емоційно-оціночний зміст.

Отже, медіа текст – це усний чи писемний твір масовоінформаційної діяльності та масової комунікації. Сутність медіатексту – конкретна інформація, що виражена мовленням з метою впливу та переконання. За медіатекстом стоїть мовна особистість журналіста, його світосприйняття.

Тексти ЗМІ становлять особливу сферу для функціонування мови, в якій відбуваються процеси, що не тільки окреслюють мовленнєву ситуацію, а й впливають на структуру мовної системи. Внаслідок цього, мова використовується як засіб впливу, що має загальні системні та специфічні текстові характеристики. Поєднання цих характеристик зумовлює виконання мовою ЗМІ пізнавальної, інформативної та інших функцій [1, с. 135].

Організація медійного тексту зумовлена особливостями публіцистичного стилю. Оскільки основним призначенням медіатексту є інформувати, висловлювати певну громадянську позицію, переконувати людей в її істинності, а деколи й формувати громадську думку, ЗМІ мобілізують усі ресурси мови. При цьому, вибір мовних засобів зумовлений їх соціально оцінними характеристиками та можливостями ефективного, цілеспрямованого впливу на масову аудиторію. Це часто досягається шляхом поєднання логічності викладу з емоційним забарвленням, що є визначальною рисою текстів публіцистики [1, с. 136].

В канадських періодичних виданнях місцевого («*Vegreville Observer*», «*News Advertiser*») та провінційного рівня («*Edmonton Sun*», «*Edmonton Journal*») за 2007-2008 роки можна виділити певні особливості використання специфічної лексики:

1) спеціалізовані політичні та економічні терміни: *confederation, senate, workforce, national election, crisis, Prime Minister, President, referendum, liberal, democracy, election campaign, premier* (Vegreville Observer. November 28, 2007 [1, с. 137]);

2) політичні слова, які не є термінами: *business, politics, champion, motion, people, defender* (Vegreville Observer. November 28, 2007 [1, с. 13]);

3) газетні кліше, тобто стереотипні вислови, звичні фрази, що є відомими для читача та сприяють виникненню відповідних асоціацій. Наприклад, *to and from, to keep an eye on smb., to work full time, well-done, an easy task, for young and old alike* (Vegreville Observer. November 7, 2007 [1, с. 137]);

4) скорочення, часто використовуються назви приватних та державних установ, політичних та промислових організацій: *CNRL* (*Canadian Natural Resources Ltd.*), *CEPA* (*Canadian Environmental Protection Agency*), *CT* (*Canada Trust*), *NDP* (*New Democratic Party*) (VegrevilleObserver. October 17, 2007 [1, с. 137]);

5) неологізми, як реакція на нові тенденції в розвитку суспільства шляхом поповнення словникового запасу словами на їх позначення. Наприклад, *to muse on how we might do things better* – для позначення непевності суспільства; *Canadians were not exactly Obamaed by any of the party leaders* – неологізм, утворений дериваційним шляхом від власного імені політичного діяча (The Edmonton Journal. October 25, 2008 [1, с. 138]).

6) різноманітні художні засоби з метою забезпечення виразності та експресії, найчастішими серед таких засобів є метафора: *voter indifference spoke volumes*, (TheEdmontonJournal. October 25, 2008), *to lose a tail, time will wash away old scars* (Vegreville Observer); гіпербола: *burst at our seams, day and night risk their lives* (News Advertiser); епітети: *critical media coverage, intense pressure, globaltop employees, incredible experience, growing division, outstanding year* (Vegreville Observer [1, с. 138]).

Під час виявлення вищезгаданих особливостей лексичного складу статей ми помітили, що їх автори відбирають пласт лексики, керуючись певними принципами. Перш за все, прослідковується тенденція до передачі «настрою» та характеру події, тобто веселого, сумного чи патріотичного. По-друге, журналістам рідко вдається повністю позбутися особистісного ставлення до проблематики, що відображається у виборі деталей події та лексичних одиниць для їх опису. Таким чином не варто говорити про неупередженість висвітлення подій журналістами. Висвітлення подій, що відбуваються в духовному, політичному, соціально-економічному житті суспільства, вимагають від засобів масової інформації евфемістичних способів вираження думки. Без політкоректних евфемізмів, які передбачають заміну непристойних, недоречних слів і виразів, не може існувати жодний медіа текст. Втім, дисфемізми також

посідають вагоме місце в медійних текстах, адже головним завданням таких текстів є передача думок, почуттів та висловлювань, що не завжди вирізняються позитивним та приємним характером.

Евфемізми замінюють безліч некоректних слів і виразів, що стосуються віку, зовнішності, фізичних і розумових недоліків, фізіології, вчинків, жестів, професій людей; дисфемізми найпоширеніші в кримінальній сфері, вони позначають вади, недоліки характеру людини, приналежність до тієї чи іншої раси і національності. Проілюструємо вживання даних явищ на прикладах, знайдених у статтях англійської газети «The Guardian» (2010):

Council takes overweight child into care [1, с. 139].

The plus-size personal trainer aiming for 'strong not skinny' [28].

В цих прикладах ми спостерігаємо евфемізація зовнішнього вигляду людини. Грубе слово «*fat*» замінено більш коректними евфемізмами – «*overweight*», «*plus-size*».

Сучасні дослідники політкоректної лексики відзначають значний маніпулятивний потенціал політкоректної лексики та технологічну природу її використання у дискурсі [14, с. 127]. На основі всебічного аналізу функціонування політкоректної лексики науковці зауважують, що ці слова та словосполучення є різновидом знака, відомого як симулякр. У суспільний дискурс термін «симулякр» увів відомий французький філософ Жан Бодрійяр, який визначив основну ознаку симулякру – принципову неспіввіднесеність з реальністю. Симулякри ґрунтуються на інформації, моделюванні, кибернетичній грі; їхня мета – повна операціональність, гіперреалістичність, тотальний контроль [14, с. 127].

Симулякр моделює замкнуту на собі квазіреальність, що заміщує об'єктивну дійсність і стає цією дійсністю для споживача медійного продукту [14, с. 127].

Отже, з'ясовано, що політкоректна лексика є потужним засобом впливу та маніпуляції, котрим вправно користуються працівники медіа. Завдяки ретельному підбору подій, деталей їхнього опису та лексичних одиниць, за

допомогою яких це здійснюється, досягається максимальна реалізація мети авторів публікацій. Таким чином, читаючи медійну статтю, ми не просто дізнаємось інформацію про певну подію, а й сприймаємо її через призму сприйняття та осмислення її автором. Як наслідок, критичне мислення зводиться до мінімуму, адже сприймається готовий варіант ставлення до інформації.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ I

Розвиток явища політкоректності був зумовлений лібералізацією суспільного устрою, появою нових тенденцій в житті суспільства та збереженням у мові одиниць, які мали дещо негативну конотацію стосовно цих змін. Боротьба за політичну коректність започаткували публічні виступи афроамериканців та феміністок. Згодом політкоректність підтримали всі дискриміновані верстви населення.

Попри те, що політкоректність була спрямована винятково на викорінення політично болючих питань, а саме – різних проявів дискримінації, ставлення до неї було неоднозначне. На ряду з прихильниками виступали противники політкоректності, що вбачали в ній лише інструмент публічної маніпуляції, символічність образів, які відволікали від справжніх проблем, та ідеологічні переконання, що ставили під сумнів традиційні уявлення про людину, суспільство й місце людини в природі. Політично коректні терміни стали невіддільною частиною медійного дискурсу, оскільки виникла потреба у заміні принизливих лексем, що обмежували права певної частини суспільства. Політкоректність можна охарактеризувати як новий засіб мовного вираження, що має подвійну природу: з одного боку, політкоректні терміни спрямовані на підтримування тактовності, з іншого – на провокативність.

Багато політкоректних одиниць трансформувалися: перейшли до розряду стилістичних гібридів, набули іронічної або образливої конотації. До того ж поширився процес умовно політкоректних одиниць, що передавали обурення сімейними стосунками, варварським ставленням людини до природи та різними

видами дискримінації. Часто політкоректну мову використовують з метою демонстрації поваги до людей певних категорій або ж як мовний засіб маніпулювання свідомістю, що нав'язує чужі орієнтири та цінності. Політкоректні евфемізми свідчать про тенденцію до хеджування, тобто поширення невизначеності, неоднозначного ставлення до подій. Така неоднозначність, як наслідок, породжує двояке ставлення до вживання політкоректної лексики.

РОЗДІЛ II

ОСОБЛИВОСТІ ВЖИВАННЯ ПОЛІТКОРЕКТНОЇ ЛЕКСИКИ В СУЧАСНИХ АНГЛОМОВНИХ МЕДІЙНИХ ТЕКСТАХ

В англомовних країнах, зокрема в США, Великобританії та Канаді, з огляду на вимоги проти ущемлення прав різних соціальних груп, особлива увага у мовленні приділяється уникненню експліцитно, імпліцитно чи потенційно образливих слів та висловів. Це перш за все стосується уникнення упередженості у мовленні щодо жінок та різних груп меншин (національних, расових, сексуальних тощо). Перекладач має звертати на це увагу при виборі відповідних слів і дотримуватися правил адаптації речень при перекладі відповідно до політкоректності.

2.1. Види політкоректної лексики

Політкоректні терміни складають особливу групу неологізмів, які свідомо створюються носіями мови для заміни лексичних одиниць, що з тих чи інших політичних або соціальних причин починають сприйматись як принизливі. Серед політкоректних термінів можна виділити такі групи лексичних одиниць:

1) одиниці на позначення расової й національної належності, наприклад *African American* (афроамериканець – на позначення американців африканського походження), *Africans*, *Afros* або *Sun people*, *my brotah*, *my sistah* (на позначення представників негроїдної раси [7, с. 3]), *jigga* (представник темношкірого населення – замість табуйованого слова «nigger» у реп-піснях; *jigga* – лексичний гібрид від псевдоніма відомого репера *Jay Z* та слова «nigger»), *the future President* (звертання до маленьких афроамериканців), *Indigenous People* (первісне населення – на позначення американських індіанців), *Inuit*, *Native Alaskan* (*inuït* – на позначення ескімосів). Цікаво, що слово «*Oriental*» – виходець зі Сходу, – замінюють на терміни «*Asian American*», «*Pacific American*», «*Pacific Islander*», «*Oceanian American*», які вказують на географічне походження і не враховують особливостей культури, в яких сформувалася особистість [11, с. 4];

2) одиниці на позначення гендерної належності, наприклад, спроби створити замітники слова «*woman*», які не є похідними від *man* – *womyn*, *wimmin*, *wimyn*, *wofem*, *womban*, *womon*; *pre-womyn* (*girl*), словотворення з уникненням чоловічого компонента в назвах – *to person* (*to man*), *herstory* (*history*), *efemcipated* (*emancipated* [11, с. 4]);

3) одиниці для нівелювання статевої приналежності, наприклад, звертання *Mx* (статеві нейтральне звертання – *a title used before a man or woman's name as a gender-neutral alternative to Mr, Ms*);

4) одиниці для нівелювання статусної приналежності наприклад, звертання *Ms* /'mɪz/, /mɛz/ (звертання до жінки, незалежно від її сімейного стану; також вживається у випадку розлучення; загальноприйняте в бізнесі: *I appreciate your help, Ms. Chen* [26, с. 312]);

5) одиниці, які позначають фізичні чи психічні якості людини – наприклад, синоніми на позначення людини з надмірною вагою: *large-than-average citizen*, *medium-sized*, *a person of size*, *a person of substance*, *a person with an alternative body image*, *a horizontally challenged person*, *differently sized person*; синоніми на позначення літніх людей – *chronologically gifted*, *experientially enchanced*, *longer-living*, *mature*, *seasoned*, *advanced in years*, *4th-dimentionally extended* [80]; слова на позначення розумової неповноцінності – *celebrally challenged*, *intellectually challenged* (замість «*stupid*») [61], *alternatively schooled* (замість «*illiterate*», «*uneducated*»), *knowledge-based nonpossessor* (*ignorant*), *Sun children* (*children with Down syndrome*); психічних вад – *emotionally different* (замість «*crazy*», «*hysterical*»); *socially misaligned* (*psychopath*), *sexually dysfunctional* (*perverted*), *sexually focused* (*dirty*) [62], *selectively perceptive*, *mental explorers* (*insane people*), *moonchild*, *reality challenged* (*crackpot*); зовнішніх недоліків – *comb-free*, *in follicle regression*, *hair-disadvantaged*, *follicularly challenged*, *follically disadvantaged* (замість «*bald*»), *aesthetically challenged*, *attractively impaired*, *average-looking*, *cosmetically different*, *facially challenged* (*ugly*) [44]; замість «*desease*» (хвороба, захворювання) кажуть «*condition*» (стан; наприклад, *mental condition* – психічний стан) [11, с. 5];

б) одиниці на позначення непрестижних професій, що підкреслюють їхню важливість для суспільства – *sanitation engineer, garbologist* (замість «garbage collector»), *environmental hygienist, custodian, building engineer* (замість «janitor»), *sex care provider, sex surrogate* (замість «prostitute»), *domestic engineer, domestic artist* (замість «homemaker»); *street orderly* (замість «road-sweeper»), *housekeeper* (замість «servant»), *information retrieval administrator* (замість «filing clerk»), *personal assistant, administrative assistant* (замість «secretary»), *service lawyer* (замість «clerk in the law office»), *exterminating engineer, vermin control officer* (замість «rat catcher»), *noctician* (замість «night-watchman»), *vehicle appearance specialist, auto appearance specialist, automotive appearance specialist* (замість «car washer»), *nursing-home care assistant* (замість «nurse» – у значенні «медсестра або доглядальниця»), *childminder, daycare provider, child care provider* (замість «nurse» – у значенні «няня»), *hair stylist* (замість «hairstylist»), *domestic engineer, domestic artist* (housewife), *utensil sanitizer (dish washer), parking enforcement adjudicator (meter maid)* [21, с. 509];

7) гендерно нейтральні одиниці, переважно на позначення професій, де нейтралізовано морфеми на позначення роду: *firefighter* (замість «fireman»), *actron* (замість «actor/actress»), *waitron, waitperson* (замість «waiter/waitress»), *chairperson* (замість «chairman/chairwoman»), *police officer* (замість «policeman/policewoman»), *businessperson* (замість «businessman/businesswoman»), *flight attendant* (замість «steward/stewardess»), *anchor* (замість «anchorman/anchorwoman»), *bellhop* (замість «bellman»), *camera operator* (замість «cameraman»), *cleaner/housekeeper* (замість «cleaning lady»), *member of the clergy* (замість «clergyman»), *member of Congress* (замість «congressman»), *homemaker* (замість «housewife»), *insurance agent* (замість «insurance man/woman»), *mail carrier, mail person, postal worker* (замість «mailman/mailwoman»), *letter carrier, post person* (замість «postman/postwoman»), *law enforcement officer* (замість «militiaman/militiawoman»), *sales representative або salesperson, shop assistant* (замість

«*salesman/saleswoman*»), *spokesperson* (замість «*spokesman/spokeswoman*»), *weather reporter*, *weathercaster*, *meteorologist* (замість «*weatherman/weatherwoman*»). Також слушно зазначити спроби створення гендерно нейтральних займенників на лексичному рівні: *ze*, *zie*, *хе* (замість «*he/she*»), *hir*, *zir*, *хур* (замість «*his/her*»), *hirsself*, *zirsself*, *xemself* (замість «*himself, herself*»); спроби створення гендерно нейтральних займенників на графічному рівні: *s/he*, *(s)/he*, *he/she* (замість «*he*» або «*she*»); тенденцію до лексичної заміни займенників «*his/her*» на гендерно нейтральний займенник «*their*» [11, с. 5];

8) одиниці на позначення тварин і рослин – *animal companion (pet)*, *botanical companion*, *flolar companion (plant, bouquet)*, *Canine-American (American dog, за аналогією з African American)*, *oxygen exchange units (trees)*, *Amphibian American (frog)* [21, с. 509];

9) одиниці на позначення соціальних та побутових явищ – *microteaching sessions (lessons)*, *meltdown (crisis)*, *home invasion (burglary)*, *dysfunctional family (broken home)*, *pro-life (anti-abortion)*, *gender reassignment (sex change)*, *homeless person*, *displaced homeowner*, *involuntarily undomiciled*, *underhoused*, *philosophy major (bum)*, *nonspecifically destinationed individual (vagrant)*, *negative saver (spendthrift)*, *chemically challenged (drug addict)*, *chemically inconvenienced (stoned)*, *cybernetically challenged (net addict)*, *involuntarily leisured*, *economically inactive (unemployed)*, *unaffiliated applicant for private-sector funding (panhandler)*, *assault with a deadly weapon (cigarette smoking)*, *nondiscretionary fragrance (body odor)*, *alternative dentation (false teeth)*, *ethnically homogenous area/EHA (ghetto)*, *Economic oppression zone /EOZ (slum)*, *academic dishonesty (cheating in school)*, *youth group (gang)*, *culturally responsive transportation option (pimp-mobile)*, *environmentally safe*, *east-west*, *multicultural dining tools (forkchops, a combination fork-and-knife and a pair of chopsticks)*, *negative cash flow (loss, bankruptcy)*, *non-traditional success*, *incomplete success*, *deficient achievement (failure)*, *least best (worst* [11, с. 6];

10) одиниці комерційної політкоректності, зумовлені прагненням догодити клієнтові або привернути увагу покупців. Так, щоб залучити

покупниць великих розмірів, власники й директори магазинів виявляють винахідливість у вигадуванні компліментних вивісок: «*BIB*» – скорочено від «*Big Is Beautiful*» (Великий розмір - це чудово), «*Renoir Collection*» (ренуарівська колекція). Пральні порошки продають у трьох упаковках: «*small*» (маленька), «*medium*» (середня), та замість лячного «*large*» (велика) пишуть більш «коректне» та приємне слово «*family*» (сімейна) чи «*Jumbo*» (Джамбо – за ім'ям мультиплікаційного слоненяти). Недорогі речі іменують *budget-friendly*, тобто «за доступною ціною».

Існує також група лексичних одиниць, які лише умовно можемо назвати політично коректними, оскільки вони відображають таку систему цінностей, яка заперечує традиційну [11, с. 6]. Серед таких лексичних одиниць, що вже закріпилися в мові, є, наприклад, *Dead White Male Canon* (іноді скорочується – *The Canon*) – канонічні наукові, філософські, літературні й мистецькі твори (створені майже виключно чоловіками білої раси), які за традицією вважаються видатними і які стали основою західної патріархальної цивілізації й, відповідно, основою системи освіти, що спрямована на підтримання уявлень про меншовартість інших культур (*Capitalistic Patriarchal Hegemonic Discourse*); *Dead White Male Canon – DWEMs* (*Dead White European Males*) – найвідоміші представники західноєвропейської патріархальної цивілізації, які за традицією вважаються видатними; *Eurocentrism* – євроцентризм, тобто переконанням, що саме західноєвропейська культура є найрозвиненішою і повинна домінувати в світі. Також до цієї категорії належать:

1) одиниці, що позначають сімейні стосунки, роблячи акцент на пригнічене становище жінки в шлюбі – *unpaid sex worker (wife)* – похідне від *sex worker – (prostitute)*, *unwaged labour (housework)*. Пригноблене становище жінки підкреслюється і в соціальній сфері, що відображається в лексичних одиницях на зразок *Differential Framing*, *face-ism (or facial prominence)* – тенденції телебачення фокусувати камеру на обличчі, якщо знімають чоловіка, і на фігурі, якщо знімають жінку [11, с. 6];

2) лексичні одиниці, що позначають стосунки людини з навколишнім світом і підкреслюють її варварське ставлення до інших видів. Наприклад, *person with difficult-to-meet needs (serial-killer)wood weasel, paper pirate, treeslayer (logger), Bambi butcher, animal assassin, meat mercenary (hunter), processed animal carcasses (meat), processed tree carcasses (paper, books), stolen products – від stolen nonhuman animal products (eggs, milk, honey, wool)*. Уявленню про те, що представники інших видів є лише ресурсом для людей протиставляється *біоцентризм (biocentrism)*, що підкреслює рівноправність усіх видів у природі [11, с. 6];

3) група слів, що позначають різні види дискримінації: за віком – *ageism*, за станом здоров'я – *diseasism*, за наявністю надмірної ваги – *fatism*, за зовнішністю – *lookism*, за належністю до жіночої статі – *misogyny*, уявлення про панівне становище людини серед інших видів – *non-human animal speciesism* [11, с. 6].

Отже, політкоректна лексика досить широко впливає на сучасне життя людини та проявляється в абсолютно різних його формах. Найпоширенішими видами політкоректності є гендерна та соціальна, до якої належать одиниці на позначення фізичних та психічних якостей людини, а також – соціальних та побутових явищ. Расова політкоректність спрямована проти расових і етнічних упереджень, гендерна – виступає за усунення акценту на статі та підтримку прав жінок, соціальна – слугує для пом'якшення соціальних явищ та процесів.

Загалом політкоректні слова сприймаються з позитивною конотацією, втім деякі лексеми здебільшого нагадують «жертв моди», адже звучать дуже неприродно та вирізняються браком сенсу. Серед них окреме місце посідають стилістичні гібриди, що поєднують в собі ознаки декількох тропів: *Canine-American* (політкоректний евфемізм + когнітивна метафора, адже тварину наділяють такою невласливою ознакою, як національність), *4th-dimensionally extended* (яке ми адаптовано можемо перекласти – той, хто одною ногою на тому світі; поєднує ознаки евфемізму та гіперболи), *womun, wimtin, wimun, wofem, womban, womon*; *pre-womun* (графон + евфемізм). До того ж, варто

зазначити поширену синонімію та полісемію політкоректних одиниць: *moonchild (crackpot)* – не від світу цього :: *moonchild (person with cancer)* – народжений під знаком Рака. І найголовніше – активний розвиток концепту політкоректності: архаїзацію мовних явищ та появу нових (наприклад, *site engineer* замість *caretaker*). Враховуючи розвиток суспільства в цілому, варто звертати увагу на сучасний мовні тенденції та використовувати ті варіанти політкоректної лексики, які вважаються доречними.

2.2. Політична коректність у контексті евфемії

Політично коректні лексичні одиниці виникли як евфемізми, що мали на меті уникнути вживання слів, що підкреслюють ті чи інші випадки нерівності між людьми, наприклад расової, гендерної нерівності, фізичні чи психічні недоліки. Проте головною відмінною рисою політкоректності стала її крайня запобігливість – засуджуються не просто образливі вчинки, а усе що потенційно може бути образливим. Також для політкоректності, на відміну від евфемії, характерна крайня неконфліктність – в разі якщо виникає вибір між кількома варіантами інтерпретації події, факту, вчинку обирається найменш образливий навіть якщо він є менш імовірним чи навіть відверто надуманим.

Як зауважує дослідниця Велигорода В. Б., евфемізмами є одиниці вторинної номінації з відносно позитивною конотацією, що використовуються для заміни прямих найменувань, вживання яких з соціально чи психологічно зумовлених причин вважається небажаним. Серед основних причин вживання мовцями сучасних евфемізмів є бажання бути ввічливим (виявлення поваги, прагнення звучати «аристократично», бажання пом'якшити неприємний факт чи уникнути дискримінації) та прагнення завуалювати негативні аспекти дійсності в межах певної професійної, соціальної чи вікової групи [2, с. 51].

За сферою дистрибуції евфемізми розподіляються за наступними функціонально-прагматичними розрядами: загальновживані евфемізми, арготичні евфемізми та евфемізми «політичної некоректності» [4, с. 95]. В контексті нашого дослідження нас, зокрема, цікавлять евфемізми «політичної

некоректності», первинним мотиваційним чинником яких була ввічливість. У цю групу входять слова і словосполучення, які пом'якшують різні види дискримінації. У сфері евфемізмів на пом'якшення вікової дискримінації варто згадати про існування терміна «*ageism*» – утиск людей певного віку. Аби не образити, людей поважного віку, в мові останніх десятиліть з'явилося слово «*middlescence*» (по аналогії з «*adolescence*») – це період життя від 40 до 65 років. Період життя від 65 років і далі стали називати «*thirdage*». Замість слова «*old*» (старий) поширились такі евфемізми, як «*senior*», «*mature*» і «*seasoned*» [5, с. 15].

Причиною виникнення евфемізмів для пом'якшення майнової дискримінації стало прагнення чиновників різного рангу згладити проблеми майнової нерівності людей. За спостереженнями мовознавця Г.Д.Томахіна, сполуку «*the poor*» (бідні) у пресі замінюють на «*the needy*», «*the ill-provided*» – «незабезпечені», згодом з'являються термін «*the deprived*» – «позбавлені благ», «*the socially deprived*» – «соціально знедолені», чи «*the underprivileged*» – «мало привілейовані», пізніше – «*the disadvantaged*» – «що потрапили в менш сприятливі обставини» і, нарешті – «*low-income people*» – «малозабезпечені».

Не меншої уваги заслуговують евфемізми, які виключають дискримінацію за фізичними та розумовими вадами: слово «*cripple*» – «каліка», замінюють евфемізми «*differently abled*», «*physically different*» або «*handicapable*»; «*fat*» – «товстий» замінюється на «*big-boned*», «*differently sized*»; замість «*bald*» – «лисий», використовується евфемізм «*hair-disadvantaged*», «*comb-free*», «*follically disadvantaged*», замість «*deaf*» – «глухий» – «*aurally inconvenienced*», «*hearing impaired*», «*unmusical*» [74], замість «*blind*» – «сліпий» – «*unseeing*». Розумово відсталих людей називають «*learning disabled*», «*special*», «*mentally challenged people*», «*developmentally disabled*» [4, с. 95].

Евфемізми, що пом'якшують расову та етнічну дискримінацію підкреслюють самотність расових і національних груп і їхній рівноправний статус. Слово «*black*» – «чорношкірий», замінюється евфемізмом «*member of the*

African diaspora» – «представник африканської діаспори», «*Indian*» – «індіанець» – словом «*indigenous person*» – «місцевий житель».

Другий рівень евфемістичної лексики побудований на принципі зменшення страху перед такими явищами як хвороба та смерть. Наприклад, на зміну «*insane asylum*» – «лікарня для психічнохворих» прийшло слово «*mental hospital*», смерть пацієнта в лікарні передають евфемізми «*terminal episode*», «*therapeutic misadventure*» або «*negative patient care outcome*».

Помітно посилилася тенденція до утворення нових евфемізмів, що зміцнюють престиж певних професій. Так, наприклад, косметолога стали називати «*beautician*». Працівники кладовищ, яких традиційно називали «*undertakers*», останніми роками отримали назву «*morticians*», а згодом «*funeral directors*». Слово «*garbage collector*» – «збирач сміття» замінюється на «*sanitation engineer*», а евфемізм «*environmental hygienist*» – не що інше, як назва професії двірника (*a janitor*) [4, с. 96].

Ще одна група евфемістичної лексики – це евфемізми, які відволікають увагу від негативних явищ дійсності. Цю групу можна розділити на декілька підгруп:

1) евфемізми, які завуальовують агресивні військові дії та терміни. Значна частина таких слів з'явилася в мові ще в 60-і роки XX століття під час війни у В'єтнамі. Слова «*involvement*» – «залучення» і «*conflict*» – «конфлікт» замінили «*aggression*» – «агресія» і «*war*» – «війна», «знищення озброєного опору» стали називати «*pacification*» – «заспокоєння», замість слова «*bomb*» – «бомба» вживалося слово «*device*» – «пристрій», а замість «*bombing*» – «бомбардування» – «*limited air strike*» – «обмежений повітряний удар» або «*air support*» – «повітряна підтримка». Можна побачити й такі приклади завуальювань насильницьких дій: *neutralize (kill or assassinate)*, *aggressive defense / preemptive counterattack (U. S. military term for an aggressive offensive attack)*, *aversion therapy (torture / shock treatment)*, *mutually empowering shared experience (war)*, *nuclear crisis (nuclear war threat)*, *painful procedures / interrogation support / enhanced interrogation technique (torture)*, *no longer a factor (dead, wounded or*

destroyed [32]). Евфемізм «*strategic hamlet*» – «стратегічне поселення» замінив «*concentration camp*» – «концентраційний табір». Наостанок, убитих стали називати «*body-count*» або «*inoperative combat personnel*» [4, с. 96];

2) евфемізми, які пов'язані з негативними наслідками в соціально-економічній сфері. Протягом XX століття «*economic crisis*» (економічну кризу) було витіснено терміном «*slump*» (падіння), «*slump*» було замінене на «*depression*» (депресія), що викликало новий евфемізм – «*recession*» (занепад). Сучасні терміни, що позначають економічну кризу включають «*period of economic adjustment*» – «період стабілізації економіки», «*period of negative economic growth*» – «період негативного економічного зростання», «*meaningful downturn*» – «значний спад», «*temporary interruption of economic expansion*» – «тимчасове припинення економічного зростання». Щоб пом'якшити негативний ефект слів «*firing*», «*laying off*» – «звільнення» виникли евфемізми «*downsizing*», «*rightsizing*», «*redundancy elimination* [32]». Назва капіталізм набула, за останні десятиліття, ряд нових заміників поза сумнівом евфемістичного характеру: «*the system of free enterprising* [32]» – «система вільного підприємництва», «*open society* [32]» – «відкрите суспільство», «*economic humanism*» – «економічний гуманізм»; бунт (*riot*) величають «*a spontaneous display of community dissatisfaction with prevailing socioeconomic conditions* [32]» – «спонтанним проявом невдоволення громадян панівною соціально-економічною ситуацією»; сплату податків (*tax payments*) впроваджують під егідою «*contributions/sacrifices*[32]» – «податкових внесків/пожертвувань»;

3) евфемізми, які пов'язані зі злочинністю. Евфемізм «*correctional facilities* [32]» – «виправну установу» змінило слово «*prison*» – «в'язниця», «*correctional officers* [32]» або «*custodial officers* [32]» – «офіцери охорони» замінюють колишній вираз «*prison guards* [32]» – «тюремні наглядачі», «*anomaly* [32]» – «аномалія» вживається замість «*accident*» – «нещасний випадок», «*criminalized populations* [32]» – «криміналізовані верстви населення» – замість «*felons*» – «злочинці», «*custody suite* [32]» – «приміщення під

охороною» – замість «*prison cell*» – «тюремної камери». Ув'язнених тепер називають «*guests in a correctional institution [32]*» – «гостями виправних закладів», «*clients of correctional system [32]*» – «клієнтами системи виправних установ», «*guests*» – «гостями» або «*people enjoying temporarily hospitality from the state*» – «людьми, що користуються тимчасовою гостинністю у держави». Для фашистів використовують політкоректне словосполучення – «*someone who disagrees with the far-left*».

Узагальнимо класифікацію евфемізмів політкоректності у вигляді таблиці (див. табл. 2.1):

Таблиця 2.1

Класифікація евфемізмів політкоректності

Тематична група евфемізмів	Приклади
I. Евфемізми, які пом'якшують різні види дискримінації	
1) вікову дискримінацію	<i>middlence, thirdager, senior, mature;</i>
2) майнову дискримінацію	<i>Economically exploited, low-income, differently advantaged;</i>
3) дискримінацію осіб з фізичними або розумовими недоліками	<i>Physically challenged, handicapable, learning disabled, special;</i>
4) расову і етнічну дискримінацію	<i>person of color, member of African diaspora, indigenous person.</i>
II. Евфемізми, які пом'якшують страх перед будь-якими явищами	<i>moonchild, therapeutic misadventure.</i>
III. Евфемізми, що підвищують престиж певних професій	<i>hairstylist, funeral director, sanitation engineer, environmental hygienist.</i>
IV. Евфемізми, які відволікають від негативних явищ дійсності	

1) завуалювання агресивних військових дій	<i>involvement, device, airs upport; pacification, body-count;</i>
2) пом'якшення негативних явищ в соціально-економічній сфері	<i>period of economic adjustment, downsizing, negative cash flow;</i>
3) пов'язані зі злочинністю	<i>correctional facilities, custodial officer, client, guest.</i>

Для евфемізмів «політичної некоректності» є характерним вживання гендерно нейтральних одиниць замість лексем з гендерно прозорими морфемами, ініціальне вживання лексеми «*person*», «*individual*», «*member*», уникання компонента «*black*», постадвербіальне вживання прикметників *advantaged, challenged, disadvantaged, impaired* тощо для евфемізації надлишку чи нестачі певної якості: *unmarried person (bachelor/bachelorette), busser (busboy), author (authoress), aviator (aviatrix), poet (poetess), proprietor (proprietress), sculptor (sculptress), suffragist (suffragette), usher (usherette), bartender (barman), layperson, nonspecialist, nonprofessional (layman), councilperson (councilman), worker (workman), human being, human, person, individual (man), Earth children, human beings, humans, humankind, humanity, people, human race, human species, society (mankind), synthetic, artificial (man-made), wage earner (workingman), average person, ordinary person (man in the street), executor (executrix), testator (testatrix); farrier (blacksmith), outcast (black sheep); person with drinking problems (drunkard), person creative with the facts (liar), person of colour (non-white), person of non-colour (white); motivationally challenged, motivationally deficient (lazy), happiness challenged (sad), gravitationally challenged (obese), egotistically accelerated (self-centered), hearing impaired (deaf), perceptually challenged (narrow-minded [27, с. 222]), ethically challenged, ethically disoriented (dishonest, criminal), chronologically advantaged (old), horizontally challenged (fat), economically disadvantaged, financially challenged, economically unprepared, economically exploited, people on the low end*

(*poor*), *mobility impaired*, *inconvenienced*, *otherly abled (crippled)*; *garbologist*, *sanitation engineer (rubbish-collector)* [3, с. 11].

Тенденція евфемізмів до втрати свого евфемістичного потенціалу та їх заміни евфемізмами-неологізмами значною мірою властива функціонально-прагматичному розряду евфемізмів «політичної некоректності» [3, с. 12]:

1) *old – elderly – golden agers – senior citizens, seniors, seasoned, longer-living – golden agers, gerontologically advanced, advanced in years, chronologically advantaged, chronologically gifted, distinguished, 4th-dimensionally extended, experientially enhanced (похилого віку)*;

2) *crippled – handicapped – disabled, handi-capable, slow pacer – differently abled – physically challenged – special, otherly abled, afflicted (з фізичними вадами)*;

3) *retarded – special – exceptional (розумово відсталий)*;

4) *black – darky – colored – African American – non-white (чорношкірий)*;

5) *to fire – to select out, to deselect, to dismiss, to lay off, to release, to non-renew – to de-layer, to re-engineer, to downsize, to restructure, to dehire – to excess, to dislocate, to displace, to rightsize, to put into the mobility pool (звільняти працівників)*.

Наведені приклади свідчать, що евфемізми «політичної некоректності» виконують вуалітивну, риторичну, елевативну та кооперуючу функції.

Вуалітивна функція виявляє прагнення адресанта приховати аспекти дійсності, про які він не бажає говорити відверто. Вуалітивна функція притаманна усім без винятку евфемізмам; інші функції діють поряд з вуалітивною та можуть бути більш або менш виражені [3, с. 7].

Риторична функція полягає у намаганні мовця певним чином впливати на ціннісні установки адресата, змінити його ставлення до повідомлюваного, спонукати його до певних дій: *pro-choice/pro-life (for/against abortion)* [81], *to re-engineer, to put into the mobility pool (to fire), to get a carrier change opportunity (to be dismissed), who seemingly has some talent (untalented person), creative with facts (liar)* [3, с. 8].

За елевативною функцією адресант представляє аспекти реальності у позитивнішому світлі, гіперболізує низькі чи середні стандарти, надає важливості певним явищам та виокремлює їхню особливу роль у суспільстві.

Здебільшого елевативними евфемічними одиницями номінуються непрестижні професії, товари, організації чи установи, що за інших обставин не привернули би уваги адресата: *environmental activist (tree-hugger)*, *embalming surgeon (undertaker)*, *access controller (doorman)*, *sanitation engineer (dustman)*, *podiatrist, chiropodist (corn-cutter)*.

Кооперуюча функція відображає прагнення комунікантів до збереження мовленнєвого співробітництва для вирішення завдань спілкування (притаманна більшості евфемізмів, але особливо чітко виражена в евфемізмах, які вживаються з метою уникнення дискримінації): *charm free, differently interesting (boring)*, *childlike (immature)*, *cosmetically different, aesthetically challenged, aesthetically challenged, attractively impaired, average-looking, cosmetically different, facially challenged (ugly)*, *in recovery, in a reduced state of awareness (asleep, drunk, drugged)*, *ethnically disoriented, morally different, differently honest (dishonest [29])*, *vertically challenged, differently statured (short)*, *physically handicapped (crippled)*, *developmentally disabled, exceptional, learning disabled, mentally challenged people, people with learning difficulties, celebrally challenged, intellectually challenged (retarded)*, *uniquely coordinated (clumsy)*, *aurally inconvenienced, visually oriented, hearing impaired, unmusical (deaf)*, *verbally challenged (dumb)*, *visually challenged, photonically non-receptive, optically darker, optically inconvenienced, other visioned, optically challenged, optically inconvenienced (blind)*, *differently hairsute (hairy)*, *temporarily metabolically-abled (alive)*, *differently logical (wrong [29])*, *least best (wrong)*, *dysfunctional earth children, biologically challenged, living impaired, (dead [3, с. 8])*.

Задля визначення прагматичного потенціалу сучасних політкоректних одиниць ми створили власний корпус політкоректної підмови [36–62] (див. рис. 2.1. Корпус політкоректних одиниць), що має такі характеристики:

- 1) специфічність;

- 2) орієнтованість на політкоректну підмову, включаючи расову, національну (файли gn.), гендерну (файли Gen.) та соціальну (файли soc.) політкоректність, а також слова політкоректні слова, пов'язані з недоліками зовнішності, здоров'я та інтелекту (файли imp.);
- 3) немаркованість;
- 5) орієнтованість на письмові дані;
- 6) монолінгвальність;
- 7) спеціалізованість;
- 8) публіцистичний жанр;
- 9) доступність;
- 10) орієнтованість на дослідження;
- 11) статичність;
- 12) наявність текстів носіїв англійської мови;
- 13) фрагментарність текстів;
- 14) загальний обсяг у розмірі 11 364 слів;
- 15) сучасність, що зумовлена датованістю текстів виключно 2017 роком.

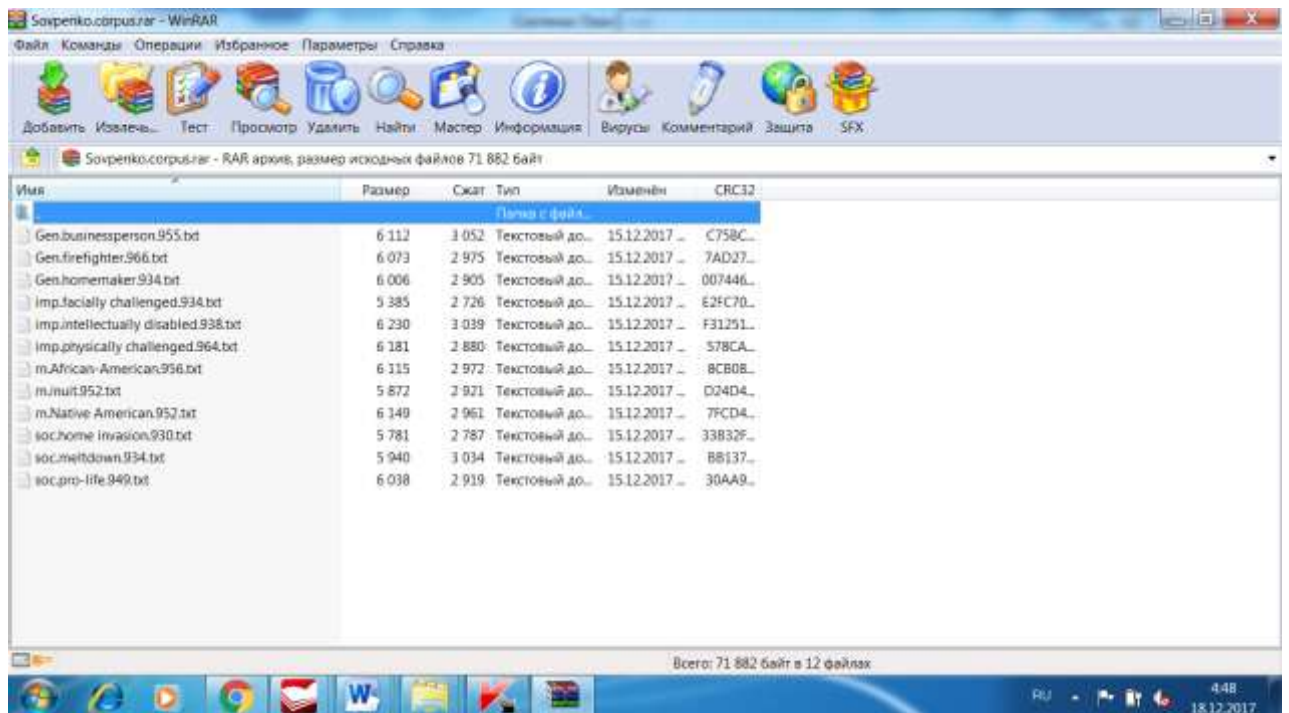

Рис. 2.1. Корпус політкоректних одиниць

За допомогою програмного забезпечення AntConc ми провели корпусне дослідження та дійшли висновків, що одиниці політкоректної мови мають потужний прагматичний потенціал оскільки можуть слугувати для таких різноманітних цілей, як: привертання уваги більшої низки читачів, оскільки політкоректні слова замінюють принизливу лексику (на прикладі «*African-Americans*», «*Coloured People*», що замінюють «*Negroes*»), завуалювання негативних подій та явищ (на прикладі «*home invasion*», «*meltdown*», «*intellectual disability*»), зрівняння жіночої та чоловічої ролі (на прикладі гендерно немаркованих «*homemaker*», «*firefighter*», «*business person*», «*business associate*»), піднесення цінності певних характеристик (на прикладі «*pro-life*», що замінює «*anti-abortion*»; «*Native Americans*», що замінює «*Indians*»). Крім того, ми встановили, що найпопулярнішими політкоректними словами є ті, що стосуються расової та гендерної політкоректності (див. рис. 2.2. Перша частина статистичних даних корпусу та рис. 2.3. Друга частина статистичних даних корпусу, що ілюструють статистичні дані нашого корпусу, згідно з якими найбільша кількість політкоректної лексики зустрічається у файлах *tn.Native American.952* (24 збіги), *Gen.firefighter.966* та *Gen.businessperson.955* (13 збігів), що відповідно позначають расову та національну (*tn.*) і гендерну (*Gen.*) політкоректність):

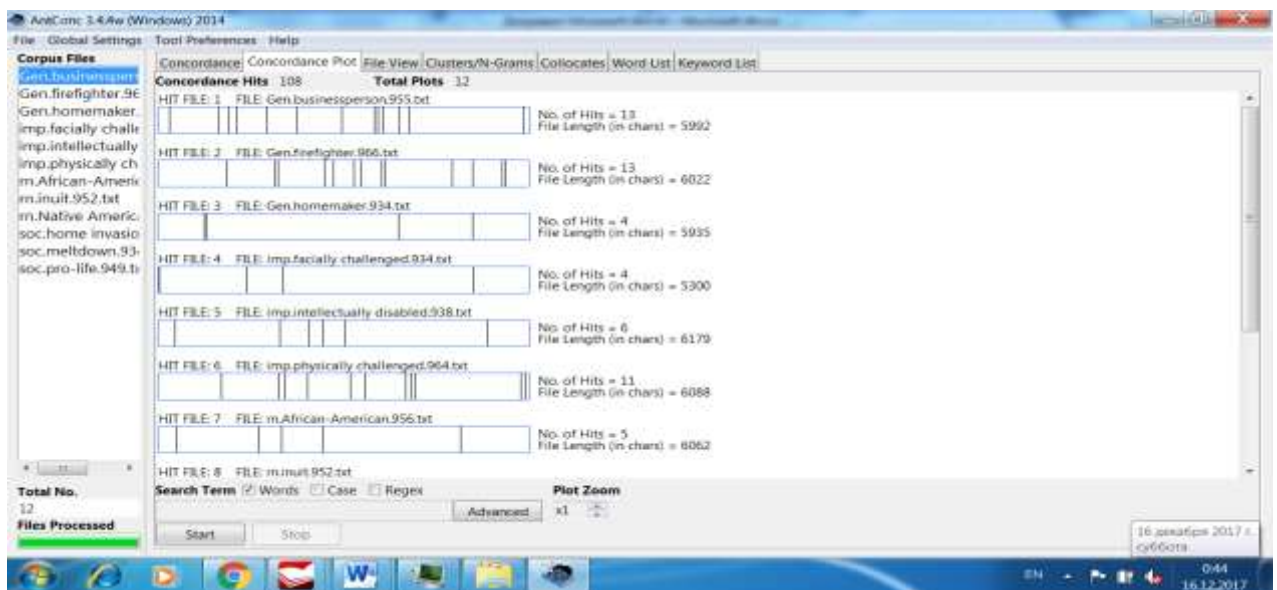

Рис. 2.2. Перша частина статистичних даних корпусу

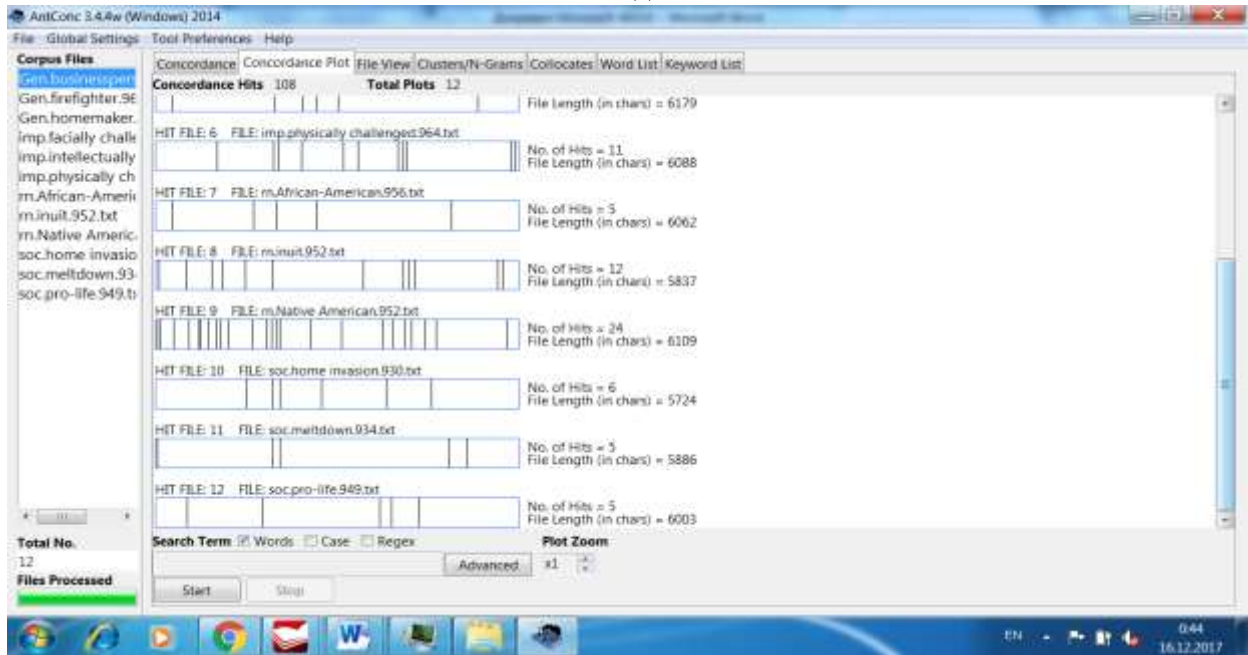

Рис. 2.3. Друга частина статистичних даних корпусу

Таким чином, прагматичним чинником вживання евфемізмів «політичної коректності» є бажання уникнути дискримінації за віком, професією, статтю, фізичною спроможністю, етнічною, расовою належністю, соціально-економічним статусом, психічною адекватністю, інтелектуальними здібностями, сімейним статусом, освітою, тощо. Евфемізми здебільшого вживаються для заміни соціально чи психологічно неприйнятних прямих номінацій, наділяють поняття позитивною конотацією і значною мірою полегшують процес передачі інформації у певних сферах людської діяльності.

2.3. Особливості функціонування лексичних одиниць політкоректності

Попри неймовірну популярність евфемізмів політкоректної лексики в медійному дискурсі, треба обережніше ставитися до їхнього вживання. Дуже прикро було дізнатися таку новину: «Глава американського підрозділу CNN звільнений через політкоректність. Телекомпанія CNN звільнила керівника американського підрозділу Джона Кляйна. Приводом для такого рішення стали низькі рейтинги компанії в прайм-тайм, які експерти пояснюють зайвою політкоректністю CNN. Телекомпанія намагається максимально

дистанціюватися від партійної належності та не дає гострі коментарі. Глядачів же, виявляється, цікавить подача новин саме у світлі протистояння різних політиків, як це робить безумовний лідер рейтингів Fox News». З огляду на це, важливо враховувати заспокійливий характер політкоректних одиниць в професійному мовленні та їхню доцільність в певній ситуації. Цікаво також зазначити, що деякі англомовні політики, певно з метою привертання всебічної уваги, майже зовсім відмовляються від політично коректних стандартів у своїй промові, змушуючи українських перекладачів вдаватися до евфемізації. Розглянемо відповідь Дональда Трампа на звинувачення у домаганні до жінок:

Grab them by the pussy. You can do anything.

Стурбовані доцільністю перекладу слів, що легко потрапляють до категорії табуованої лексики, більшість українських медіа обмежилися використанням непрямих цитат та виразів, на кшталт «*доторкніться до інтимних місць*». Втім, незважаючи на скандальність, Трамп залишається популярним серед свого електорату, – а це більше 62-х мільйонів американців, – котрі, здебільшого, представники робочого класу, похилі люди та виборці без вищої освіти. Їм остогидла політкоректність, тому вони залюбки слухають Трампа, який, на їхню думку, за словом до кишені не полізе [35].

Якщо порівнювати американське ток-шоу з вітчизняним, виявиться очевидним, що принцип політкоректності не є домінантним в українській лінгвокультурі. Вітчизняні політики досить відверто «навішують ярлики» на своїх опонентів. Наприклад:

І. Геращенко: Дякую. Ви знаєте, мені здається, що партія комуністів давно стала такою *колективною тушкою*... [14, с. 146].

В українських новинах теж інколи чутно неполіткоректну лексику стосовно певних груп людей: «*На Тайвані винайшли диво-прилад для інвалідів. Відтепер люди з паралізованими нижніми кінцівками можуть стояти, їздити та навіть поратися у хаті,* » – йдеться в сюжеті ТСН [12, с. 146]; «*Жінку, яка жорстоко порізала свого чоловіка, відправили до психів. Суд визнав вбивцю неосудною*» [14, с. 146]. Втім, також активно використовують політкоректні

евфемізми: *Волонтери не могли пройти осторонь даної події. Так, 3 грудня, в нашому місті відбувся турнір з настільного тенісу серед людей з обмеженими фізичними здібностями* [14, с.146].

Таким чином, може скластись уявлення, що вживання політкоректної лексики – це справа вибору кожного. Однак цю думку спростовує нещодавня резонансна справа стосовно засудження канадського професора Джордана Петерсона через його відмову вживання гендерно нейтральних займенників: *«Dr Peterson was especially frustrated with being asked to use alternative pronouns as requested by trans students or staff, like the singular 'they' or 'ze' and 'zir', used by some as alternatives to 'she' or 'he' (BBC, 2016)»* [34]. З огляду на це, принаймні, в офіційному мовленні, незалежно від власних принципів, слід вживати політкоректну лексику. В англійській культурній традиції категорія ввічливості більш розвинута аніж в нашій країні. Тому перекладачам рекомендовано приділяти особливу увагу політкоректним лексемам та специфіці їхнього вживання. Слідкувати за мовними змінами, процесами неології та архаїзації одиниць політкоректної підмови.

Наразі більшість слів, що зазвичай вживалися на позначення інвалідів (наприклад, *invalid, handicapped, defective, crippled, deformed, abnormal* тощо), вважаються невивічливими та образливими. Такі зневажливі слова не повинні вживатися у перекладах. Потрібно також обережно ставитися до евфемізмів на кшталт *people with special needs, differently abled, physically challenged*, тому що вони можуть сприйматися як образливі через свої зверхні конотації. Більш прямі позначення – типу *people with disabilities* – звичайно сприймаються як менш образливі [5, с. 9].

Необхідно також уникати позначень особи використанням виключно згадки про характер інвалідності або хвороби, тому, наприклад, *«deaf man»* краще замінити на *«man with a hearing impairment»*, а *«cancer patient»* – на *«patient with cancer»*. В офіційному перекладі слід також уникати позначень інвалідів та хворих як жертв. Наприклад, переклад англійською мовою словосполучення *«особа, прикута до інвалідного візка»* як *«a person confined to*

a wheelchair» може мати образливий характер. Тому краще його замінити на більш нейтральний вислів – «*a person who uses a wheekchair*» [5, с. 9]. Те саме стосується позначень хворих на СНІД, яких краще позначати висловом «*a person with AIDS*»: «*This comprehensive plan will prevent 7 million new AIDS infections, treat at least 2 million people with life-extending drugs and provide humane care for millions of people suffering from AIDS and for children orphaned by AIDS*» (George W. Bush, 2003).

Важливо використовувати нейтральні слова, що не акцентують стать особи, у випадках позначення роду занять, посади, функції тощо. Повний перелік таких слів наводиться у «Словнику назв посад» (Dictionary of Occupational Titles), що видається Міністерством праці США [5, с. 10].

Рекомендовано уникати вживання займенника третьої особи однини «*he*» при позначенні осіб за професію, яку можуть мати як чоловіки, так і жінки. Наприклад, речення «*Коли репортер висвітлює суперечливу подію, він зобов'язаний подати всі точки зору на цю подію*» ми можемо перекласти такими способами [5, с. 11]:

1) *When reporters cover controversial stories, they have a responsibility to present both sides of the issue.* – Шляхом граматичної заміни однини на множину;

2) *As a reporter covering a controversial story, one has a responsibility to present both sides of the issue.* – Шляхом використання займенника *one*. Проте пам'ятайте, що *one* поширений у британському варіанті англійської мови, тоді як в американському варіанті англійської мови вживання цього займенника видається досить штучним або офіційним [5, с. 12];

3) *When a reporter covers a controversial story, he or she (she or he) has a responsibility to present both sides of the issue.* – Шляхом одночасного вживання займенників чоловічого та жіночого роду. У цьому випадку речення видається найнезграбнішим. Проте, якщо такі займенники використовувати нечасто, то це може бути найзадовільнішим вирішенням. Можливо вжити також скорочені форми *he/she, his/her, him/her* (та у зворотному порядку, коли

Лінгвокультурний та прагматичний аспекти перекладу політкоректної лексики в
англомовних медійних текстах 44
першим йде займенник жіночого роду). Можна також використати стяжіння
s/he [5, с. 12];

4) *A reporter who covers a controversial story has a responsibility to present both sides of the issue.* – Шляхом використання означального речення [5, с. 12].

5) *When controversial stories are covered, there is a responsibility to present both sides of the issue (або both sides of the issue should be presented).* – Шляхом використання дієслівної неозначеної або пасивної форми [5, с. 12];

6) *When covering a controversial story, a reporter has a responsibility to present both sides of the issue.* – Шляхом перефразування речення таким чином, щоб виключити вживання будь-якого займенника взагалі [5, с. 12];

7) *Reporters often cover controversial stories. In such cases the journalist has a responsibility to present both sides of the issue.* – Шляхом використання замість займенників іменників на кшталт *person*, *individual* або ж будь-якого їхнього синоніма у відповідності з контекстом [5, с. 12];

Перекладач також має знати певні особливості вживання слів *boy* та *girl*, що переважно рекомендується вживати тільки стосовно дітей до 12 років, тоді як для позначення підлітків ввічливішими будуть словосполучення *young woman and young man*, а дорослих – *woman* та *man*, наприклад:

В офісі працюють п'ять чоловіків та дві жінки. – *The office employs five men and two women (а не girls* [5, с. 14]).

Гомосексуальні меншини та ті, хто їх підтримує, все більше виступають проти вживання слова «*homosexual*», оскільки вважають його застарілим та образливим з огляду його часте використання представниками антигейських організації. З цих причин, перекладаємо українське словосполучення «гомосексуальна особа» як «*person with different sexual orientation*» [5, с. 15].

При перекладі словосполучення «*старі люди*» в англійській мові слід вживати не *elderly people* чи *the aged*, що мають пейоративну конотацію, а ввічливіші вирази *older adults* або *older people*. Прийнятним також є вживання у перекладі таких відповідників, як *senior citizens* та *seniors*:

Багато уявлень про людей похилого віку є помилковими. Деякі роботодавці, наприклад, вважають, що молоді працівники ефективніші і надійніші, ніж люди старшого віку. Проте на багатьох видах робіт старші є кращими працівниками, ніж молоді люди. – Many beliefs about older people are untrue. Some employers, for example, think that younger workers are more efficient and reliable than older ones. But in many types of jobs, older people are better workers than younger people [5, с. 16].

Національна рада людей старшого віку. – National Council of Senior Citizens [5, с. 16].

Особливо уважно слід ставитися до перекладу слів, що позначають осіб, які належать до певної етнічної (національної) або расової групи, щоб не образити їх почуття.

Слід використовувати ті назви осіб, яким віддає перевагу та чи інша національна або расова група. Наприклад, словосполучення «чорний американець» або «американський негр» слід перекладати як *African American* / *African-American* (або *Black American*, *Afro-American* чи *Afro*, що зараз вживається значно рідше, але аж ніяк не *Negro* або *colored American*), а американських індіанців з племені навахо – як *Dine* (в останньому випадку можна для більшого розуміння, про кого йдеться, після цієї назви у дужках дати пояснення на кшталт (*also known as the Navajo*) [5, с. 16]).

При позначенні американців, що мають походження з Азії, краще вживати словосполучення *Asian Americans*, *East Asian American*, *South Asian American*, *Southeast Asian American*, але не *Asiatic Americans*, яке вважається принизливим позначенням.

На позначення іспаномовних американців, що походять з Мексики, країн карибського басейну та Південної Америки, звичайно вживається словосполучення *Hispanic Americans*, хоча у цілому перевага віддається конкретнішим позначенням на кшталт *Mexican American*, *Haitian American* тощо. Деякі групи іспаномовних американців при позначенні осіб латиноамериканського походження віддають перевагу слову *Latino*. Синонімом

позначення американця мексиканського походження (*Mexican American*) є слово *Chicano*, але його слід використовувати дуже обережно, оскільки воно може сприйматися як зневажливе [5, с. 17].

Слово *Hispanics* для вихідців із Латинської Америки через здобуту негативну конотацію (*Hispanics* часто викликає асоціації з людьми низького достатку, які погано пристосовуються в нових умовах) було замінено варіантами *Latino/Latina* «латиноамериканець»/«латиноамериканка», *Chicano/Chicana* «американець/американка мексиканського походження», *Spanish American* «американець іспанського походження».

При позначенні корінних жителів США перевага віддається назві *American Indians* та *Native Americans*, тоді як у Канаді перевага віддається таким словам, як *natives*, *Natives* та *native peoples*, *first nations* / *first nation* (останні не можуть вживатися в офіційних документах США, тому що там вони майже невідомі як позначення американських індіців [5, с. 16]).

Аби бути вправним перекладачем, бажано не тільки запам'ятовувати вищенаведені правила, а ще й регулярно відстежувати розвиток політичної коректності та бути обізнаним у мовних тенденціях. Адже наразі політкоректність застосовується як інструмент політичних ігор, зокрема в Америці (де порушується питання «*white people friendly*» version of political correctness – «сприятливої для білих людей» політкоректності»), та, імовірно, з часом зазнає концептуальних змін.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ II

Політкоректність можна охарактеризувати як новий засіб мовного вираження, що має подвійну природу: з одного боку, політкоректні терміни спрямовані на підтримування тактовності, з іншого – на провокативність.

Багато політкоректних одиниць трансформувалися: перейшли до розряду стилістичних гібридів, набули іронічної або образливої конотації. До того ж поширився процес умовно політкоректних одиниць, що передавали обурення сімейними стосунками, варварським ставленням людини до природи та різними

видами дискримінації. Втім традиційні види політкоректності, зокрема расова, гендерна, соціальна та комерційна політкоректність продовжують активно розвиватися і поповнюються новими лексемами. Насамперед, цьому сприяє евфемістична природа політкоректних термінів, що вирізняються крайньою ввічливістю та універсальним характером.

Для англомовних політкоректних одиниць характерні явища синонімії та полісемії, варіативність правопису, а також стилістична гібридність.

На основі корпусних досліджень, а також досліджень загального функціонування політкоректних термінів у світлі різних тенденцій, можна виділити нову класифікацію політкоректних одиниць за конотативних аспектом: одиниці, що мають позитивну конотацію; одиниці, що мають негативну конотацію; одиниці, що мають негативну конотацію з елевативним ефектом, та одиниці, що мають гумористичну конотацію. Також за допомогою корпусного методу було визначено, що наразі найпоширенішими видами політкоректної лексики є гендерна та расово-національна.

РОЗДІЛ ІІІ

ШЛЯХИ ВІДТВОРЕННЯ ПОЛІТКОРЕКТНОЇ ЛЕКСИКИ СУЧАСНИХ АНГЛОМОВНИХ МЕДІЙНИХ ТЕКСТІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Англійській політкоректній лексиці властива досить багатогранна проблематика, зокрема її переклад іншими мовами. З одного боку, особливості перекладу визначають лінгвокультурні традиції країни, мовою якої здійснюється переклад. З іншого боку, чимале значення відіграють процеси глобалізації та євроінтеграції. Так, у вітчизняних ЗМІ ми бачимо численну кількість спроб адаптувати англомовні політкоректні терміни, перспективи ужитку яких залишаються сумнівними. Проте, ставлення до політкоректної лексики в українській мові поступово змінюється і це, безумовно, впливає на перекладацькі тенденції. Якщо раніше українські дослідники політкоректних термінів заглиблювались лише у переклад одиниць на позначення расової та національної належності, фізичних та психічних якостей людини, а також непрестижних професій, то наразі з'являється зацікавленість соціальною політкоректністю та термінами з іронічною конотацією.

Варто зауважити, що на категорію політкоректності в значній мірі впливає наш менталітет, українські культурні цінності та моральні принципи. Саме через ці фактори ми спостерігаємо часткову неадекватність перекладу, що викликана неприродним звучанням термінів – вони здаються глузливими та неприйнятними для формального стилю. Наше дослідження спрямовано на вивчення варіантів перекладу політкоректних термінів, його обґрунтованості з лінгвістичної точки зору та залежності від конотативного аспекту. У ході дослідження, на матеріалі 90 статей, шляхом методу суцільної вибірки вилучено 470 політкоректних одиниць медіатекстів, зокрема з видань The Economist, The Guardian, The Daily Mail, Princeton Info, The Washington Post, The American Prospect, The Bolton News та текстів BBC та CNN, за такими тематичними групами: 1) одиниці для позначення національно-расової належності – 35 одиниць; 2) одиниці гендерної політкоректності – 96; 3) одиниці соціальної політкоректності – 139; 4) одиниці, що підкреслюють

престиж, та одиниці комерційної політкоректності – 64; 5) одиниці для позначення якостей – 136. Виявлено низку граматичних, семантико-синтаксичних, лексичних та стилістичних трансформацій, які ми надалі розглянемо більш детально відповідно до п'ятих груп політкоректних термінів, а також їх конотації – позитивну, іронічну/гумористичну та негативну з елевативним ефектом. Узагальнені дані подані в таблиці (див. табл. 3.1):

Таблиця 3.1

Результати аналізу політкоректних одиниць англійських медіа текстів

Тематична група	Способи перекладу															
	Калькування	Описовий переклад	Цілісне перетворення	Запозичення	Додавання	Еквіваленція	Зміна порядку слів	Дослівний переклад	Диференціація	Адаптація	Конкретизація	Модуляція	Генералізація	Логізація	Синонімічний	Транспозиція
одиниці національно-расової політкоректності	13	14	2	4	4	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
одиниці гендерної політкоректності	16	22	–	–	4	19	8	10	10	6	5	–	–	–	–	–
одиниці соціальної політкоректності	33	27	4	–	7	7	8	23	–	24	–	1	1	3	1	–
одиниці, що підкреслюють престиж	9	13	3	–	2	5	9	2	–	10	–	2	–	6	–	–
одиниці комерційної політкоректності	1	3	–	–	–	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
одиниці на позначення якостей	18	78	2	–	3	4	2	10	–	13	–	7	–	–	–	5
Разом, од. (%)	90	157	11	4	20	36	27	45	10	53	5	10	1	9	1	5
	17 %	24 %	3 %	2 %	5 %	9 %	7 %	9 %	2 %	10 %	2 %	3 %	1 %	3 %	1 %	2 %

3.1. Кількісний аналіз перекладу одиниць на позначення національної та расової належності

Опрацювавши лексичний матеріал медійних текстів, що стосується національної та расової приналежності, зокрема 35 одиниць, ми виявили такі перекладацькі трансформації, як калькування, описовий переклад, цілісне перетворення, додавання та запозичення.

Калькування – це особливий вид запозичення: утворення нового фразеологізму, слова або нового значення слова через буквальний переклад відповідного іншомовного елемента. Сутність калькування полягає у створенні нового слова або сталого поєднання в мові перекладу, що копіює структуру вихідної одиниці: *Latin American* – латиноамериканець; *Mexican American* – мексико-американець; *Amerindian* – амеріндіанець; *First nation* – перша нація; *Indigenous people* – первісне населення; *Native American* – корінний американець; *Native-Canadian* – корінний канадієць; *multiracial* – мультирасовий, *multiracial hybrid* – міжрасовий гібрид; *African Canadian/African-Canadian* – афроканадієць; *Afro-American* – Афроамериканець; *member of the African diaspora* – представник африканської діаспори; *the future President* – майбутній президент (звертання до дітей) (див. дод. А, № 75, 77, 228, 229, 231, 232, 233, 306, 307, 311, 313, 314, 318).

Описовий переклад – це такий прийом перекладу нових лексичних елементів вихідної мови, коли слово, словосполучення, термін чи фразеологізм замінюється в мові перекладу словосполученням (або більшим за кількістю компонентів словосполученням), яке адекватно передає зміст цього слова або словосполучення (терміна). Такий прийомом перекладу є найпоширенішим для даної тематичної групи: *Hispanic American* – американець латиноамериканського походження; *Chinese American* – американець китайського походження; *Native Alaskan* – житель Аляски або уродженець Аляски; *multi-ethnic* – людина «змішаної крові» або людина змішаного походження; *American Indian* – індіанець американського походження; *First nations* – племена індіанців; *multiracial* – представник змішаних рас; *African* –

представник негроїдної раси; African American – Американець африканського походження; Afro – представник негроїдної раси; Asian American – американець азійського походження; Asian-Canadian – канадієць азійського походження; Pacific Islander – американець тихоокеанського походження (див. дод. А, № 74, 79, 135, 188, 227, 230, 306, 309, 310, 312, 346, 347, 348, 349).

Цілісне перетворення – лексико-семантична перекладацька трансформація, суть якої полягає в певному зміщенні, використанні при перекладі суміжного поняття в межах одного родового [11, с. 6]: *my brothah* (звертання в межах однієї расової групи) – афроамериканець, *my sistah* (звертання в межах однієї расової групи) – афроамериканка (див. дод. А, №315 та 316).

Додавання – це відновлення при перекладі випущених в мові оригіналу «доречних слів» [15, с.104]. Трансформація додавання використовується з метою дотримання норм мови перекладу та забезпечення більшої вмотивованості та зрозумілості перекладених слів, наприклад: *Latino* – латиноамериканець/латиноамериканка; *Jewish person* – особа єврейського походження, *a person of color* – особа іншого кольору шкіри (див. дод. А, №76, 253, 317).

Також використано метод прямого запозичення для без еквівалентних політкоректних одиниць: *Inuit (for a Canadian)* – *inuït*; *Inupiat* – *Inupiat*; *Roma* – ром, рома; *jigga* – джига (див. дод. А, №133, 134, 186, 320).

Результати дослідження перекладацьких трансформацій політкоректних одиниць для позначення расової належності представлено в табл. 3.2:

Таблиця 3.2

Результати аналізу одиниць расової політкоректності

Перекладацька трансформація	Кількість одиниць – 25
Калькування	11
Описовий переклад	11

Перекладацька трансформація	Кількість одиниць – 25
Цілісне перетворення	2
Додавання	2
Запозичення	1

Проілюструємо відсоткові дані перекладацьких трансформацій політкоректних одиниць для позначення расової належності (див. рис. 3.1. Відсоткове співвідношення способів перекладу одиниць расової політкоректності):

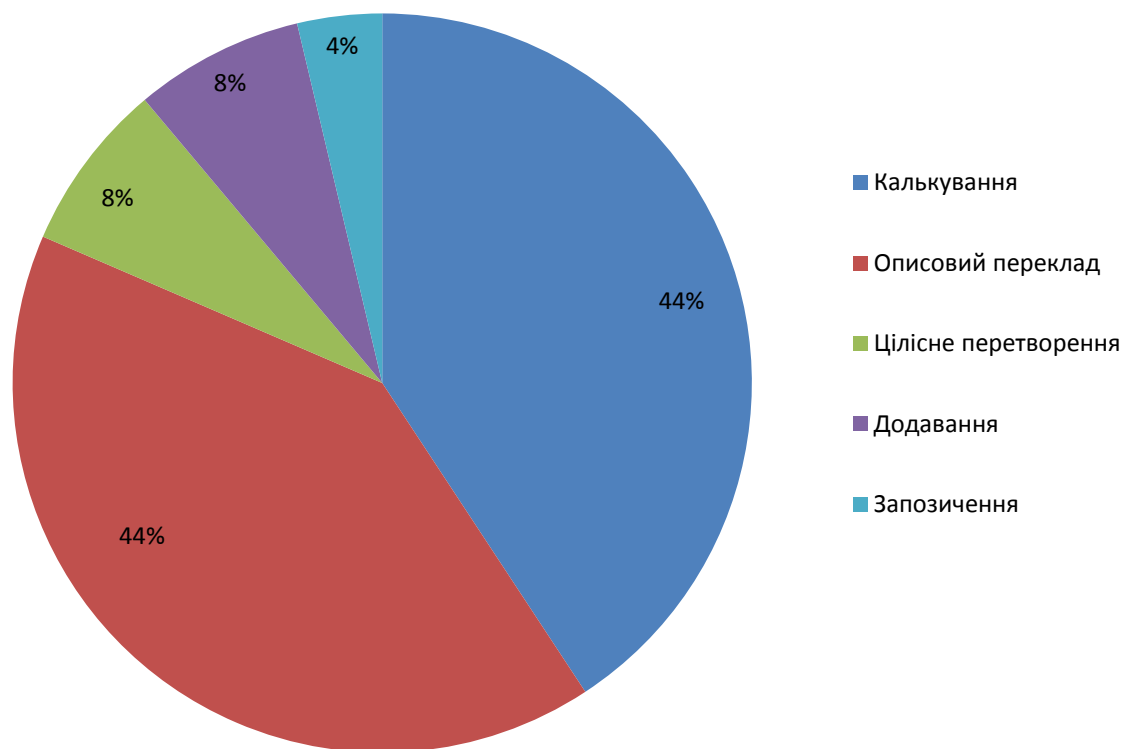

Рис. 3.1. Відсоткове співвідношення способів перекладу одиниць расової політкоректності

Результати дослідження перекладацьких трансформацій політкоректних одиниць для позначення національної належності представлено в табл. 3.3:

Результати аналізу одиниць національної політкоректності

Приєм перекладу	Кількість одиниць – 10
Калькування	2
Описовий переклад	3
Додавання	2
Запозичення	3

Проілюструємо відсоткові дані перекладацьких трансформацій політкоректних одиниць для позначення національної належності (див. рис. 3.2. Відсоткове співвідношення способів перекладу одиниць національної політкоректності):

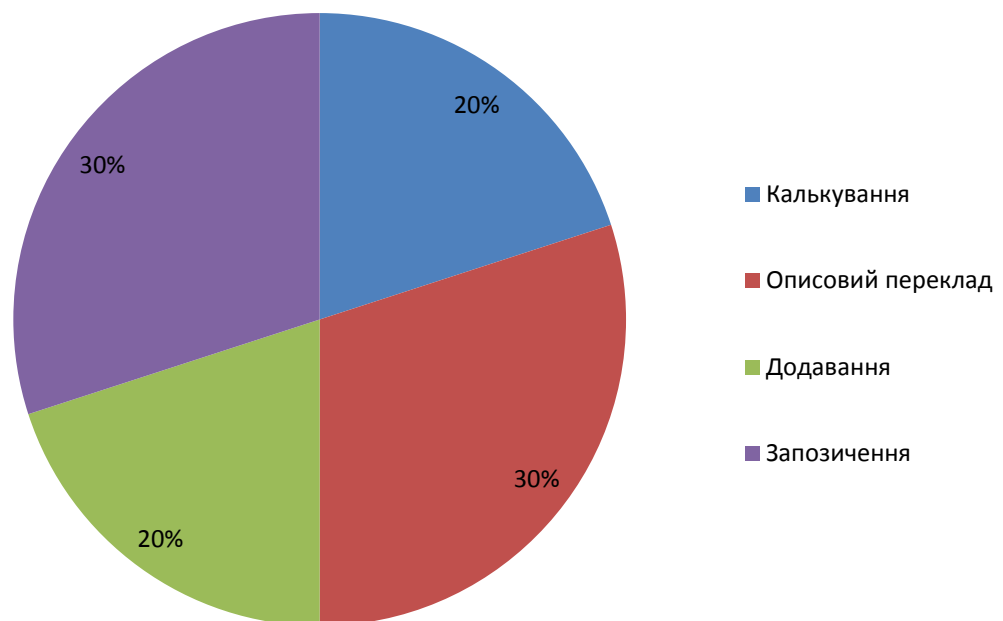

Рис. 3.2. Відсоткове співвідношення способів перекладу одиниць національної політкоректності

Відобразимо конотативний аспект національно-расової політкоректності (див. рис. 3.3):

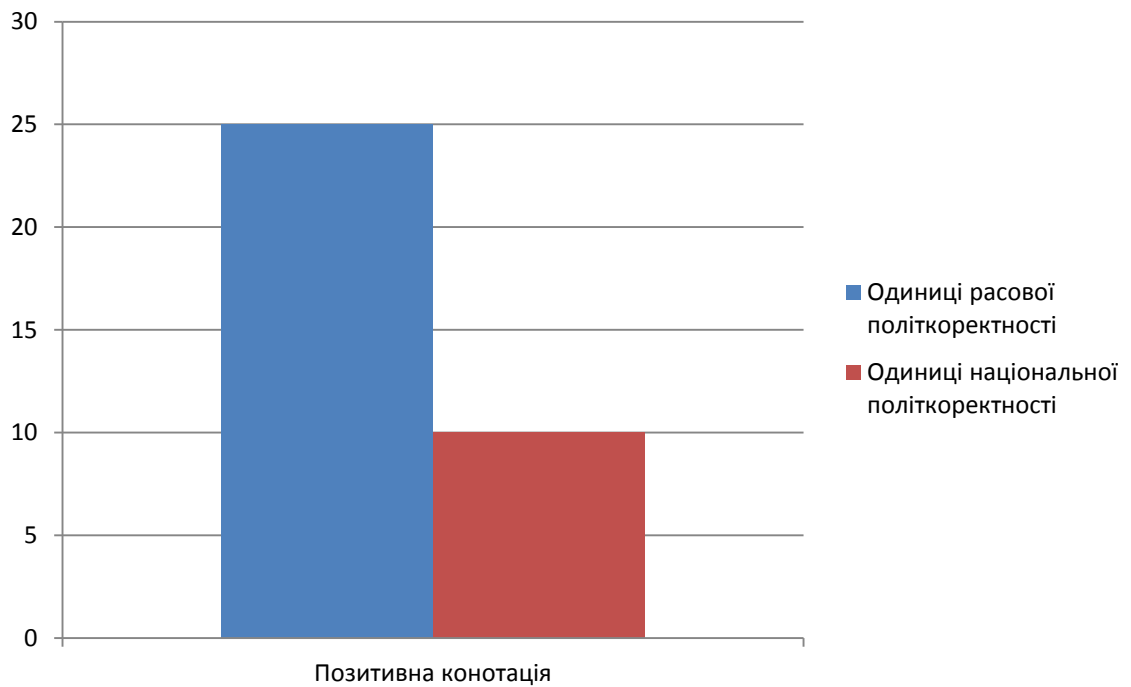

Рис. 3.3. Конотативний аспект національно-расової політкоректності

Таким чином, всім політкоректним термінам для позначення расової та національної належності притаманна позитивна конотація, і основним шляхом відтворення даних одиниць є описовий переклад. Деякі терміни відтворювались за допомогою різних трансформацій, в залежності від контексту (див. дод. А, №306).

3.2. Кількісний аналіз перекладу одиниць гендерної політкоректності

Опрацювавши лексичний матеріал медійних текстів, що стосується гендерної політкоректності, зокрема 96 одиниць, переважно гендерної нейтральності, ми виявили такі перекладацькі трансформації: диференціацію, описовий переклад, додавання, еквіваленцію, калькування, зміну порядку слів, дослівний переклад, адаптацію та конкретизацію.

Трансформацію диференціації переважно використовують при перекладі гендерно нейтральних одиниць на позначення професій: *actron* – *актор* / *акторка*; *cleaner* – *прибиральниця* / *прибиральник*; *Mx* – *пан* / *пані*; *salesperson* – *продавець* / *продавчиня*; *tradesperson* – *торговець* / *торговка*; *cabin attendant*,

flight attendant – бортпроводник / бортпроводниця; *weather person, weathercaster, weather reporter* – ведучий (-а) прогнозу погоди (див. дод. А, №2, 85, 304, 399, 403, 426, 427, 463, 464, 465).

Додавання: *anchor* – ведучий програми; *average person* – середньостатистична особа; *postal worker* – працівник поштового зв'язку; *sales worker* – працівник сфери торгівлі (див. дод. А, №6, 281, 373, 401)

Описовий переклад: *assemblyperson* – член нижньої палати законодавчого зібрання; *hotel porter* – посильний у готелі; *busser* – помічник офіціанта; *chairperson* – голова правління; *chair* – голова правління; *councilperson* – член ради; *first – baseperson* гравець першої бази; *flagger* – регулювальник руху; *garbologist* – спеціаліст із утилізації відходів; *jury member* – член колегії присяжних; *jury person* – член колегії присяжних; *maintenance person* – спеціаліст з техобслуговування; *maintenance specialist* – спеціаліст з техобслуговування; *to person* – укомплектовувати особовим складом; *staffing the project* – підбирати працівників для роботи з проектом; *parking enforcer* – контролер на платній автостоянці; *parking inspector / parking officer* – інспектор дорожнього руху; *milkperson* – продавець молока; *weather person, weathercaster, weather reporter* – ведучий (-а) прогнозу погоди (див. дод. А, №8, 25, 60, 70, 71, 96, 167, 169, 179, 256, 257, 276, 277, 279, 280, 297, 298, 299, 301, 463, 464, 465).

При застосуванні еквіваленції вдається зберегти стиль політкоректності, втім зміст передається іншими словами [20, с.92]: *bartender* – бармен; *barkeeper* – бармен; *cowperson* – ковбой; *access controller, doorkeeper* – швейцар; *handyperson* – майстер на всі руки; *zirself* – себе, собі; *layperson* – непрофесіонал; *maintenance hole, utility hole* – люк; *letter carrier/ mail carrier/mailperson/postperson* – листоноша; *spokesperson* – спікер; *food server, table attendant, waitperson, waitron* – офіціант (див. дод. А, №19, 20, 98, 121, 122, 200, 209, 266, 283, 284, 370, 371, 372, 374, 424, 457, 458, 459, 460).

Калькування: *mixologist* – міколог; *best person for the job* – найкраща людина для роботи; *businessperson* – ділова людина; *camera operator* –

кінооператор; firefighter – борець з вогнем; garbologist – гарболог; intersexual – інтерсексуал; intersex person – інтерсекс-особа; intersexuality – інтерсексуальність; insurance agent – страховий агент; Earth children – діти Землі; personnel – персонал; pregnant people – «Вагітні люди»; sales agent / sales associate – торговий агент; sales representative – торговий представник (див. дод. А, №21, 26, 61, 63, 162, 179, 205, 206, 207, 244, 286, 288, 303, 397, 398, 400).

Граматичну трансформацію зміни порядку слів також називають перестановкою або пермутацією. Сутність трансформації перестановки полягає у тому, що при перекладі лексичні елементи міняються місцями (тобто, змінюють позицію на протилежну): *choir member – член хору; Congress person – член Конгресу, traffic controller – регулювальник руху; garbage collector – збирач сміття; trash collector – збирач сміття; nursery worker – працівник розплідника; law enforcement officer – працівник правоохоронних органів; police officer – працівник поліції* (див. дод. А, №80, 91, 170, 178, 181, 328, 352, 353).

Під дослівним перекладом розуміють відтворення конструкції оригіналу без будь-яких змін і без суттєвої зміни порядку слів у реченні. Дослівний переклад при правильній передачі при правильній передачі змісту тексту, що перекладається, максимально близько відтворює синтаксичні конструкції та лексичний склад оригіналу. Якщо синтаксична структура словосполучення, яке перекладається, має смисл і в перекладі виражена аналогічними засобами, дослівний переклад може розглядатися як остаточний варіант перекладу: *member of the clergy – член духовенства; member of Congress – член Конгресу; craftsperson – ремісник; inside thread – внутрішня різь; fisher – рибалка, ancestors – предки; forebears – попередники; outside thread – зовнішня різь; humankind – людство; Ms – пані* (див. дод. А, №87, 92, 101, 155, 168, 172, 173, 278, 285, 305).

Адаптація передбачає заміну деталей історії, що повідомляється, іншими [20, с. 92]. Розглядаючи приклади вживання цієї трансформації, ми дійшли висновку, що вона є досить популярною і слушною, адже підкреслює політкоректність української мови: *traffic guard – регулювальник руху; idea*

Лінгвокультурний та прагматичний аспекти перекладу політкоректної лексики в англомовних медійних текстах 57

person – генератор ідей; *literary person* – письменна людина; *human resources* – трудові ресурси; *shop assistant* – продавець-консультант; *statesperson* – державний діяч (див. дод. А, №171, 219, 282, 287, 402, 425).

Конкретизація: *s/he* або *(s)/he* – він (або той); *he/she* – він (або той); *ze / zie* – він/вона, *zir* – його / її (див. дод. А, №201, 202, 203, 204, 208).

Результати дослідження перекладацьких трансформацій політкоректних одиниць гендерної нейтральності представлено в табл. 3.4:

Таблиця 3.4

Результати аналізу одиниць гендерної політкоректності

Перекладацька трансформація	Кількість одиниць – 96
Диференціація	10
Описовий переклад	22
Еквіваленція	19
Додавання	4
Калькування	16
Зміна порядку слів	8
Дослівний переклад	10
Адаптація	6
Конкретизація	5

Проілюструємо відсоткові дані перекладацьких трансформацій одиниць гендерної політкоректності (див. рис. 3.4. Відсоткове співвідношення способів перекладу одиниць гендерної політкоректності):

Рис. 3.4. Відсоткове співвідношення способів перекладу одиниць гендерної політкоректності

Відобразимо конотативний аспект гендерної політкоректності (див. рис. 3.5.):

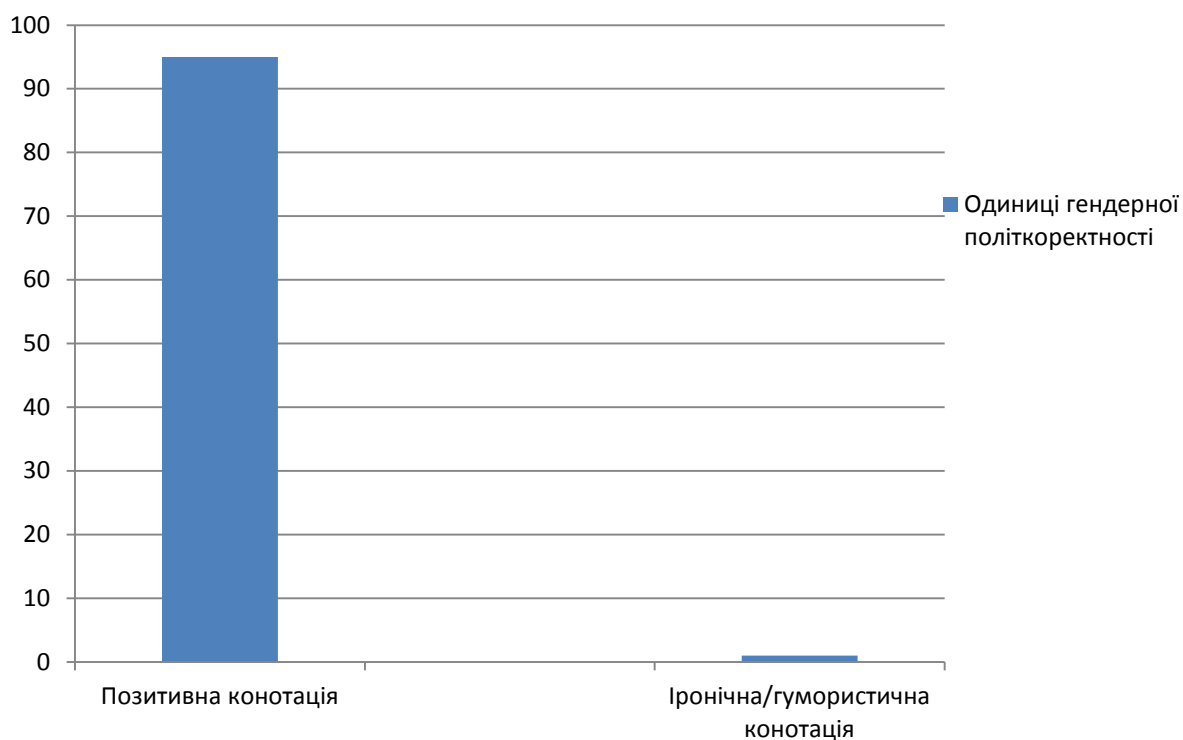

Рис. 3.5. Конотативний аспект гендерної політкоректності

Отже, основним шляхом відтворення політкоректних одиниць гендерної нейтральності є описовий переклад. У певних випадках одночасно застосовуються декілька трансформацій при перекладі, наприклад, описовий переклад та диференціація (див. дод. А, №463), або ж значення політкоректних одиниць передаються за допомогою різних трансформацій (див. дод. А, №179). Загалом даній категорії політкоректної мови найбільше притаманна позитивна конотація – 95 одиниць з 96, – що свідчить про її кооперуючу функцію в мас-медіа.

3.3. Кількісний аналіз одиниць соціальної політкоректності

Опрацювавши лексичний матеріал медійних текстів, що стосується соціальних, економічних, побутових явищ та предметів, а також явищ, пов'язаних з війною, зокрема 139 одиниць, ми виявили такі перекладацькі трансформації: цілісне перетворення, описовий переклад, адаптацію, дослівний переклад, калькування, синонімічний переклад, еквіваленцію, логізацію, зміну порядку слів, додавання, генералізація, модуляція.

Цілісне перетворення: *near-life experience* – передчасне припинення вагітності; *pro-life* – який виступає проти права на аборт; *economically exploited* – на міліні; *body counts* – кількість жертв (див. дод. А, №1, 7, 358, 408).

Описовий переклад: *substance abuse* – зловживання алкоголем/наркотиками; *shellshocked* – психічно травмований борець; *mechanically challenged* – з технічними несправностями; *homeless person* – людина без дому; *residentially flexible* – особа з непостійним місцем проживання; *road studs* – світлоповертач дорожній; *meltdown* – економічна криза; *slump* – різкий економічний спад; *impaired driving* – керування в стані алкогольного сп'яніння; *dehire, dislocate* – зняти з посади; *labor fluctuations* – коливання в складі робочої сили; *rightsizing* – скорочення штату; *mental hospital* – лікарня для психічнохворих; *putting down* – умертвіння безнадійно хворих; *therapeutic misadventure* – нещасний випадок в процесі лікування; *economically*

disadvantaged – людина у важкому матеріальному становищі; *economically marginalized* – людина з незначними статками; *financially challenged* – особа у скрутному фінансовому становищі; *monetarily challenged* – людина з обмеженими фінансовими можливостями; *people on a budget* – люди, з обмеженим бюджетом; *pro-choice* – за право абортів; *issues* – предмети суперечки; *rustically inclined* – людина з сільської місцевості; *substandard housing* – незадовільні житлові умови; *poor housing* – погані житлові умови, *inadequate housing* – неадекватні житлові умови; *unwaged* – особа, що не отримує заробітної плати (див. дод. А, №3, 23, 49, 54, 57, 68, 107, 111, 127, 158, 159, 164, 166, 235, 293, 351, 357, 359, 365, 367, 379, 380, 387, 417, 419, 420, 456).

Адаптація: *anti-sobriety activist* – борець із тверезістю; *person with drinking problems* – людина з алкогольною залежністю; *negative cash flow* – дефіцит грошових коштів; *get a carrier change opportunity* – отримати можливість змінити робоче місце; *assigned male at birth, designated male at birth* – людина, народжена біологічно чоловіком; *assigned female at birth, designated female at birth* – людина, народжена біологічно жінкою; *dysfunctional family* – неблагополучна сім'я; *period of economic adjustment* – період стабілізації економіки; *period of negative economic growth* – період знижених темпів економічного росту; *deficient achievement* – неповний успіх; *significant other* – друга половинка; *undocumented residents* – незареєстровані жителі; *undocumented immigrants* – незареєстровані мігранти; *verbal harassment* – словесна образа; *servicing the target* – влучення в ціль; *putting out of misery* – позбавлення від страждань; *happy holidays!* – з новорічними святами!; *numerically challenged group* – кількісно менша група; *differently advantaged* – незаможний; *disadvantaged* – неїмущий; *tact avoidance* – нетактовність; *body counts* – «підрахунок втрат» (див. дод. А, №4, 5, 18, 24, 45, 46, 47, 48, 50, 108, 109, 137, 216, 221, 222, 243, 261, 294, 296, 302, 355, 356, 396, 408).

Дослівний переклад: *inappropriate* – невідповідний; *outcast* – вигнанець; *device* – пристрій; *air support* – повітряна підтримка; *limited air strike* – обмежений повітряний удар; *hostile work environment* – ворожа робоча

атмосфера; displaced homeowner – виміснений домовласник; the system of free enterprising – система вільного підприємництва; depression – депресія; recession – занепад; person with different sexual orientation – людина нетрадиційної сексуальної орієнтації; spouse – подружжя; psychiatric hospitals – психіатрична лікарня; psychiatric clinics – психіатрична клініка; mental illness – психічна хвороба; verbal abuse – словесна образа; place of employment – місце працевлаштування; troubled youth – проблемна молодь; deprive of life – позбавлення життя; unofficial housing – неофіційне житло; protesters – протестувальники; rebels – повстанці; militants – бойовики (див. дод. А, №9, 31, 42, 43, 44, 52, 53, 66, 105, 110, 212, 217, 236, 237, 238, 241, 254, 259, 260, 418, 440, 441, 442).

Калькування: *shellshock – снарядний шок; economic humanism – економічний гуманізм; open society – відкрите суспільство; selective speech – вибіркова мова; academic dishonesty – академічна нечесність; sun children – «сонячні» діти; collateral damage – супутні втрати; learning enviroment – освітнє середовище; micro-aggression – мікроагресія; meaningful downturn – значний спад; incomplete success – неповний успіх; non-traditional success – нетрадиційний успіх; parent 1/parent 2 – родитель №1/родитель №2; newcomer – новоприбулець; first-year student – першокурсник; ethnically homogenous area – етнічно однорідна місцевість; LGBT person – ЛГБТ-людина; gay – гей; emotional rape – емоційне звалтування; verbal aggression – вербальна агресія; neutralizing the target – нейтралізація мети; euthanasia – евтаназія; economically unprepared – економічно невідготовлений; financially inept – фінансово неспроможний; ill-provided – незабезпечені; socially deprived – соціально знедолені; underprivileged – мало привілейовані; correctional facility – виправна установа; client of the correctional system – клієнт виправної установи; person of region – людина з регіону; inoperative combat personnel – нефункціональний військовий персонал; nuclear crisis – ядерна криза (див. дод. А, №22, 64, 65, 69, 73, 78, 82, 83, 84, 102, 106, 138, 139, 154, 175, 176, 185, 210, 211, 240, 242, 262, 292, 360, 362, 363, 368, 369, 375, 376, 386, 409, 462).*

Синонімічний переклад: *banned* – заблокований (див. дод. А, №30).

Еквіваленція: *single parent household* – неповна сім'я; *underhoused* – безхатній, *displace* – змістити; *newcomer* – приїжджий; *putting to sleep* – присипляння; *low-income people* – малозабезпечені; *the needy* – нужденні (див. дод. А, №51, 58, 160, 175, 295, 364, 366).

Логізація – це спосіб перекладу шляхом заміни емоційно-експресивної або етномаркованої одиниці мовної одиниці стилістично нейтральним її відповідником у мові перекладу, що усуває або послаблює естетичну функцію першотвору: *involuntarily undomiciled* – безхатній/безпритульний; *put into the mobility pool* – звільняти працівників; *microteaching sessions* – уроки (див. дод. А, №55, 161, 271).

Зміна порядку слів: *outdoor urban dwellers* – жителі вулиць міста; *home invasion* – вторгнення у приватну власність; *street activity index* – показник вуличної активності; *emotional abuse* – образа почуттів (також застосовується транспозиція: *emotional* → почуття); *negative patient care outcome* – «неблагополучний результат догляду за пацієнтом»; *sex worker* – робітник сфери сексуальних послуг; *asylum seekers* – шукачі притулку; *economic oppression zone* – зона економічного утиску (див. дод. А, №56, 59, 103, 239, 350, 382, 388, 416).

Додавання: *achieve a deficiency* – досягати неповного успіху; *downsizing* – скорочення штату; *youth group* – група підозрілих молодиків; *children at risk* – діти зони ризику; *deprived* – позбавлений благ; *sex worker* – робітник сфери сексуальних послуг (також застосовується зміна порядку слів); *conflict* – збройний конфлікт (див. дод. А, №136, 163, 177, 258, 354, 382, 461).

Модуляція: *redundancy elimination* – скорочення штату (див. дод. А, №165).

Генералізація: *kin* – рідня (див. дод. А, №263).

Результати дослідження перекладацьких трансформацій одиниць соціальної політкоректності представлено в табл. 3.5:

Результати аналізу одиниць соціальної політкоректності

Перекладацька трансформація	Кількість одиниць – 139	Конотація		
		Позитивна	Негативна з елевативним ефектом	Іронічна
Описовий переклад	27	7	17	3
Цілісне перетворення	4	—	—	—
Дослівний переклад	23	8	14	1
Додавання	7	2	5	—
Зміна порядку слів	8	4	4	—
Еквіваленція	7	3	4	—
Адаптація	24	12	12	—
Калькування	33	16	16	1
Логізація	3	2	1	—

Перекладацька трансформація	Кількість одиниць – 139	Конотація		
		Позитивна	Негативна з елевативним ефектом	Іронічна
Синонімічний переклад	1	—	1	—
Модуляція	1	—	—	1
Генералізація	1	1	—	—

Проілюструємо відсоткові дані перекладацьких трансформацій політкоректних одиниць соціальної політкоректності (див. рис. 3.6. Відсоткове співвідношення способів перекладу одиниць соціальної політкоректності):

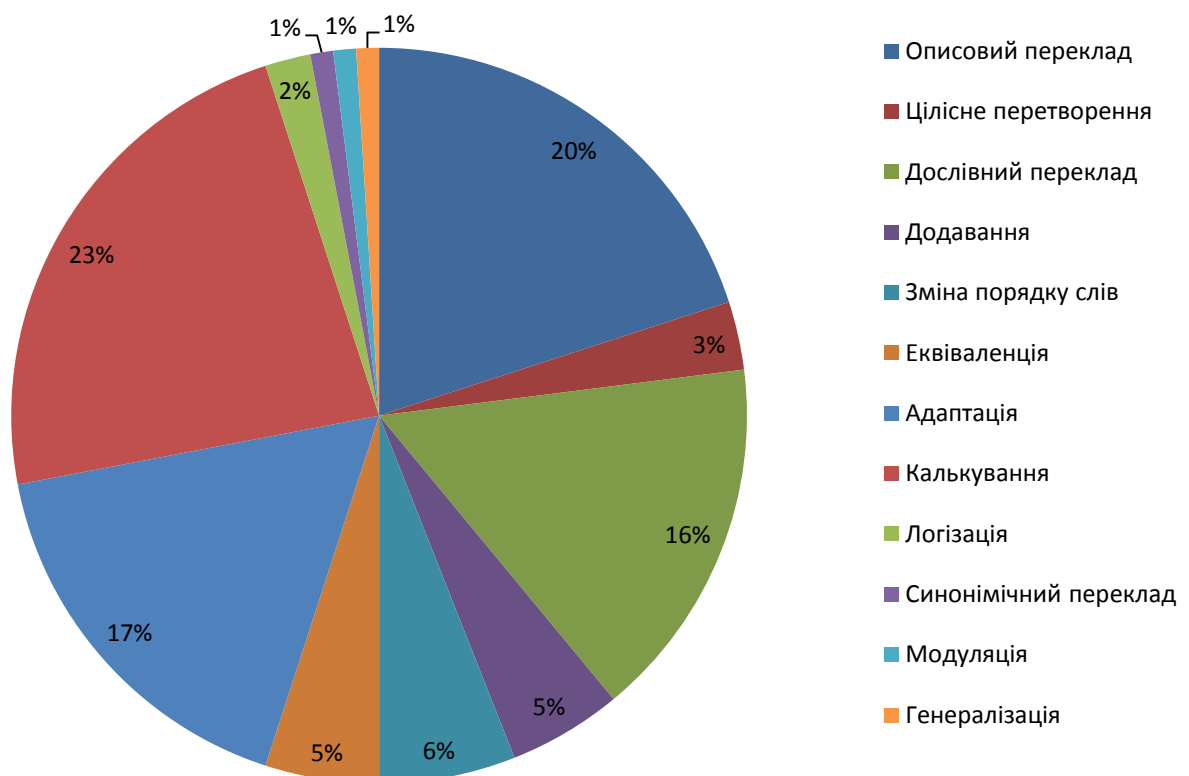

Рис. 3.6. Відсоткове співвідношення способів перекладу одиниць соціальної політкоректності

Відобразимо залежність перекладацьких трансформацій від конотативного аспекту на прикладі соціальної політкоректності (див. рис. 3.7. Залежність перекладацьких трансформацій від конотативного аспекту на прикладі соціальної політкоректності):

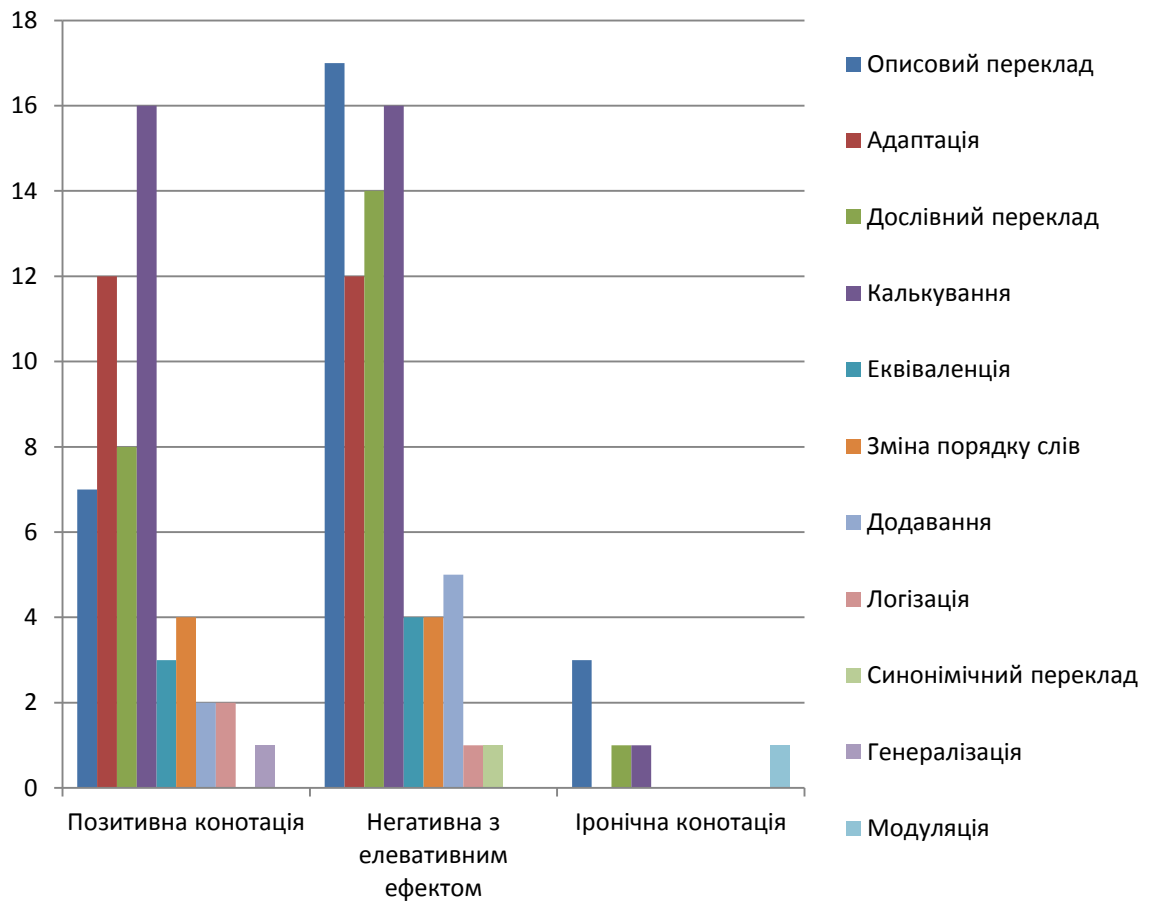

Рис. 3.7. Залежність перекладацьких трансформацій від конотативного аспекту на прикладі соціальної політкоректності

Отже, основним шляхом відтворення одиниць соціальної політкоректності є описовий переклад. Даній категорії політкоректної мови найбільш характерна негативна конотація з елевативним ефектом – 74 одиниці з 139, – що свідчить про її вуалітивну функцію, яка насамперед застосовується для відволікання від негативних соціальних явищ. Для відтворення політкоректних термінів з позитивною конотацією переважно застосовується калькування; для термінів з іронічною та негативною конотацією – описовий переклад.

3.4. Кількісний аналіз перекладу одиниць, що підкреслюють престиж, та одиниць комерційної політкоректності

Опрацювавши лексичний матеріал медійних текстів, що стосується підкреслення престижу професій, освітніх досягнень або еко-діяльності, зокрема 59 одиниць, а також комерційної політкоректності, зокрема 5 одиниць, ми виявили такі перекладацькі трансформації, як описовий переклад, цілісне перетворення, дослівний переклад, модуляцію, зміну порядку слів, еквіваленцію, адаптацію, калькування, додавання та логізацію.

Описовий переклад: *dining facility* – заклад громадського харчування; *vehicle appearance specialist* – менеджер з контролю за зовнішнім виглядом транспортних засобів; *chiropracist, podiatrist* – майстер педикюру; *residence hall* – житлова установа суспільного характеру; *caretaker* – особа, що доглядає за будинком; *environmental hygienist* – спеціаліст з гігієни довкілля; *engine redesigner* – спеціаліст з реконструкції двигуна; *vehicular consultant* – консультант з автотранспорту; *tropical rainforest* – вологі тропічні ліси; *child care provider, child caretaker, child care worker* – помічник з догляду за дітьми; *educator* – діяч у галузі освіти, педагогіки; *mortician* – співробітник похоронного бюро; *practitioner of psychic healing* – особа, що практикує зцілення переконаннями (див. дод. А, №62, 67, 93, 94, 123, 249, 251, 255, 290, 291, 323, 324, 325, 438, 454, 469).

Дослівний переклад: *domestic assistant* – хатня помічниця; *ethnic cuisine* – етнічна кухня; *learning process* – навчальний процес (див. дод. А, №86, 174, 430).

Модуляція: *service lawyer* – помічник адвоката; *housekeeper* – помічник по господарству (див. дод. А, №88, 407).

Еквіваленція: *farrier* – коваль; *budget-friendly* – бюджетний; *beautician* – косметолог; *exterminating engineer, vermin control officer* – дератизатор; *educator* – освітянин (див. дод. А, №32, 72, 95, 384, 385, 438).

Зміна порядку слів: *bovine control officer* – офіцер управління жуйними тваринами; *utensil sanitizer* – санітар кухонного начиння (також

застосовується додавання: *utensil* → кухонне начиння); *instructional delivery skills* – навички викладання навчального матеріалу; *information retrieval administrator* – адміністратор з пошуку інформації; *sanitation engineer* – інженер із санітарії; *domestic engineer* – інженер домашнього вогнища (також застосовується додавання: *domestic* → домашнє вогнище); *educational resource center* – центр навчальних ресурсів; *funeral director* – розпорядник похорону; *faith healer* – цілювач вірою (див. дод. А, №97, 117, 132, 157, 180, 214, 272, 453, 468).

Адаптація: *certified astrological consultant* – дипломований астрологічний консультант; *hair stylist* – перукар-стиліст/стиліст-перукар; *homemaker* – хатня господарка; *nursing-home care assistant* – помічниця по дому; *daycare worker* – дитячий працівник; *correctional officer, custodial officer* – офіцер охорони; *administrative assistant* – помічник керівника; *housekeeper* – домробітниця; *embalming surgeon* – бальзамувальник (див. дод. А, №99, 187, 215, 322, 327, 377, 378, 405, 407, 452).

Цілісне перетворення: *petroleum transfer technician* – співробітник автозаправної станції / працівник азс; *childminder* – гувернантка; *to spend time on task* – вчитися (див. дод. А, №182, 326, 431).

Калькування: *ethnic cuisine* – етнічна кухня; *advanced learners* – просунуті учні; *inclusive classrooms* – інклюзивні класи; *inclusive education* – інклюзивна освіта; *inclusive schools* – інклюзивні школи; *automobile engineer* – автоінженер; *personal assistant* – особистий помічник; *environmental activist* – еко-активіст; *psychic surgeon* – духовний хірург (див. дод. А, №174, 183, 245, 246, 247, 289, 404, 406, 446, 470).

Логізація: *domestic artist* – домогосподарка; *building engineer* – прибиральник приміщення; *street orderly* – дворник; *postician* – нічний сторож; *sewing machine operator* – оператор швейного обладнання; *classroom manager, learning facilitator* – вчитель (див. дод. А, №213, 248, 252, 321, 437, 439).

Додавання: *refuse collector* – збирач викинутих речей; *custodian* – доглядач будівлі (див. дод. А, №27, 250).

Результати дослідження перекладацьких трансформацій політкоректних одиниць для підкреслення престижу представлено в табл. 3.6:

Таблиця 3.6

Результати аналізу політкоректних одиниць для підкреслення престижу

Перекладацька трансформація	Кількість одиниць – 59
Описовий переклад	13
Модуляція	2
Еквіваленція	5
Цілісне перетворення	3
Зміна порядку слів	9
Дослівний переклад	2
Адаптація	10
Калькування	9
Логізація	6
Додавання	2

Проілюструємо відсоткові дані перекладацьких трансформацій політкоректних одиниць для підкреслення престижу (див. рис. 3.8. Відсоткове співвідношення способів перекладу політкоректних одиниць для підкреслення престижу):

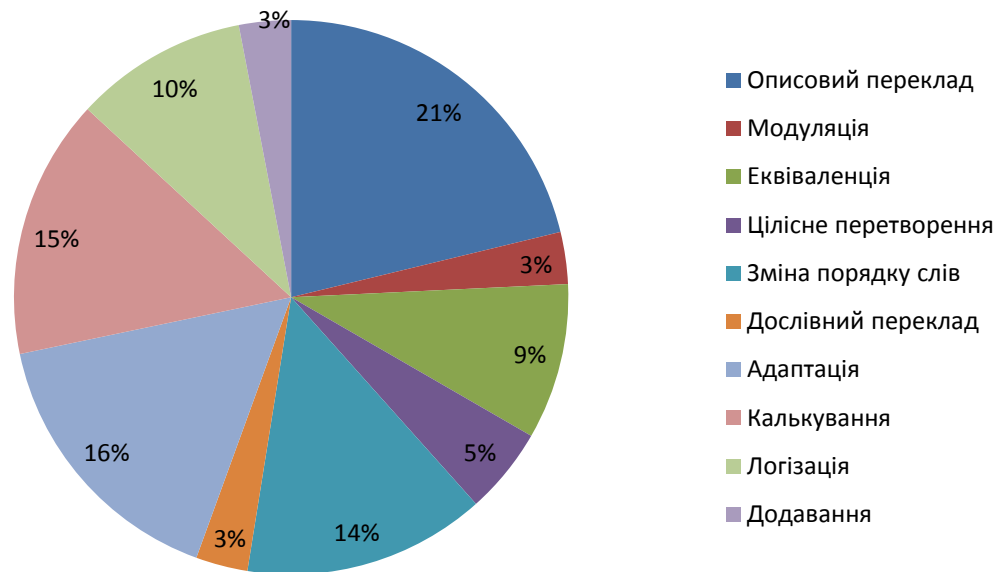

Рис. 3.8. Відсоткове співвідношення способів перекладу політкоректних одиниць для підкреслення престижу

Таким чином, основним шляхом відтворення політкоректних одиниць для підкреслення престижу є описовий переклад. У певних випадках одночасно застосовуються декілька трансформацій при перекладі, наприклад, зміна порядку слів та додавання, або ж значення політкоректних одиниць передаються за допомогою різних трансформацій.

Результати дослідження перекладацьких трансформацій одиниць комерційної політкоректності представлено в табл. 3.7:

Таблиця 3.7

Результати аналізу одиниць комерційної політкоректності

Перекладацька трансформація	Кількість одиниць – 5
Описовий переклад	3
Еквіваленція	1
Дослівний переклад	1

Проілюструємо відсоткові дані перекладацьких трансформацій одиниць комерційної політкоректності (див. рис. 3.9. Відсоткове співвідношення способів перекладу одиниць комерційної політкоректності):

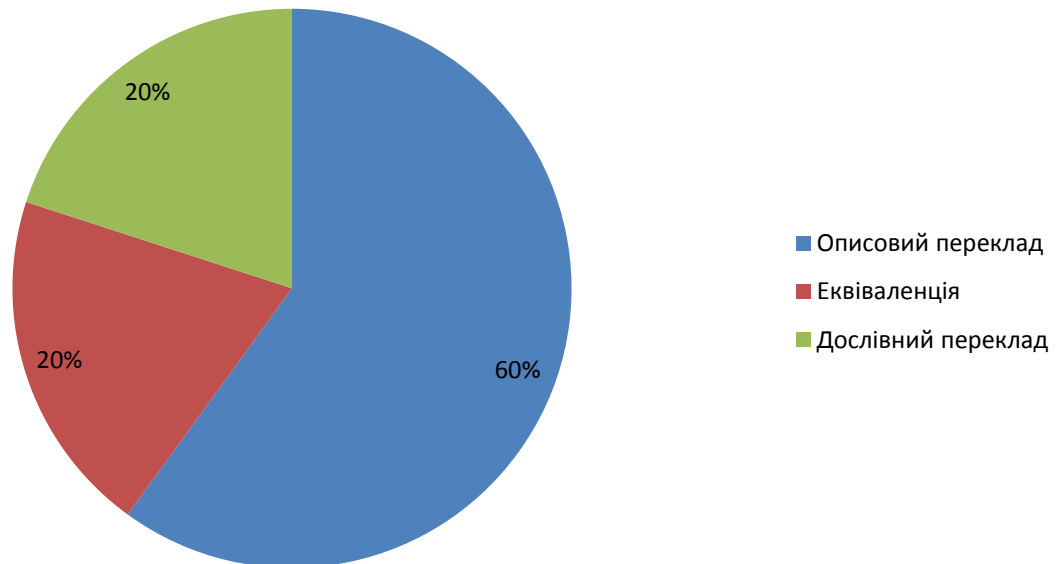

Рис. 3.9. Відсоткове співвідношення способів перекладу одиниць комерційної політкоректності

Відобразимо дані конотативного аспекту одиниць комерційної політкоректності та одиниць для підкреслення престижу (див. рис. 3.10):

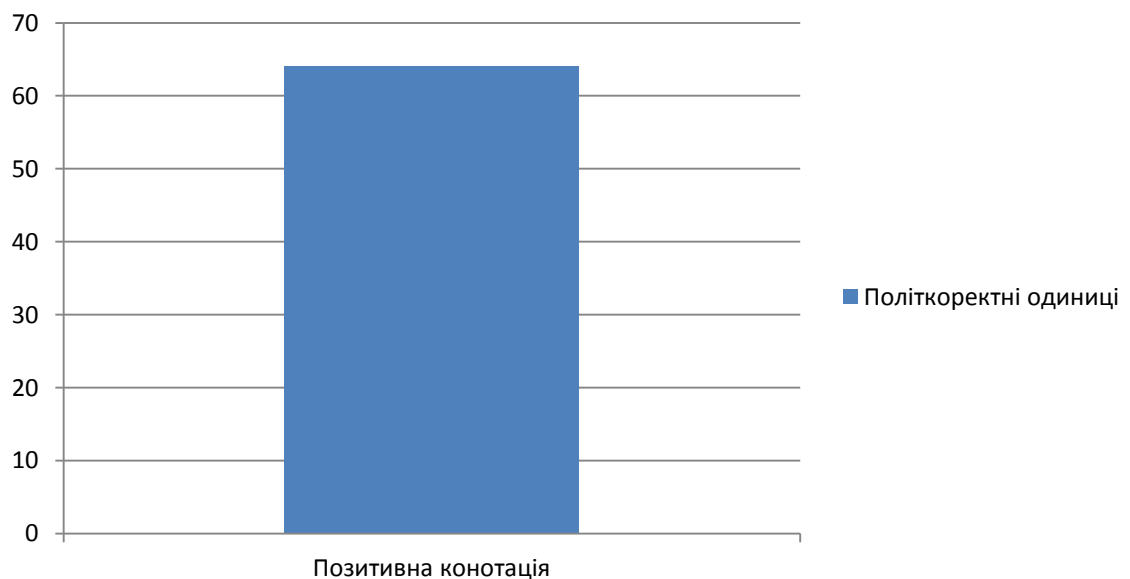

Рис. 3.10. Конотативний аспект одиниць комерційної політкоректності та одиниць для позначення престижу

Таким чином, основним шляхом відтворення одиниць комерційної політкоректності та одиниць для позначення престижу, що мають виключно позитивну конотацію, є описовий переклад.

3.5. Кількісний аналіз перекладу одиниць на позначення якостей

Опрацювавши лексичний матеріал медійних текстів, що стосується фізичних, психічних та розумових якостей, зокрема 136 одиниць, ми виявили такі перекладацькі трансформації: описовий переклад, цілісне перетворення, дослівний переклад, модуляцію, зміну порядку слів, еквіваленцію, адаптацію, калькування, додавання та транспозицію.

Описовий переклад: *comb-free* – без потреби у розчісуванні волосся; *follically challenged*, *follicle-challenged*, *follicularly challenged*, *follically disadvantaged* – що має проблему порушення функціонування волосяних цибулин (фолікул); *follically independent* – незалежний від волосяного покриву; *hair-disadvantaged* – що має проблему із ростом волосся; *in follicle regression* – що має проблему з випадінням волосся; *sexually non-preferential* – що має сексуальний потяг до представників обох статей; *optically challenged* – з вадами зору; *optically inconvenienced* – з поганим зором; *other visioned* – з особливостями зору; *visually challenged* – із проблемами зору; *visually impaired* – людина з ослабленим зором; *uniquely coordinated* – особа з унікальною координацією рухів/зі специфічною координацією; *technologically challenged* – з обмеженим розумінням технологій; *aurally inconvenienced* – з слуховими обмеженнями/особа з пониженням слухом; *hard of hearing* – з проблемами слуху; *hearing impaired* – з частковою втратою слуху; *ethically disoriented* – без етичних ідеалів; *ethically challenged* – особа з альтернативною правовою орієнтацією; *morally challenged* – з сумнівними моральними нормами / з низькими моральними принципами; *chemically challenged* – що страждає від хімічної залежності; *spatially perplexed* – що втратив орієнтацію в просторі; *speech impaired* – людина, позбавлена здатності говорити; *verbally challenged* – людина з обмеженими вербальними можливостями; *differently sized* – людина з

особливими пропорціями; *differently weighted* – людина з зайвою вагою; *gravitationally challenged* – який страждає на ожиріння; *horizontally challenged* – із проблемами по горизонталі; *horizontally gifted, large-than-average citizen, overweight* – людина з надмірною вагою; *medium-sized* – середнього розміру; *ontologically challenged* – не підтверджений фактами; *differently abled* – з різними можливостями; *handicapable, inconvenienced* – людина з особливостями психо-фізичного розвитку; *mobility impaired* – особа з обмеженою рухливістю; *people with disabilities* – люди з обмеженими можливостями/особи з функціональними обмеженнями/особи з функціональними недоліками; *physically challenged* – особа з фізичними обмеженнями; *physically different* – що фізично виглядає по-іншому; *slow pacer* – людина з повільною ходою; *emotionally different person* – людина в складному емоційному стані; *alternatively schooled* – людина, що має альтернативні знання / освіту; *differently qualified* – обізнаний з інших речей; *specially skilled* – особа з особливостями компетенції; *mentally ill* – з психічними розладами; *kinesthetically challenged* – особа з ускладненим кінестетичним сприйняттям; *motivationally challenged* – особа з недостатньою мотивацією; *immuno-compromised* – з ослабленим імунітетом; *uniquely fortunated* – людина з винятковим везінням; *little people* – люди невисокого зросту; *perceptually challenged* – з вузьким світоглядом; *advanced in years* – людина поважного віку; *older person* – людина похилого віку; *experientially enchanced* – людина з досвідом; *mature* – особа у зрілому віці; *middlescent* – особа у зрілому віці (40–65 років); *senior, senior citizen* – представник старшого покоління; *third ager* – людина похилого віку; *developmentally disabled* – людина з порушеннями розумового розвитку; *learning disabled, mentally challenged people* – люди з обмеженими розумовими здібностями / люди з розумовими відхиленнями; *people with learning difficulties* – люди, яким важко дається навчання; *person with self-paced cognitive ability* – особа з індивідуальною швидкістю сприйняття знань; *differently statured* – людина невеликої статури; *unmarried person* – особа, яка не перебуває в шлюбі; *suffering from a sex addiction* – особа, що

страждає від сексуальної залежності; *chemically inconvenienced* – особа з наркотичною залежністю; *cognitively impaired* – з проблемами когнітивного розвитку; *differently-brained* – людина з іншим складом розуму; *intellectually challenged person* – людина із затримкою розумового розвитку; *people of height* – люди високого зросту; *aesthetically challenged* – з проблемами естетичного характеру; *average-looking* – посередніх зовнішніх даних; *facially challenged* – з проблемним обличчям (див. дод. А, №10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 29, 34, 36, 37, 39, 40, 89, 90, 112, 113, 115, 118, 119, 120, 124, 126, 129, 130, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 156, 190, 191, 192, 193, 195, 197, 198, 199, 218, 223, 224, 225, 234, 264, 267, 273, 275, 300, 308, 329, 330, 334, 338, 339, 343, 344, 345, 390, 391, 392, 393, 394, 410, 414, 422, 428, 433, 434, 435, 445, 447, 449, 451).

Цілісне перетворення: *optically darker* – підсліпуватий; *person of non-colour* – біла людина (див. дод. А, №35, 467).

Зміна порядку слів: *photonically non-receptive* – несприйнятливий до фотонів (також застосовується транспозиція: *photonically* → до фотонів); *wheelchair user* – користувач інвалідного візка (див. дод. А, №38, 466).

Дослівний переклад: *misperfections* – недосконалості; *unseeing* – незрячий; *mute* – мовчазний; *people with special needs* – люди з особливими потребами; *mentally ill* – психічно хворий; *elderly* – старший/літній; *older people* – старші люди; *exceptional* – винятковий; *special* – особливий; *unmusical* – немuzикальний (див. дод. А, №33, 41, 128, 196, 234, 333, 340, 389, 395, 443).

Модуляція: *temporarily challenged* – не вписується в часові рамки; *person of substance* – людина значних розмірів; *afflicted person* – хворий; *second place* – не переможець; *suffering from Internet addiction* – Інтернет-залежна особа; *romantically challenged* – неромантичний; *in a reduced state of awareness* – в заторможеному стані (див. дод. А, №81, 151, 189, 274, 319, 413, 429).

Еквіваленція: *moonchild* – не від світу цього; *without speech individual* – безмовний; *longer-living* – довгожитель; *seasoned* – досвідчений (див. дод. А, №100, 131, 337, 342).

Адаптація: *person with hearing impairment* – особа з вадами слуху; *chemically inconvenienced* – в нетверезому стані; *person with an alternative body image* – людина іншого розміру; *plus-size* – пишних розмірів; *factually unencumbered* – не обтяжений знанням; *uniquely proficient* – ще той знавець; *self-paced cognitive ability* – індивідуальний характер засвоєння знань; *chronologically advantaged* – умудрений роками/досвідом; *people of the third age* – представники старшого покоління; *consumer of mental health services* – користувач психіатричних послуг; *not with somebody at the moment* – не має з кимось стосунків; *attractively impaired* – менш привабливий; *facially challenged* – негарний з лиця / не вдався вродою (лицем); *lacking a formal education* – людина, якій бракує знань (див. дод. А, №114, 125, 152, 153, 220, 226, 270, 331, 341, 412, 415, 448, 451).

Калькування: *congenital disability* – вроджена вада; *unsavory character* – неприємна особа; *ethically disoriented* – етично дезорієнтований; *ethically challenged* – етично неповноцінний; *morally challenged* – морально обмежений; *big-boned* – ширококостий; *people of mass* – люди маси; *socially challenged* – соціально неадаптований; *nasally gifted* – назально обдарований; *little people* – маленькі люди; *chronologically gifted* – хронологічно обдарований; *gerontologically advanced* – геронтологічно просунутий; *socially misaligned* – соціально дезорієнтований; *vertically challenged* – вертикально обмежений; *unmarried person* – неодружена особа; *celebrally challenged* – розумово відсталий; *intellectually impaired* – інтелектуально нерозвинутий; *cosmetically different* – косметично ініший (див. дод. А, №28, 104, 118, 119, 120, 131, 149, 184, 265, 300, 332, 335, 383, 411, 414, 432, 436, 450).

Додавання: *people of mass* – люди з великою масою тіла; *person of size* – людина пишних розмірів; *golden ager* – особа золотого віку (див. дод. А, №149, 150, 336).

Транспозиція – це перетворення однієї частини мови на іншу або заміна її до морфологічної категорії, так і до граматичної категорії. Відповідно до нашого дослідження, трансформація транспозиції при перекладі найбільш

Лінгвокультурний та прагматичний аспекти перекладу політкоректної лексики в англомовних медійних текстах 75

властива двокомпонентним та багатокомпонентним одиницям політкоректної лексики: *motivationally deficient* – недостатньо вмотивований; *motivationally dispossessed* – позбавлений мотивації; *sexually focused* – заціклений на сексі; *career woman* – кар'єристка; *other aged* – іншолітній (див. дод. А, №268, 269, 421, 423, 444).

Результати дослідження перекладацьких трансформацій політкоректних одиниць для позначення фізичних, психічних та розумових якостей представлено в табл. 3.7:

Таблиця 3.7

Результати аналізу політкоректних одиниць для позначення якостей

Перекладацька трансформація	Кількість одиниць – 136	Конотація		
		Позитивна	Негативна	Іронічна
Описовий переклад	78	15	47	16
Цілісне перетворення	2	–	1	1
Дослівний переклад	10	6	4	–
Модуляція	7	1	5	1
Зміна порядку слів	2	1	1	–
Еквіваленція	4	3	1	–
Адаптація	13	6	4	3
Калькування	18	4	10	4
Додавання	3	3	–	–
Транспозиція	5	2	3	–

Проілюструємо відсоткові дані перекладацьких трансформацій політкоректних одиниць для позначення якостей (див. рис. 3.11. Відсоткове співвідношення способів перекладу політкоректних одиниць для підкреслення престижу):

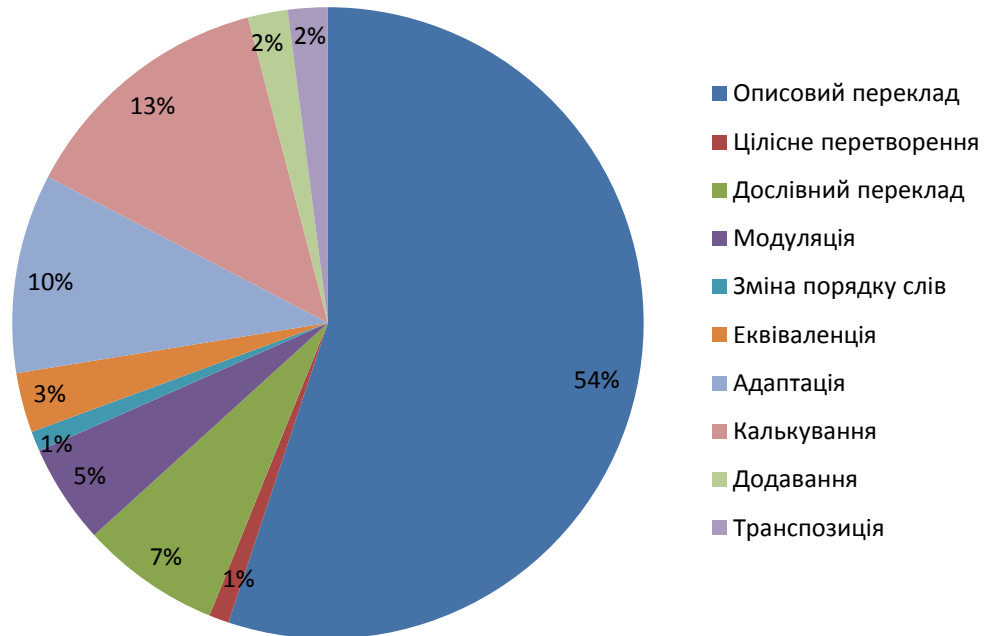

Рис. 3.11. Відсоткове співвідношення способів перекладу політкоректних одиниць для підкреслення престижу

Відобразимо залежність перекладацьких трансформацій від конотативного аспекту на прикладі соціальної політкоректності (див. рис. 3.12):

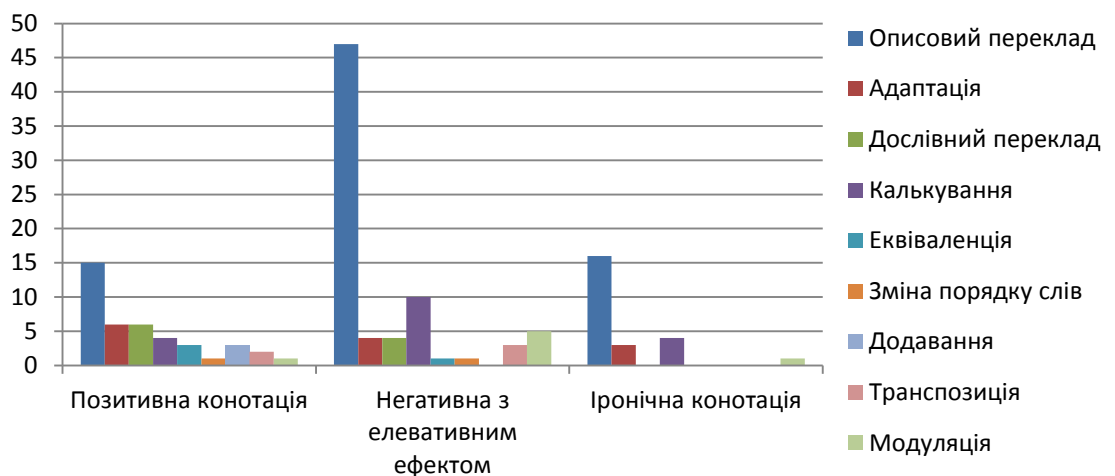

Рис. 3.12. Залежність перекладацьких трансформацій від конотативного аспекту на прикладі означувальних політкоректних одиниць

З огляду на перекладознавчий та конативний аспект політкоректних термінів для позначення якостей, вони в значному ступені характеризуються негативною конотацією з елевативним ефектом та перекладаються шляхом описового перекладу або ж калькування.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ III

В залежності від прагматичної функції та особливостей мовної культури, переклад політкоректної лексики вимагає використання різних перекладацьких трансформацій та навіть застосування їх в комплексі.

Серед граматичних та семантико-синтаксичних трансформацій в нашому дослідженні виявлено: дослівний переклад – 46 одиниць, транспозицію – 5 одиниць, зміну порядку – 27 одиниць слів та додавання – 20 одиниць. Трансформації додавання та зміни порядку слів були найбільш поширеними. Ці трансформації свідчили про розходження традицій членування речення в англійській та українській мовах, а також схильністю англійської мови до морфолого-синтаксичного та лексико-синтаксичного словотвору. Завдяки їм досягалась більша прозорість значення англійського відповідника та його адаптованість в англійській мові. Ці трансформації було застосовано для одиниць з позитивною або негативною конотацією з елевативним ефектом.

Лексичні, лексико-граматичні та лексико-семантичні трансформації становлять найбільший прошарок перекладацьких трансформацій в нашому дослідженні, адже найпопулярнішими були описовий переклад – 154 одиниці та калькування – 47 одиниць. Описовий переклад виявився найбільш доречною трансформацією при перекладі політкоректних термінів, оскільки допомагав зрозуміти задум мовної одиниці, незалежно від світоглядних особливостей. Крім того, дана перекладацька трансформація виявилася найефективнішою при перекладі політкоректних термінів з іронічною/гумористичною конотацією – 19 одиниць з 27 перекладено за допомогою експлікації. Переклад калькуванням мав одночасно певні плюси та мінуси. Серед перших – передача комічного ефекту політкоректних одиниць з іронічною або гумористичною конотацією та

реалізація вуалітивної та риторичної функцій лексем при висвітлюванні негативних подій; серед останніх – неадаптованість перекладу до вимог милозвучності української мови та втрата сенсу полісемантичних одиниць.

Стилістична трансформація еквіваленції – 35 одиниць, – доказувала широкий політкоректний потенціал нашої мови, що відображається не тільки в лексичних еквівалентах, а навіть в граматичних категоріях, зокрема в категорії спільного роду. Стилістична адаптація (54 одиниці) та модуляція (10 одиниць) свідчили про достатню політкоректність української мови, втім трансформація логізації (9 одиниць) – про зворотне явище. Ці трансформації застосовувались для передачі повної конотативної палітри.

Найменш затребуваними виявились трансформації цілісного перетворення – 7 одиниць, запозичення – 3 одиниці, конкретизації/транспозиції – 5 одиниць та генералізації і синонімічного перекладу – 1 одиниця.

Отже, при перекладі політкоректної підмови треба, звертати увагу на лінгвокультурні особливості обох мов та добирати перекладацькі трансформації, що якнайкраще та найприродніше відобразять політкоректний стиль, в нашому дослідженні такими трансформаціями стали описовий переклад, адаптація та калькування.

ВИСНОВКИ

Основними соціокультурними передумовами виникнення поняття політичної коректності стали публічні виступи представників темношкірого населення США проти пригнічення їхніх прав та поширення феміністичного руху. Розвиток цього явища був зумовлений лібералізацією суспільного устрою, появою нових тенденцій в житті суспільства та збереженням у мові одиниць, які мали дещо негативну конотацію стосовно цих змін.

Внаслідок дебатів студентських дебатів політкоректність набула популярності лінгвістичного концепту. Її розглядали як добровільний суспільний кодекс поведінки, спрямований на викорінення різних видів дискримінації. Втім згодом, з огляду на суперечність певних політкоректних одиниць сталим культурним традиціям, ставлення до політкоректної лексики змінилось. І досі серед вчених немає однастайності в тому, чи розглядати цей лінгвістичний концепт в категорії ввічливості, чи в межах конфліктології.

Всі види політично коректних одиниць можна класифікувати як расову, гендерну, соціальну та комерційну політкоректність. Расова політкоректність спрямована на усунення расової дискримінації та дискримінації через національність. До гендерної політкоректності належать гендерно нейтральні та гендерно марковані лексичні одиниці. Соціальна політкоректність евфемізує соціальні та побутові явища, а також фізичні та психічні якості людини. Комерційна здебільшого виконує елевативну функцію, тобто висвітлює все з позитивної точки зору та гіперболізує низькі чи середні стандарти. Також існує особливий вид умовно політкоректних одиниць або псевдо коректних одиниць, що позначають принизливий стан жінки в сімейних стосунках, варварське ставлення людини до природи та різні види дискримінації. Таким чином, політкоректна лексика охоплює всі сфери життя.

Працівники медійної сфери найбільше зацікавлені у застосування політкоректних термінів, адже останні допомагають як найвдаліше передати негативні явища в нейтральному або навіть позитивному світлі. Медійний текст розглядається як продукт масовоінформаційної комунікації. Серед його

основних характеристик виступають актуальність інформації та насиченість тексту тропами.

На сьогодні політкоректна мова є однією з вимог ввічливості для ЗМІ, а також незамінним інструментом соціальної маніпуляції. Саме завдяки евфемізації негативних явищ, ЗМІ диктують та прищеплюють свою точку зору на подій у світі. Політкоректна лексика виконує елевативну, вуалітивну, кооперуючи та риторичну функції.

Хоча ставлення до політкоректної лексики неоднозначне, її вживання в офіційному мовленні – це вимога тактовності та мультикультуралізму. Професіональному перекладачу треба завжди пильнувати вживання політкоректної лексики, навіть якщо переклад стосується образливих коментарів в офіційному мовленні. Не менш важливо відслідковувати мовний розвиток політкоректності, процеси неології та архаїзації політкоректної підмови.

Для перекладу англомовних політкоректних термінів застосовувались такі трансформації: описовий переклад, адаптація, калькування, модуляція, логізація, зміна порядку слів, еквіваленція, дослівний переклад, конкретизація, транспозиція, цілісне перетворення, диференціація, транслітерація, додавання, експресивація та синонімічний переклад. Серед найпоширеніших трансформацій були описовий переклад, калькування, та адаптація.

Доцільність використання трансформацій переважно визначалась типом їхньої конотації, політкоректний відповідник образливого слова часто різнився з ним конотацією. Більш того, при перекладі важливим був лінгвокультурологічний аспект. Наприклад, українській мові не притаманні політкоректні одиниці з гумористичною, іронічною чи суто негативною конотацією, тому при перекладі використовували трансформації описового перекладу, калькування або логізації. Для одиниць з позитивною конотацією активно застосовувались описовий переклад, адаптація та еквіваленція, зокрема для відтворювання гендерно-нейтральних одиниць підбирали їх українські відповідники спільного роду. Політкоректні терміни з негативною конотацією

та елевативним ефектом перекладали, застосовуючи описовий переклад, калькування та дослівний переклад. Втім, незалежно від семантичних особливостей термінів, найдоцільнішою трансформацією був описовий переклад, який в повній мірі передавав політкоректну думку, не порушуючи українських мовних традицій.

Таким чином, професіональному перекладачу треба завжди пильнувати вживання політкоректної лексики, навіть якщо переклад стосується образливих коментарів в офіційному мовленні. Не менш важливо відслідковувати мовний розвиток політкоректності, процеси неології та архаїзації політкоректної підмови, зокрема расової та гендерної, що є найпоширенішими видами політкоректності за корпусним дослідженням медіатекстів 2017 року. Для перекладу англомовних політкоректних термінів рекомендовано застосовувати такі трансформації, як описовий переклад, калькування та адаптацію.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бойчук К. В. Мова газетних текстів як засіб впливу на читача / К. В. Бойчук. // Наукові записки. Серія «Філологічна». – 2009. – №11. – С. 135–139.
2. Великорода В. Б. Концептуальні характеристики евфемізмів на позначення негативних дій політиків / В. Б. Великород, Л. Р. Небелюк. // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. – 2013. – №68. – С. 51–54
3. Великорода В. Б. Семантичні та функціонально-прагматичні характеристики евфемізмів в англійській мові.: Автореферат дис. канд. наук: 10.02.04 – германські мови. Львівський національний університет імені Івана Франка. – Львів, 2008. – 19 с.
4. Вишнівський Р. Й. До питання про мотиви вживання евфемізмів (на прикладі сучасної англійської мови) / Р. Й. Вишнівський. // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. – 2014. – №13. – С. 95–97.
5. Глушок Л. М. Методичні рекомендації для студентів відділення післядипломної освіти з курсу «Теорія та практика перекладу». – Хмельницький, 2010. – 26 с.
6. Гоца, Н. Вивчення мови крізь призму гендерних теорій / Н. Гоца // Мандрівець. – 2013 . – № 5. – С. 55–59.
7. Дмитрієва М. Д. Лінгвістичні методи забезпечення гендерної рівності / М. Д. Дмитрієва. // Livejournal. – 2013. – №3. – С. 3.
8. Добросклонская Т. Г. Вопросы изучения медиатекстов. Опыт исследования современной английской медиаречи / Т. Г. Добросклонская. – М. : Едиториал УРСС, 2005. – 288 с.
9. Завадська О. В. Особливості розвитку і функціонування лінгвопрагматичної стратегії політкоректності на пострадянському інформаційному просторі / О. В. Завадська // Вісник Дніпропетровського університету. Серія «Мовознавство». – 2010. – №11. – С. 119–127.

10. Завадська О. В. Пейоративний аспект політкоректності / О. В. Завадська // *Studia Linguistica*. – 2011. – №5. – С. 350–356.
11. Зайко Л. В. Політкоректна лексика сучасної англійської мови як різновид евфемізмів / Л. В. Зайко. – Буча, 2016. – 10 с.
12. Застровський О. А. Лексичні трансформації як перекладацький прийом / О. А. Застровський. – Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2014. – 8 с.
13. Засурский Я. Н. Медиа́текст в контексте конвергенции / Я. Н. Засурский // *Вестник Московского ун-та*. – 2005. – № 2. – С. 3–6.
14. Казак М. Ю. Специфика современного медиа́текста [Електронний ресурс] / М. Ю. Казак. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.discourseanalysis.org/ada6/st42.shtml>.
15. Каптюрова О. В. Релізація концепту «політична коректність» в мас-медійному дискурсі / О. В. Каптюрова. – Київ: Інститут філології КНУ імені Тараса Шевченка, 2013. – 146 с.
16. Лазаревич Е. М. Употребление эвфемизмов с функцией политкорректности в публицистических текстах (на материале английского языка) / Е. М. Лазаревич // *Вестник Томского государственного университета*. – 2014. – №378. – С. 25–29.
17. Кияк Т. Р. Використання політкоректних одиниць у сучасному англомовному дискурсі / Т. Р. Кияк, Я. С. Бондарук. – Житомир: Житомирський державний університет, 2014. – 74 с.
18. Літвінова М. М. Симулятивний потенціал політкоректних термінів / М. М. Літвінова, О. І. Літвінов. // *Вісник ХНУ*. – 2015. – №1155. – С. 126–130.
19. Лотман Ю. М. Об искусстве / Ю. М. Лотман. – СПб. : Искусство-СПб., 1998. – 704 с.
20. Лощенова І. Ф. Перекладацькі трансформації як ефективний засіб досягнення адекватності перекладу / І. Ф. Лощенова, В. В. Нікішина // *Філологічні науки*. – 2014. – №3. – С. 102–105.

21. Лютянська Н. І. Особливості об'єктивації концептів толерантність та політична коректність в англомовному мас-медійному дискурсі / Н. І. Лютянська. – Миколаїв: Чорноморський державний університет ім. Петра Могили, 2014. – 487 с.
22. Мацієвський Ю. А. Між функціоналізмом та нормативізмом: академічна політологія в Україні на початку ХХІ ст. / Юрій Анатолійович Мацієвський. // Людина і політика. – 2004. – № 5. – С. 8.
23. Молодиченко Н. А. Основні аспекти поняття політичної коректності в сучасній англійській мові / Н. А. Молодиченко, С. М. Танана // «Young Scientist». – 2016. – №5. – С. 507–510.
24. Наumenко Л. П. Практичний курс перекладу з англійської мови на українську: навч. посібник / Л. П. Наumenко, А. Й. Гордєєва. – Вінниця : Нова книга, 2011. – 136 с.
25. Остроух А. В. Политическая корректность как опыт формирования толерантного сознания / А. В. Остроух // Межкультурный диалог : лекции по проблемам межетничного и межконфессионального взаимодействия / под ред. М. Ю. Мартыновой, В. А. Тишкова, Н. М. Лебедевой. – М. : Изд-во Рос. ун-та дружбы народов, 2003. – С. 272–293.
26. Сінькевич О. Б. Політкоректність в контексті глобалізаційних процесів сучасності / О. Б. Сінькевич. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2013. – 12 с.
27. Сіняговська І. Ю. Визначення та класифікація перекладацьких трансформацій у процесі художнього перекладу / І. Ю. Сіняговська // Наукові праці. Філологія. Мовознавство. – 2014. – №209. – С. 89–93.
28. Стецюра К. О. Природа та специфіка буття медіатекстів у культурній картині світу сучасного суспільства / К. О. Стецюра // Вісник НТУУ «КПІ». Філософія. Психологія. Педагогіка. – 2012. – №3. – С. 56–62.
29. Татенко В. О. Соціальна психологія впливу / Віталій Олександрович Татенко. – Київ: Міленіум, 2008. – 216 с.

30. Тер-Минасова С. Г. Язык и межкультурная коммуникация : учеб. пособие для студ., аспирантов и соискателей по специальности «Лингвистика и межкультурная коммуникация» / С. Г. Тер-Минасова. – М. : Слово, 2000. – 250 с.
31. Федорчук Л. Ю. Структура мовних засобів вираження феномену політичної коректності в контексті кооперативного принципу П. Грайса / Л. Ю. Федорчук. – Івано-Франківськ : ПНУ імені Василя Стефаника, 2014. – 24 с.
32. Akar D. The macro contextual factors shaping business discourse: The Turkish case // International Review of Applied Linguistics in Language Teaching. – 2002. – № 40. –Р. 305–322.
33. Bárcena Madera E. Professional english. Working and socializing internationally today / E. Bárcena Madera, R. Varela Méndez., 2012. – 290 с.
34. Barnard S. BBC News [Електронний ресурс] / Stephanie Barnard. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.bbc.com/sport/get-inspired/39219495>.
35. Beard H. The official politically correct dictionary [Електронний ресурс] / Henry Beard and Christopher Cerf. – 2008. – Режим доступу до ресурсу: <http://maggiesfarm.anotherdotcom.com/archives/7558-The-Official-Politically-Correct-Dictionary-and-Handbook.html>.
36. Blake B. All About Language: A Guide / Barry J. Blake. – Oxford: Oxford University Press, 2008. – 320 с.
37. Hughes Geoffrey. Political Correctness: A History of Semantics and Culture / Geoffrey Hughes. – Singapore: Wiley-Blackwell, 2010. – 320 p.
38. Political correctness [Електронний ресурс] // The Merriam-Webster Dictionary. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.merriamwebster.com/dictionary/political%20correctness>
39. Plančić B. Political Correctness – Maintaining a Balanced View / B. Plančić, Ž. Zanchi, M. Čudić // Transactions on Maritime Science. – 2013. – С. 55–59.

40. Pretty O. Politically correct dictionary [Електронний ресурс] / Oksi Pretty. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: http://www.academia.edu/6735062/politically_correct_dictionary

41. Pshenitsyn S. L. Political Correctness in Translation: Cultural and Linguistic Problems / Pshenitsyn. – Bangkok: Chulalongkorn University Printing House, 2011. – 13 с. – (Translation and Interpretation in a Multilingual Context).

42. Toronto professor [Електронний ресурс]. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.bbc.com/news/world-us-canada-37875695>.

43. We need a 'PC' that includes white people [Електронний ресурс]. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <http://edition.cnn.com/2016/11/25/opinions/new-pc-should-include-white-people-mcwhorter>.

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

44. 5 Ways to go from Facially Challenged to Cute AF [Електронний ресурс]. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.theno4playshow.com/blog/2017/4/25/5-ways-to-go-from-facially-challenge-to-cute-af>

45. Are you follicly challenged? [Електронний ресурс]. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.bbc.com/news/uk-england-41972608>.

46. ASICS Kayano 23 – shoe review and simple shoe selection tips [Електронний ресурс]. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.running-physio.com/kayano/>

47. Arkansas executes Kenneth Williams, fourth man in a week [Електронний ресурс]. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.bbc.com/news/world-us-canada-39741533>

48. Atherstone firefighter deaths «could happen again» [Електронний ресурс]. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.bbc.com/news/uk-england-coventry-warwickshire-41846336>

49. Becoming one of the “follicularly challenged” [Електронний ресурс]. – 2011. – Режим доступу до ресурсу: <https://candidaboutcancer.com/2011/11/26/becoming-one-of-the-follicularly-challenged-a-k-a-bald/>.

50. Billings-Harris L. Politically Correct Language [Електронний ресурс] / Lenora Billings-Harris // The Sideroad. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: http://www.sideroad.com/Business_Communication/politically-correct-language.html.

51. Blind college football player makes winning debut [Електронний ресурс]. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.theguardian.com/sport/2017/sep/03/jake-olson-blind-college-football-player-long-snapper-usc-trojans>

52. Bump P. 15 years after the Iraq War began, the death toll is still murky [Електронний ресурс] / Philip Bump // The Washington Post. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: https://www.washingtonpost.com/news/politics/wp/2018/03/20/15-years-after-it-began-the-death-toll-from-the-iraq-war-is-still-murky/?utm_term=.608f226d4327.

53. Cardiff Metropolitan Uni bans «gender stereotype» words [Електронний ресурс]. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.bbc.com/news/uk-wales-south-east-wales-39153731>

54. Canadian airport in Inuit «ill-omen» art row [Електронний ресурс]. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.bbc.com/news/blogs-news-from-elsewhere-41427670>

55. Choosing the Right Mobility Aids for the Kinesthetically Challenged [Електронний ресурс] // NewLeaf Health. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.newleafhomemedical.com/articles/choosing-the-right-mobility-aids-for-the-kinesthetically-challenged/>.

56. Combs A. 11 Struggles Of Being Vertically Challenged [Електронний ресурс] / Anna Combs // The Odyssey. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.theodysseyonline.com/struggles-vertically-challenged>.

57. Daventry refuse collector Kane Beard killed by bin lorry [Електронний ресурс]. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.bbc.com/news/uk-england-northamptonshire-36014382>.

58. Friedman A. It's Not the End of Men [Електронний ресурс] / Ann Friedman // The American Prospect. – 2010. – Режим доступу до ресурсу: <http://prospect.org/article/its-not-end-men-0>.

59. Furness D. Discover 100 politically correct words and phrases [Електронний ресурс] / David Furness // the British National Party. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <https://bnp.org.uk/politically-correct-words/>.

60. Discrimination in the skies? [Електронний ресурс]. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.economist.com/blogs/gulliver/2017/10/discrimination-skies?zid=309&ah=80dcf288b8561b012f603b9fd9577f0e>

61. Developmentally Disabled, and Going to College [Електронний ресурс]. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.nytimes.com/2017/08/03/education/edlife/students-developmental-learning-disabilities-college.html>

62. Fleming O. 'It's too sexually focused': Actress and feminist Lily Tomlin accuses HBO's Girls of teaching young women how to be 'used' [Електронний ресурс] / Olivia Fleming // The Daily Mail. – 2013. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.dailymail.co.uk/femail/article-2295839/Its-sexually-focused-Actress-feminist-Lily-Tomlin-accuses-HBOs-Girls-teaching-young-women-used.html>.

63. Fletcher N. World stock markets slide as bad news mounts up [Електронний ресурс] / Nick Fletcher // The Guardian. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.theguardian.com/business/2014/oct/10/world-markets-slide-bad-news-slowdown-ebola-eurozone>.

64. Former Obama adviser backs Trump's plans to boost women and minorities [Електронний ресурс]. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <http://money.cnn.com/2017/01/05/news/economy/donald-trump-don-peebles/index.html>.

65. Gibbons-Neff T. U.S. Retreats on Publicizing Body Count of Militants Killed in Afghanistan [Електронний ресурс] / Thomas Gibbons-Neff // The New York Times. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.nytimes.com/2018/09/20/us/politics/military-body-count-afghanistan.html>.

66. Hamilton W. The president turns politically correct [Електронний ресурс] / William Hamilton // Central View. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.skyhine.com/news/central-view-the-president-turns-politically-correct/>.

67. Helwig D. Tyler accused of driving while chemically inconvenienced [Електронний ресурс] / David Helwig. – 2006. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.sootoday.com/local-news/tyler-accused-of-driving-while-chemically-inconvenienced-106519>.

68. Homeless vet who received thousands [Електронний ресурс]. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <http://edition.cnn.com/2017/12/08/us/homeless-veteran-pays-it-forward-trnd/index.html>

69. How anyone can sculpt a dream [Електронний ресурс]. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.dailymail.co.uk/femail/article-5155959/How-sculpt-dream-physique-12-weeks.html>

70. I'm a celebrity get me out of here! [Електронний ресурс]. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.dailymail.co.uk/news/article-5165975/Celebrities-rush-evacuate-California-wildfires.html>

71. In elaborate hoax, websites say NFL Redskins renamed as Redhawks [Електронний ресурс]. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.dailymail.co.uk/wires/reuters/article-5176767/In-elaborate-hoax-websites-say-NFL-Redskins-renamed-Redhawks.html>

72. Is this how we stop Sudanese Apex gangs? [Електронний ресурс]. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.dailymail.co.uk/news/article-5163903/Violent-youth-migrants-deported-16th-birthday.html>

73. It's time to fire the polar bear [Електронний ресурс]. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <http://edition.cnn.com/2017/07/17/opinions/climate-change-people-focus-opinion-dingman/index.html>

74. Jackson S. The Power of Classical Music for the Unmusical [Електронний ресурс] / Sophie Jackson. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <https://bhhstoday.org/1577/opinion/the-power-of-classical-music-for-the-unmusical/>.

75. Lamuye A. I am no 'person of colour', I am a black African woman [Електронний ресурс] / Adebola Lamuye // The Independent. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.independent.co.uk/voices/phrase-people-person-of-colour-bme-black-woman-women-different-experiences-race-racism-a7868586.html>.

76. MMA fighter, 25, is shot dead [Електронний ресурс]. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.dailymail.co.uk/news/article-4668436/MMA-fighter-shot-dead-Florida-home-invasion.html>

77. Neelis K. 16 Struggles All Romantically Challenged People Know [Електронний ресурс] / Koty Neelis. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: <https://thoughtcatalog.com/koty-neelis/2014/10/16-struggles-all-romantically-challenged-people-know/>.

78. North Korea nuclear crisis: Putin calls sanctions useless [Електронний ресурс]. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.bbc.com/news/world-asia-41158281>.

79. Omarosa Manigault Newman denies being dragged out of White House [Електронний ресурс]. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.bbc.com/news/world-us-canada-42346122>

80. Pedersen M. Ontologically challenged [Електронний ресурс] / Morten Axel Pedersen // Anthropology of this Century. – 2012. – Режим доступу до ресурсу: <http://aotcpres.com/articles/ontologically-challenged/>.

81. Police at pro-choice rally [Електронний ресурс]. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.bbc.com/news/av/uk-northern-ireland-44324508/police-at-pro-choice-rally>.

82. Physically-challenged kills, disposes off her newborn in Ughelli [Електронний ресурс]. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.vanguardngr.com/2017/11/physically-challenged-kills-disposes-off-newborn-ughelli/>

83. Rein R. Who Will Be the Next George Carlin? [Електронний ресурс] / Richard K. Rein // Princeton Info. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <https://princetoninfo.com/who-will-be-the-next-george-carlin/>.

84. Richard Branson reveals conmen targeted him twice [Електронний ресурс]. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.theguardian.com/business/2017/oct/17/richard-branson-reveals-conmen-targeted-him-twice>

85. Spurs player in global teacher prize shortlist [Електронний ресурс]. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.bbc.com/news/education-42327582>

86. Supreme Court sides with death row inmate [Електронний ресурс]. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <http://edition.cnn.com/2017/03/28/politics/bobby-james-moore-supreme-court-death-penalty/index.html>

87. Tarver E. How should I evaluate a company with negative cash flow investing activities? [Електронний ресурс] / Evan Tarver. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.investopedia.com/ask/answers/050415/how-should-i-evaluate-company-negative-cash-flow-investing-activities.asp>.

88. Tempesta E. Another Kim kclone! Missguided has been accused of copying Kanye West's Yeezy Season 6 collection [Електронний ресурс] / Erica Tempesta // The Daily Mail. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.dailymail.co.uk/femail/article-5341153/Missguided-accused-ripping-Yeezy-Season-6.html>.

89. The man who takes troubled youths to therapy camp [Електронний ресурс] // 2014 – Режим доступу до ресурсу: <https://www.bbc.com/news/magazine-26513805>.

90. This Man Is Leading an AI Revolution in Silicon Valley—And He's Just Getting Started [Електронний ресурс]. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <http://fortune.com/2017/11/16/nvidia-ceo-jensen-huang/>

91. Timpf K. Study: 80 Percent of People Think 'Political Correctness Is a Problem in Our Country' [Електронний ресурс] / Katherine Timpf // National Review. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.nationalreview.com/2018/10/political-correctness-problem-according-to-80-percent-of-people/>.

92. Trump's disrespect for Native Americans is nothing new [Електронний ресурс]. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <http://edition.cnn.com/2017/11/29/opinions/trump-native-americans-moya-smith-opinion/index.html>

93. Trump drops 'Pocahontas' jibe to Native American veterans [Електронний ресурс]. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.bbc.com/news/world-us-canada-42146195>

94. Using Politically Correct Language in Business Communication [Електронний ресурс] // Universal Class. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.universalclass.com/articles/writing/business-writing/using-politically-correct-language-in-business-communication.htm>.

95. Van Beck T. Funeral Service History: Civil War Embalming Surgeon [Електронний ресурс] / Todd W. Van Beck. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.crownhill.org/2018/03/26/dr-daniel-h-prunk-embalming-crown-hill/>.

96. Walsh N. Carbuncle Cup 2018: The Shortlist for the UK's Most "Aesthetically Challenged" New Building [Електронний ресурс] / Niall Patrick Walsh. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.archdaily.com/901133/carbuncle-cup-2018-the-shortlist-for-the-uks-most-aesthetically-challenged-new-building>.

97. Wright W. 'I'm not wrong, I'm being differently logical' [Електронний ресурс] / Wes Wright // The Bolton News. – 2007. – Режим доступу до ресурсу:

[https://www.theboltonnews.co.uk/news/1785253.____I____m_not_wrong____I____m_bei
ng_differently_logical____/](https://www.theboltonnews.co.uk/news/1785253.____I____m_not_wrong____I____m_bei
ng_differently_logical____/).

98. What Joe Biden's Anita Hill apology tells us about his 2020 plans [Електронний ресурс]. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <http://edition.cnn.com/2017/12/15/politics/joe-biden-analysis/index.html>

99. Who were the Texas church shooting victims? [Електронний ресурс]. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <http://edition.cnn.com/2017/11/06/us/texas-church-shooting-victims-list/index.html>

100. Why residents of Kibera slum are rejecting new housing plans [Електронний ресурс]. – 2013. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.one.org/international/blog/why-residents-of-kibera-slum-are-rejecting-new-housing-plans/>.

ДОДАТОК А **ВЖИВАННЯ ПЕРЕКЛАДАЦЬКИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ У ПЕРЕКЛАДІ ПОЛІТКОРЕКТНОЇ ЛЕКСИКИ МЕДІАТЕКСТІВ**

№	Традиційна одиниця англійської мови	Політично коректне слово / словосполука	Вид політкоректних одиниць	Український відповідник	Спосіб перекладу
1.	Abortion (аборт)	Near-life experience (позитивна конотація)	одиниця на позначення соціальних та побутових явищ	Передчасне припинення вагітності	Цілісне перетворення
2.	Actor/actress (актор/ акторка)	Actron (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Актор/акторка	Диференціація
3.	Addiction (нагубна звичка)	Substance abuse (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення соціальних та побутових явищ	Зловживання алкоголем чи наркотиками	Описовий переклад
4.	Alcoholic (алкоголік)	Anti-sobriety activist (позитивна конотація)	одиниця на позначення соціальних та побутових явищ	Борець із тверезістю	Адаптація

5.	Alcoholic	Person with drinking problems (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення соціальних та побутових явищ	Людина з алкогольною залежністю	Адаптація
6.	Anchorman (ведучий)	Anchor (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Ведучий програми	Додавання
7.	Anti-abortion (протиабортний)	Pro-life (позитивна конотація)	одиниця на позначення соціальних та побутових явищ	Який виступає проти права на аборт	Описовий переклад
8.	Assemblyman (член законодавчих зборів)	Assemblyperson (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Член нижньої палати законодавчого зібрання	Описовий переклад

9.	Bad (поганий)	Inappropriate (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення соціальних та побутових явищ	Невідповідний	Дослівний переклад
10.	Bald (лисий)	Comb-free (гумористична конотація)	одиниця на позначення фізичної якості	Без потреби у розчісуванні волосся	Описовий переклад
11.	Bald	Follically challenged (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення фізичної якості	Що має проблему порушення функціонування волоссяних цибулин (фолікул)	Описовий переклад

12.	Bald	Follicle-challenged/ follicle challenged (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення фізичної якості	Що має проблему порушення функціонування волосяних цибулин (фолікул)	Описовий переклад
13.	Bald	Follicularly challenged (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення фізичної якості	Що має проблему порушення функціонування волосяних цибулин (фолікул)	Описовий переклад
14.	Bald	Follically disadvantaged (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення фізичної якості	Що має проблему порушення функціонування волосяних цибулин (фолікул)	Описовий переклад

15.	Bald	Follically independent (іронічна конотація)	одиниця на позначення фізичної якості	Незалежний від волоссяного покриву	Описовий переклад
16.	Bald	Hair-disadvantaged/ hair disadvantaged (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення фізичної якості	Що має проблему із ростом волосся	Описовий переклад
17.	Bald	In follicle regression (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення фізичної якості	Що має проблему з випадінням волосся	Описовий переклад

18.	Bankruptcy (банкрутство)	Negative cash flow (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення соціально-економічного явища	Дефіцит грошових коштів	Адаптація
19.	Barman/barmaid (бармен)	Bartender (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Бармен	Еквіваленція
20.	Barman/barmaid	Barkeeper (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Бармен	Еквіваленція
21.	Barman/barmaid	Mixologist (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Міксолог	Калькування
22.	Battle fatigue (бойова психічна травма)	Shellshock (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення соціального явища	Снарядний шок	Калькування

23.	Battle fatigued (хворий на бойову психічну травму)	Shellshocked (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення соціального явища	Психічно травмований борець	Описовий переклад
24.	Be dismissed (бути звільненим)	Get a carrier change opportunity (позитивна конотація)	одиниця на позначення соціального явища	Отримати можливість змінити робоче місце	Адаптація
25.	Bellboy (посильний)	Hotel porter (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Посильний у готелі	Описовий переклад
26.	Best man for the job	Best person for the job (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Найкраща людина для роботи	Калькування
27.	Bin man (людина, що риеється в смітниках)	Refuse collector (позитивна конотація)	одиниця, що додає престиж	Збирач викинутих речей	Додавання

28.	Birth defect (вроджений дефект)	Congenital disability (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення якості	Вроджена вада	Калькування
29.	Bisexual (бісексуал/бісексуалка)	Sexually non-preferential (позитивна конотація)	одиниця на позначення якості	Що має сексуальний потяг до представників обох статей	Описовий переклад
30.	Blacklisted (занесений до чорного списку)	Banned (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення соціального явища	Заблокований	Синонімічний переклад
31.	Black sheep (чорна вівця)	Outcast (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення соціального явища (з усуненням негативної частки – <i>black</i>)	Вигнанець	Дослівний переклад
32.	Blacksmith (коваль)	Farrier (позитивна конотація)	одиниця на позначення професії (з усуненням негативної частки – <i>black</i>)	Коваль	Еквіваленція

33.	Blemishes (недоліки)	Misperfections (позитивна конотація)	одиниця на позначення якості	Недосконалості	Дослівний переклад
34.	Blind (сліпий)	Optically challenged (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення фізичної якості	З вадами зору	Описовий переклад
35.	Blind	Optically darker (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення фізичної якості	Підсліпуватий	Цілісне перетворення
36.	Blind	Optically inconvenienced (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення фізичної якості	З поганим зором	Описовий переклад
37.	Blind	Other visioned (позитивна конотація)	одиниця на позначення фізичної якості	З особливостями зору	Описовий переклад

38.	Blind	Photonically non-receptive (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення фізичної якості	Несприйнятливий до фотонів	Зміна порядку слів + транспозиція (phonically → до фотонів)
39.	Blind	Visually challenged (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення фізичної якості	із проблемами зору	описовий переклад
40.	Blind	Visually impaired (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення фізичної якості	людина з ослабленим зором	описовий переклад
41.	Blind	Unseeing (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення фізичної якості	Незрячий	Дослівний переклад
42.	Bomb (бомба)	Device (позитивна конотація)	одиниця на позначення соціального явища (предмета, пов'язаного з війною)	Пристрій	Дослівний переклад

43.	Bombing (бомбардування)	Air support (позитивна конотація)	одиниця на позначення соціального явища (пов'язаного з війною)	Повітряна підтримка	Дослівний переклад
44.	Bombing	Limited air strike (позитивна конотація)	одиниця на позначення соціального явища (пов'язаного з війною)	Обмежений повітряний удар	Дослівний переклад
45.	Born a man (народжений чоловіком)	Assigned male at birth (позитивна конотація)	одиниця на позначення соціального явища	Людина, народжена біологічно чоловіком	Адаптація
46.	Born a man	Designated male at birth (позитивна конотація)	одиниця на позначення соціального явища	Людина, народжена біологічно чоловіком	Адаптація
47.	Born a woman	Assigned female at birth (позитивна конотація)	одиниця на позначення соціального явища	Людина, народжена біологічно жінкою	Адаптація

48.	Born a woman	Designated female at birth (позитивна конотація)	одиниця на позначення соціального явища	Людина, народжена біологічно жінкою	Адаптація
49.	Broken down automobile (машина, що вийшла з ладу)	Mechanically challenged (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення побутового явища	З технічними несправностями	Описовий переклад
50.	Broken home (сім'я, що розпалася)	Dysfunctional family (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення соціального явища	Неблагополучна сім'я	Адаптація
51.	Broken home	Single parent household (позитивна конотація)	одиниця на позначення соціального явища	Неповна сім'я	Еквіваленція

52.	Bullying at work (задирство на роботі)	Hostile work environment (негативна конотація)	одиниця на позначення соціального явища	Ворожа робоча атмосфера	Дослівний переклад
53.	Bum (безхатченко)	Displaced homeowner (іронічна конотація)	одиниця на позначення соціального явища	Витіснений домовласник	Дослівний переклад
54.	Bum	Homeless person (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення соціального явища	Людина без дому	Описовий переклад
55.	Bum	Involuntarily undomiciled (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення соціального явища	Безхатній/ безпритульний	Логізація

56.	Bum	Outdoor urban dwellers (позитивна конотація)	одиниця на позначення соціального явища	Жителі вулиць міста	Зміна порядку слів
57.	Bum	Residentially flexible (гумористична конотація)	одиниця на позначення соціального явища	Особа з непостійним місцем проживання	Описовий переклад
58.	Bum	Underhoused (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення соціального явища	Безхатній	Еквіваленція

59.	Burglary (крадіжка зі зломом)	Home invasion (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення соціально-побутового явища	Вторгнення у приватну власність	Зміна порядку слів + експресивація (home → property/ приватна власність)
60.	Busboy (помічник офіціанта)	Busser (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Помічник офіціанта	Описовий переклад
61.	Businessman/ businesswoman (бізнесмен/бізнеследі)	Businessperson (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Ділова людина	Калькування
62.	Cafeteria (кафетерій/їдальня)	Dining facility (позитивна конотація)	одиниця комерційної політкоректності	Заклад громадського харчування	Описовий переклад
63.	Cameraman (кінооператор)	Camera operator (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Кінооператор	Калькування

64.	Capitalism (капіталізм)	Economic humanism (іронічна конотація)	одиниця на позначення економічного явища	Економічний гуманізм	Калькування
65.	Capitalism	Open society (позитивна конотація)	одиниця на позначення економічного явища	Відкрите суспільство	Калькування
66.	Capitalism	The system of free enterprising (позитивна конотація)	одиниця на позначення економічного явища	Система вільного підприємництва	Дослівний переклад
67.	Car washer (автомийник)	Vehicle appearance specialist (позитивна конотація)	одиниця, що підкреслює престиж професії	Менеджер з контролю за зовнішнім виглядом транспортних засобів	Описовий переклад

68.	Cat's eyes ("котяче око")	road studs (позитивна конотація)	одиниця на позначення побутового предмета	Світлоповертач дорожній	Описовий переклад
69.	Censorship (цензура)	Selective speech (позитивна конотація)	одиниця на позначення соціального явища	Вибіркова мова	Калькування
70.	Chairman/chairwoman (голова правління)	Chairperson (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Голова правління	Описовий переклад
71.	Chairman/chairwoman	Chair (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Голова правління	Описовий переклад

72.	Cheap (дешевий)	Budget-friendly (позитивна конотація)	одиниця комерційної політкоректності	Бюджетний	Еквіваленція
73.	Cheating (списування)	Academic dishonesty (позитивна конотація)	одиниця на позначення соціального явища	Академічна нечесність	Калькування
74.	Chicana/Chicano (чикано, американець мексиканського походження)	Hispanic American (позитивна конотація)	одиниця на позначення національної належності	Американець латиноамериканського походження	Описовий переклад

75.	Chicano	Latin American (позитивна конотація)	одиниця на позначення національної належності	Латиноамериканець	Калькування
76.	Chicano	Latino (позитивна конотація)	одиниця на позначення національної належності	Латиноамериканець/ латиноамериканка	Додавання
77.	Chicano	Mexican American (позитивна конотація)	одиниця на позначення національної належності	Мексико-американець	Калькування

78.	Children with Down syndrome (діти з синдромом Дауна)	Sun children (позитивна конотація)	одиниця на позначення соціального явища	«Сонячні» діти	Калькування
79.	Chinee/chink (китайоза)	Chinese American (позитивна конотація)	одиниця на позначення національної належності	Американець китайського походження	Описовий переклад
80.	Choirman (артист хору)	Choir member (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Член хору	Зміна порядку слів

81.	Chronically late (хто постійно запізнюється)	Temporarily challenged (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення якості	Не вписується в часові рамки	Модуляція
82.	Civilians killed accidentally by military action (цивільні особи, випадково убиті під час воєнних дій)	Collateral damage (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення соціального явища (пов'язаного з війною)	Супутні втрати	Калькування
83.	Civilian deaths	Collateral damage (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення соціального явища (пов'язаного з війною)	Супутні втрати	Калькування
84.	Classroom (клас)	Learning enviroment (позитивна конотація)	одиниця соціальної політкоректності	Освітнє середовище	Калькування

85.	Cleaning lady (прибиральниця)	Cleaner (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Прибиральниця/прибиральник	Диференціація
86.	Cleaning lady	Domestic assistant (позитивна конотація)	одиниця, що підкреслює престиж професії	Хатня помічниця	Дослівний переклад
87.	Clergyman (священик)	Member of the clergy (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Член духовенства	Дослівний переклад

88.	Clerk in the law office (службовець в офісній конторі)	Service lawyer (позитивна конотація)	одиниця, що підкреслює престиж професії	Помічник адвоката	Модуляція
89.	Clumsy (незграбний, неповороткий)	Uniquely coordinated (позитивна конотація)	одиниця на позначення фізичної якості	Особа з унікальною координацією рухів/зі специфічною координацією	Описовий переклад
90.	Computer illiterate (комп'ютерно неграмотний)	Technologically challenged (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення розумової якості	З обмеженим розумінням технологій	Описовий переклад

91.	Congressman (конгресмен)	Congress person (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Член Конгресу	Зміна порядку слів + синонімічний переклад (person → member/член)
92.	Congressman	Member of Congress (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Член Конгресу	Дослівний переклад
93.	Corn-cutter (зрізувач мозолів)	Chiropodist (позитивна конотація)	одиниця, що підкреслює престиж професії	Майстер педикюру	Описовий переклад
94.	Corn-cutter	Podiatrist (AE) (позитивна конотація)	одиниця, що підкреслює престиж професії	Майстер педикюру	Описовий переклад
95.	Cosmetologist (косметолог)	Beautician (позитивна конотація)	одиниця, що підкреслює престиж професії	Косметолог	Еквіваленція

96.	Councilman (член ради)	Councilperson (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Член ради	Описовий переклад
97.	Cowboy (ковбой)	Bovine control officer (гумористична конотація)	одиниця, що підкреслює престиж професії	Офіцер управління жуйними тваринами	Зміна порядку слів + транспозиція (bovine → жуйні тварини)
98.	Cowboy	Cowperson (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Ковбой	Еквіваленція
99.	Crackpot (дивак, фантазер)	Certified astrological consultant (іронічна конотація)	одиниця, що підкреслює престиж професії	Дипломований астрологічний консультант	Адаптація
100.	Crackpot (божевільний/ дивак)	Moonchild (позитивна конотація)	одиниця на позначення фізичної якості	Не від світу цього	Еквіваленція

101.	Craftsman (ремісник)	Craftsperson (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Ремісник	Дослівний переклад
102.	Crime	micro-aggression (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення соціального явища	Мікроагресія	Калькування
103.	Crime rate (рівень злочинності)	Street activity index (позитивна конотація)	одиниця на позначення соціального явища	Показник вуличної активності	Зміна порядку слів
104.	Criminal (злочинець)	Unsavoury character (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення якості	Неприємна особа	Калькування
105.	Crisis (криза)	Depression (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення економічного явища	Депресія/застій/занепад/криза	Дослівний переклад/ синонімічний переклад

106.	Crisis	Meaningful downturn (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення економічного явища	Значний спад	Калькування
107.	Crisis	Meltdown (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення економічного явища	Економічна криза	Описовий переклад
108.	Crisis	Period of economic adjustment (позитивна конотація)	одиниця на позначення економічного явища	Період стабілізації економіки	Адаптація
109.	Crisis	Period of negative economic growth (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення економічного явища	Період знижених темпів економічного росту	Адаптація

110.	Crisis	Recession (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення економічного явища	Занепад	Дослівний переклад
111.	Crisis	Slump (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення економічного явища	Різкий економічний спад	Описовий переклад
112.	Deaf (глухий)	Aurally inconvenienced (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення фізичної якості	З слуховими обмеженнями/ особа з пониженим слухом	Описовий переклад
113.	Deaf	Hard of hearing (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення фізичної якості	З проблемами слуху	Описовий переклад

114.	Deaf	Person with hearing impairment (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення фізичної якості	Особа з вадами слуху	Адаптація
115.	Deaf	Hearing impaired (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення фізичної якості	З частковою втратою слуху	Описовий переклад
116.	Deaf	Visually oriented (позитивна конотація)	одиниця на позначення фізичної якості	Візуально орієнтований	Калькування
117.	Dish washer (мийниця посуду)	Utensil sanitizer (позитивна конотація)	одиниця, що підкреслює престиж професії	Санітар кухонного начиння	Зміна порядку слів + додавання (utensil → кухонне начиння)

118.	Dishonest (нечесний; брехливий)	Ethically disoriented (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення психічної якості	Етично дезорієнтований/без етичних ідеалів	Калькування/ описовий переклад
119.	Dishonest	Ethically challenged (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення психічної якості	Особа з альтернативною правовою орієнтацією / етично неповноцінний	Описовий переклад/ калькування
120.	Dishonest	Morally challenged (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення психічної якості	З сумнівними моральними нормами; з низькими моральними принципами/ морально обмежений	Описовий переклад/ калькування
121.	Doorman (швейцар)	Access controller (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Швейцар	Еквіваленція
122.	Doorman	Doorkeeper (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Швейцар	Еквіваленція

123.	Dorm (гуртяга)	Residence hall (позитивна конотація)	одиниця комерційної політкоректності	Житлова установа суспільного характеру	Описовий переклад
124.	Drug addict (наркоман)	Chemically challenged (іронічна конотація)	одиниця на позначення якості	Особа, що страждає від хімічної залежності	Описовий переклад
125.	Drunk (п'яний)	Chemically inconvenienced (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення якості	В нетверезому стані	Адаптація
126.	Drunk	Spatially perplexed (гумористична конотація)	одиниця на позначення якості	Загублений у просторі/що втратив орієнтацію в просторі	Описовий переклад

127.	Drunk driving (нетверезе керування)	Impaired driving (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення соціальних та побутових явищ	Керування в стані алкогольного сп'яніння	Описовий переклад
128.	Dumb (німий)	Mute (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення фізичної якості людини	Мовчазний	Дослівний переклад
129.	Dumb	Speech impaired (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення фізичної якості людини	Людина, позбавлена здатності говорити	Описовий переклад
130.	Dumb	Verbally challenged (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення фізичної якості людини	Людина з обмеженими вербальними можливостями	Описовий переклад

131.	Dumb	Without speech individual (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення фізичної якості людини	Безмовний	Еквіваленція
132.	Educational ability (здатність навчати)	Instructional delivery skills (позитивна конотація)	одиниця, що підкреслює престиж професії	Навички викладання навчального матеріалу	Зміна порядку слів
133.	Eskimo (ескімос/ескімоска)	Inuit (for a Canadian) (позитивна конотація)	одиниця на позначення національної належності	Інуїт	Запозичення
134.	Eskimo	Inupiat (позитивна конотація)	одиниця на позначення національної належності	Інупіат	Запозичення

135.	Eskimo	Native Alaskan (позитивна конотація)	одиниця на позначення національної належності	Житель Аляски або уродженець Аляски	Описовий переклад
136.	Fail (зазнавати невдачі)	Achieve a deficiency (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення явища	Досягати неповного успіху	Додавання
137.	Failure (невдача)	Deficient achievement (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення явища	Неповний успіх	Адаптація
138.	Failure	Incomplete success (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення соціального явища	Неповний успіх	Калькування

139.	Failure	Non-traditional success (позитивна конотація)	одиниця на позначення соціального явища	Нетрадиційний успіх	Калькування
140.	Fat (товстий, жирний; товстун)	Big-boned (гумористична конотація)	одиниця на позначення фізичної якості людини	Ширококостий	Калькування
141.	Fat	Differently sized (позитивна конотація)	одиниця на позначення фізичної якості людини	Людина з особливими пропорціями	Описовий переклад
142.	Fat	Differently weighted (гумористична конотація)	одиниця на позначення фізичної якості людини	Людина з зайвою вагою	Описовий переклад

143.	Fat/obese (оґрядний)	Gravitationally challenged (гумористична конотація)	одиниця на позначення фізичної якості людини	Який страждає на ожиріння	Описовий переклад
144.	Fat	Horizontally challenged (гумористична конотація)	одиниця на позначення фізичної якості людини	Із проблемами по горизонталі	Описовий переклад
145.	Fat	Horizontally gifted (гумористична конотація)	одиниця на позначення фізичної якості людини	Людина з надмірною вагою	Описовий переклад
146.	Fat	Large-than-average citizen (гумористична конотація)	одиниця на позначення фізичної якості людини	Людина з надмірною вагою	Описовий переклад
147.	Fat	Medium-sized (позитивна конотація)	одиниця на позначення фізичної якості людини	Середнього розміру	Описовий переклад

148.	Fat	Overweight (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення фізичної якості людини	Людина з надмірною вагою	Описовий переклад
149.	Fat/obese	People of mass (позитивна конотація)	одиниця на позначення фізичної якості людини	Люди маси/люди з великою масою тіла	Калькування/ додавання
150.	Fat	Person of size (позитивна конотація)	одиниця на позначення фізичної якості людини	Людина пишних розмірів	Додавання
151.	Fat	Person of substance (гумористична конотація)	одиниця на позначення фізичної якості людини	Людина значних розмірів	Модуляція

152.	Fat	Person with an alternative body image (іронічна конотація)	одиниця на позначення фізичної якості людини	Людина іншого розміру	Адаптація
153.	Fat	Plus-size (позитивна конотація)	одиниця на позначення фізичної якості людини	Пишних розмірів	Адаптація
154.	Father/mother	Parent 1/ parent 2 (позитивна конотація)	одиниця на позначення соціального явища	Родитель №1/родитель №2	Калькування
155.	Female thread (внутрішня різь)	Inside thread (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Внутрішня різь	Дослівний переклад

156.	Fictional/mythological (вигаданий/міфічний)	Ontologically challenged (гумористична конотація)	одиниця на позначення якості	Не підтверджений фактами	Описовий переклад
157.	Filing clerk (справочинець)	Information retrieval administrator (позитивна конотація)	одиниця, що підкреслює престиж професії	Адміністратор з пошуку інформації	Зміна порядку слів
158.	Fire (звільнити)	Dehire (позитивна конотація)	одиниця на позначення соціального явища	Зняти з посади	Описовий переклад
159.	Fire	Dislocate (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення соціального явища	Зняти з посади	Описовий переклад

160.	Fire	Displace (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення соціального явища	Змістити (з посади)	Еквіваленція
161.	Fire	Put into the mobility pool (позитивна конотація)	одиниця на позначення соціального явища	Звільняти працівників	Логізація
162.	Fireman (Пожежник/пожежниця)	Firefighter (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Борець з вогнем	Калькування
163.	Firing (звільнення)	Downsizing (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення соціального явища	Скорочення штату	Додавання

164.	Firing	Labor fluctuations (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення соціального явища	Коливання в складі робочої сили	Описовий переклад
165.	Firing	Redundancy elimination (іронічна конотація)	одиниця на позначення соціального явища	Скорочення штату	Модуляція
166.	Firing	Rightsizing (іронічна конотація)	одиниця на позначення соціального явища	Скорочення штату	Описовий переклад
167.	First baseman (гравець першої бази – в бейсболі)	First baseperson (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Гравець першої бази	Описовий переклад

168.	Fisherman (рибалка)	Fisher (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Рибалка	Дослівний переклад
169.	Flagman (сигнальник)	Flagger (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Регуювальник руху	Описовий переклад
170.	Flagman	Traffic controller (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Регуювальник руху	Зміна порядку слів
171.	Flagman	Traffic guard (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Регуювальник руху	Адаптація

172.	Forefathers (праотці)	Ancestors (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Предки	Дослівний переклад
173.	Forefathers	Forebears (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Попередники	Дослівний переклад
174.	Foreign foods (іноземні харчі)	Ethnic cuisine (позитивна конотація)	одиниця комерційної політкоректності	Етнічна кухня	Калькування

175.	Foreigner (іноземець)	Newcomer (позитивна конотація)	одиниця на позначення соціального явища	Новоприбулець/приїжджий	Калькування/ еквіваленція
176.	Freshman (новачок)	First-year student (позитивна конотація)	одиниця на позначення соціального явища	Першокурсник	Адаптація
177.	Gang (банда)	Youth group (позитивна конотація)	одиниця на позначення соціального явища	Група підозрілих молодиків	Додавання
178.	Garbage man (смітникар)	Garbage collector (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Збирач сміття	Зміна порядку слів

179.	Garbage man	Garbologist (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Гарболог/спеціаліст із утилізації відходів	Калькування/ описовий переклад
180.	Garbage man	Sanitation engineer (позитивна конотація)	одиниця, що підкреслює престиж професії	Інженер із санітарії	Зміна порядку слів
181.	Garbage man	Trash collector (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Збирач сміття	Зміна порядку слів
182.	Gas station attendant (автозаправник)	Petroleum transfer technician (позитивна конотація)	одиниця, що підкреслює престиж професії	Співробітник автозаправної станції/працівник АЗС	Цілісне перетворення

183.	Gifted children (обдаровані діти)	Advanced learners (позитивна конотація)	одиниця, що підкреслює престиж	Просунуті учні	Калькування
184.	Geek/nerd (дегенерат)	Socially challenged (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення психічної якості	Соціально неадаптований	Калькування
185.	Ghetto (гетто)	Ethnicly homogenous area (ЕНА) (позитивна конотація)	одиниця на позначення соціального явища	Етнічно однорідна місцевість	Калькування
186.	Gypsy/Gipsy (циган; циганка)	Roma (позитивна конотація)	одиниця на позначення національної належності	Ром/Рома	Запозичення

187.	Hairdresser (перукар)	Hair stylist (позитивна конотація)	одиниця, що підкреслює престиж професії	Перукар-стиліст/стиліст- перукар	Адаптація
188.	Half-breed (напівкровка)	Multi-ethnic (позитивна конотація)	одиниця на позначення расової належності	Людина «змішаної крові» або змішаного походження	Описовий переклад
189.	Handicapped (інвалід)	Afflicted (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення фізичної якості	Хворий	Модуляція

190.	Handicapped	Differently abled (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення фізичної якості	З різними можливостями	Описовий переклад
191.	Handicapped	Handicapable (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення фізичної якості	Людина з особливостями психо-фізичного розвитку	Описовий переклад
192.	Handicapped	Inconvenienced (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення фізичної якості	Людина з особливостями психо-фізичного розвитку	Описовий переклад

193.	Handicapped	Mobility impaired (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення фізичної якості	Особа з обмеженою рухливістю	Описовий переклад
194.	Handicapped	Otherly abled (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення фізичної якості	Особа з іншими можливостями	Описовий переклад
195.	Handicapped	People with disabilities (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення фізичної якості	Люди з обмеженими можливостями/особи з функціональними обмеженнями/особи з функціональними недоліками	Описовий переклад

196.	Handicapped	People with special needs (позитивна конотація)	одиниця на позначення фізичної якості	Люди з особливими потребами	Дослівний переклад
197.	Handicapped	Physically challenged (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення фізичної якості	Особа з фізичними обмеженнями	Описовий переклад
198.	Handicapped	Physically different (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення фізичної якості	Що фізично виглядає по-іншому	Описовий переклад

199.	Handicapped	Slow pacer (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення фізичної якості	Людина з повільною ходою	Описовий переклад
200.	Handyman (майстер на всі руки)	Handyperson (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Майстер на всі руки	Еквіваленція
201.	He (він)	S/he (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Він (або той)	Конкретизація

202.	He	(S)/he (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Він (або той)	Конкретизація
203.	He	He/she (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Він (або той)	Конкретизація
204.	He / she (він / вона)	Ze / zie (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Він/вона	Конкретизація
205.	Hermaphrodite (гермафродит)	Intersexual (позитивна конотація)	одиниця гендерної політкоректності	Інтерсексуал	Калькування

206.	Hermaphrodite	Intersex person (позитивна конотація)	одиниця гендерної політкоректності	Інтерсекс-особа	Калькування
207.	Hermaphroditism (гермафродитизм)	Intersexuality (позитивна конотація)	одиниця гендерної політкоректності	Інтерсексуальність	Калькування
208.	His/her (його/її)	Zir (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Його/її	Конкретизація
209.	Himself/herself	Zirself (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Себе, собі	Еквіваленція

210.	Homosexual (гомосексуаліст)	LGBT person (позитивна конотація)	одиниця на позначення соціального явища	ЛГБТ-людина	Калькування
211.	Homosexual	Gay (позитивна конотація)	одиниця на позначення соціального явища	Гей	Калькування
212.	Homosexual	Person with different sexual orientation (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення соціального явища	Людина нетрадиційної сексуальної орієнтації	Дослівний переклад
213.	Housewife (хатня господарка)	Domestic artist (гумористична конотація)	одиниця, що підкреслює престиж професії	Домогосподарка	Логізація
214.	Housewife	Domestic engineer (гумористична конотація)	одиниця, що підкреслює престиж професії	Інженер домашнього вогнища	Зміна порядку слів + додавання (domestic → домашнє вогнище)

215.	Housewife	Homemaker (позитивна конотація)	одиниця, що підкреслює престиж професії	Хатня господарка	Адаптація
216.	Husband (чоловік)/wife (жінка)/lover (коханий/ кохана)	Significant other (позитивна конотація)	одиниця на позначення соціального явища	Друга половинка	Адаптація
217.	Husband (чоловік)/wife (жінка)	Spouse (позитивна конотація)	одиниця на позначення соціального явища	Подружжя	Дослівний переклад

218.	Hysterical (істеричний)	Emotionally different person (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення фізичної якості	Людина в складному емоційному стані	Описовий переклад
219.	Idea man (генератор ідей)	Idea person (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Генератор ідей	Адаптація
220.	Ignorant (невіглас, неук)	Factually unencumbered (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення розумової якості	Не обтяжений знанням	Адаптація

221.	Illegal aliens (іноземці, що нелегально проживають в країні)	Undocumented residents (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення соціального явища	Незареєстровані жителі	Адаптація
222.	Illegal aliens	Undocumented immigrants (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення соціального явища	Незареєстровані мігранти	Адаптація
223.	Illiterate (неосвічений)	Alternatively schooled (іронічна конотація)	одиниця на позначення розумової якості	Людина, що має альтернативні знання/освіту	Описовий переклад
224.	Incompetent (некомпетентний)	Differently qualified (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення розумової якості	Обізнаний з інших речей	Описовий переклад

225.	Incompetent	Specially skilled (іронічна конотація)	одиниця на позначення розумової якості	Особа з особливостями компетенції	Описовий переклад
226.	Incompetent	Uniquely proficient (іронічна конотація)	одиниця на позначення розумової якості	Ще той знавець	Адаптація
227.	Indian (індіанець/ індіанка)	American Indian (позитивна конотація)	одиниця на позначення расової належності	Індіанець американського походження	Описовий переклад

228.	Indian	Amerindian (позитивна конотація)	одиниця на позначення расової належності	Амеріндіанець	Калькування
229.	Indian	First nation/First nation people (Canadian usage) (позитивна конотація)	одиниця на позначення расової належності	Перша нація	Калькування
230.	Indians	First nations (Canadian usage)	одиниця на позначення расової належності	Племена індіанців	Описовий переклад

231.	Indians	Indigenous people (позитивна конотація)	одиниця на позначення расової належності	Первісне населення	Калькування
232.	Indian	Native American (позитивна конотація)	одиниця на позначення расової належності	Корінний американець	Калькування
233.	Indian	Native-Canadian (позитивна конотація)	одиниця на позначення расової належності	Корінний канадієць	Калькування

234.	Insane (божевільний)	Mentally ill (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення психічної якості	Психічно хворий/з психічними розладами	Дослівний переклад/ описовий переклад
235.	Insane asylum (психушка)	Mental hospital (позитивна конотація)	одиниця на позначення соціальної структури	Лікарня для психічнохворих	Описовий переклад
236.	Insane asylum	Psychiatric hospitals (позитивна конотація)	одиниця на позначення соціальної структури	Психіатрична лікарня	Дослівний переклад
237.	Insane asylum	Psychiatric clinics (позитивна конотація)	одиниця на позначення соціальної структури	Психіатрична клініка	Дослівний переклад

238.	Insanity (божевілля)	Mental illness (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення соціального явища	Психічна хвороба	Дослівний переклад
239.	Insult (образа)	Emotional abuse (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення соціального явища	Образа почуттів	Зміна порядку слів + транспозиція (emotional → почуття)
240.	Insult	Emotional rape (негативна конотація)	одиниця на позначення соціального явища	Емоційне зґвалтування	Калькування

241.	Insult	Verbal abuse (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення соціального явища	Словесна образа	Дослівний переклад
242.	Insult	Verbal aggression (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення соціального явища	Вербальна агресія	Калькування
243.	Insult	Verbal harassment (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення соціального явища	Словесна образа	Адаптація

244.	Insurance man/ insurance woman (страховик)	Insurance agent (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Страховий агент	Калькування
245.	Integrated classrooms (інтегровані класи)	Inclusive classrooms (позитивна конотація)	одиниця, що підкреслює престиж	Інклюзивні класи	Калькування
246.	Integrated education (інтегрована освіта)	Inclusive education (позитивна конотація)	одиниця, що підкреслює престиж	Інклюзивна освіта	Калькування
247.	Integrated schools (інтегровані школи)	Inclusive schools (позитивна конотація)	одиниця, що підкреслює престиж	Інклюзивні школи	Калькування

248.	Janitor (прибиральник)	Building engineer (гумористична конотація)	одиниця, що підкреслює престиж професії	Прибиральник приміщення	Логізація
249.	Janitor	Caretaker (позитивна конотація)	одиниця, що підкреслює престиж професії	Особа, що доглядає за будинком (приміщенням)	Описовий переклад
250.	Janitor	Custodian (позитивна конотація)	одиниця, що підкреслює престиж професії	Доглядач будівлі	Додавання
251.	Janitor	Environmental hygienist (позитивна конотація)	одиниця, що підкреслює престиж професії	Спеціаліст з гігієни довкілля	Описовий переклад

252.	Janitor	Street orderly (позитивна конотація)	одиниця, що підкреслює престиж професії	Двірник	Логізація
253.	Jew (жид; єврей)	Jewish person (позитивна конотація)	одиниця на позначення національної належності	Особа єврейського походження	Додавання
254.	Job (робота)	Place of employment (позитивна конотація)	одиниця на позначення соціальних та побутових явищ	Місце працевлаштування	Дослівний переклад

255.	Jungle (джунглі)	Tropical rainforest (позитивна конотація)	одиниця комерційної політкоректності	Вологі тропічні ліси	Описовий переклад
256.	Jury man (присяжний)	Jury member (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Член колегії присяжних	Описовий переклад
257.	Jury man	Jury person (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Член колегії присяжних	Описовий переклад
258.	Juvenile delinquents (малолітні правопорушники)	Children at risk (негативна конотація з елевативним змістом)	одиниця на позначення соціального явища	Діти зони ризику	Додавання

259.	Juvenile delinquents	Troubled youth (негативна конотація з елевативним змістом)	одиниця на позначення соціального явища	Проблемна молодь	Дослівний переклад
260.	Kill (вбивство)	Deprive of life (негативна конотація з елевативним змістом)	одиниця на позначення соціального і побутового явища	Позбавлення життя	Дослівний переклад
261.	Killing the enemy (знищення ворога)	Servicing the target (позитивна конотація)	одиниця на позначення соціального явища (пов'язаного з війною)	Влучення в ціль	Адаптація
262.	Killing the enemy	Neutralizing the target (позитивна конотація)	одиниця на позначення соціального явища (пов'язаного з війною)	Нейтралізація мети	Калькування

263.	Kinsman/kinswoman (родич/родичка)	Kin (позитивна конотація)	одиниця на позначення соціального явища	Рідня	Генералізація
264.	Klutz (телепень, незграба)	Kinesthetically challenged (іронічна конотація)	одиниця на позначення фізичної якості людини	Особа з ускладненим кінестетичним сприйняттям	Описовий переклад
265.	Large nose (шнобель)	Nasally gifted (іронічна конотація)	одиниця на позначення фізичної якості людини	Назально обдарований	Калькування

266.	Layman (профан)	Layperson (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Непрофесіонал	Еквіваленція
267.	Lazy (ледачий; ледар)	Motivationally challenged (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення якості	Особа з недостатньою мотивацією	Описовий переклад
268.	Lazy	Motivationally deficient (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення якості	Недостатньо вмотивований	Транспозиція

269.	Lazy	Motivationally dispossessed (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення якості	Позбавлений мотивації	Транспозиція
270.	Learning disability (нездатність до навчання)	Self-paced cognitive ability (позитивна конотація)	одиниця на позначення розумової якості	Індивідуальний характер засвоєння знань	Адаптація
271.	Lessons (уроки)	Microteaching sessions (позитивна конотація)	одиниця на позначення соціальних та побутових явищ	Уроки	Логізація

272.	Library (бібліотека)	Educational resource center (позитивна конотація)	одиниця, що підкреслює престиж	Центр навчальних ресурсів	Зміна порядку слів
273.	Living with AIDS (що живе з СНІД)	Immuno-compromised (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення фізичної якості людини	З ослабленим імунітетом	Описовий переклад
274.	Loser (невдаха)	Second place (позитивна конотація)	одиниця на позначення якості	Не переможець	Модуляція
275.	Loser	Uniquely fortunated (позитивна конотація)	одиниця на позначення якості	Людина з винятковим везінням	Описовий переклад

276.	Maintenance man (технік з обслуговування обладнання)	Maintenance person (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Спеціаліст з техобслуговування	Описовий переклад
277.	Maintenance man	Maintenance specialist (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Спеціаліст з техобслуговування	Описовий переклад
278.	Male thread	outside thread	гендерно нейтральна одиниця	Зовнішня різь	Дослівний переклад
279.	Man (to man – комплектувати кадрами)	To person (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Укомплектовувати особовим складом	Описовий переклад
280.	"Manning" the project	Staffing the project	гендерно нейтральна одиниця	Підбирати працівників для роботи з проектом	Описовий переклад
281.	Man in the street (людина «з вулиці»)	Average person (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Середньостатистична особа	Додавання

282.	Man of letters (грамотій)	Literary person (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Письменна людина	Адаптація
283.	Man-hole	Maintenance hole (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Люк	Еквіваленція
284.	Man-hole	Utility hole (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Люк	Еквіваленція
285.	Mankind (людство)	Humankind (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Людство	Дослівний переклад
286.	Mankind (рід людський)	Earth children (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Діти Землі	Калькування

287.	Manpower (робоча сила)	Human resources (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Трудові ресурси	Адаптація
288.	Manpower	Personnel (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Персонал	Калькування
289.	Mechanic (механік)	Automobile engineer (позитивна конотація)	одиниця, що підкреслює престиж професії	Автоінженер	Калькування
290.	Mechanic	Engine redesigner (позитивна конотація)	одиниця, що підкреслює престиж професії	Спеціаліст з реконструкції двигуна	Описовий переклад
291.	Mechanic	Vehicular consultant (позитивна конотація)	одиниця, що підкреслює престиж професії	Консультант з автотранспорту	Описовий переклад

292.	Mercy Killing (вбивство смертельно хворої особи чи тварини з жалю)	Euthanasia (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення соціального явища	Евтаназія	Калькування
293.	Mercy Killing	Putting down (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення соціального явища	Умертвіння безнадійно хворих	Описовий переклад
294.	Mercy Killing	Putting out of misery (позитивна конотація)	одиниця на позначення соціального явища	Позбавлення від страждань	Адаптація
295.	Mercy Killing	Putting to sleep (позитивна конотація)	одиниця на позначення соціального явища	Присипляння	Еквіваленція
296.	Merry Christmas! (Щасливого Різдва!)	Happy Holidays! (позитивна конотація)	одиниця на позначення соціальних та побутових явищ	З новорічними святами!	Адаптація
297.	Meter maid (жінка-контролер на платній автостоянці)	Parking enforcer (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Контролер на платній автостоянці	Описовий переклад

298.	Meter maid	Parking inspector (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Інспектор дорожнього руху	Описовий переклад
299.	Meter maid	Parking officer (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Інспектор дорожнього руху	Описовий переклад
300.	Midgets (карлики, ліліпути)	Little people (позитивна конотація)	одиниця на позначення фізичної якості	Маленькі люди/люди невисокого зросту	Калькування/ описовий переклад
301.	Milkman (молочник)	Milkperson (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Продавець молока	Описовий переклад
302.	Minority group (група меншості)	Numerically challenged group (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення соціального явища	Кількісно менша група	Адаптація

303.	Mothers-to-be (що незабаром стануть мамами/майбутні матусі)	Pregnant people (іронічна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	«Вагітні люди»	Калькування
304.	Mr/Ms (пан/пані)	Mx (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Пан/пані	Диференціація
305.	Mrs./ Miss	Ms (позитивна конотація)	одиниця для нівелювання статусної приналежності	Пані	Дослівний переклад

306.	Mutt (напівкрівка)	Multiracial (позитивна конотація)	одиниця на позначення расової належності	Мультирасовий/ Представник змішаних рас	Калькування/ Описовий переклад
307.	Mutt	Multiracial hybrid (позитивна конотація)	одиниця на позначення расової належності	Міжрасовий гібрид	Калькування
308.	Narrow-minded (недалекий)	Perceptually challenged (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення розумової якості	З вузьким світоглядом	Описовий переклад

309.	Negro (негр)	African (позитивна конотація)	одиниця на позначення расової належності	Представник негроїдної раси	Описовий переклад
310.	Negro	African American (позитивна конотація)	одиниця на позначення расової належності	Американець африканського походження	Описовий переклад
311.	Negro	African Canadian/ African-Canadian (позитивна конотація)	одиниця на позначення расової належності	Афроканадієць	Калькування

312.	Negro	Afro (позитивна конотація)	одиниця на позначення расової належності	Представник негроїдної раси	Описовий переклад
313.	Negro	Afro-American (позитивна конотація)	одиниця на позначення расової належності	Афроамериканець	Калькування
314.	Negro	Member of the African diaspora (позитивна конотація)	одиниця на позначення расової належності	Представник африканської діаспори	Калькування

315.	Negro	My brotah (позитивна конотація)	одиниця на позначення расової належності	Афроамериканець	Цілісне перетворення
316.	Negro	My sistah (позитивна конотація)	одиниця на позначення расової належності	Афроамериканка	Цілісне перетворення
317.	Negro	Person of color (позитивна конотація)	одиниця на позначення расової належності	Особа іншого кольору шкіри	Додавання

318.	Negro	The future President (звертання до дітей) (позитивна конотація)	одиниця на позначення расової належності	Майбутній президент	Калькування
319.	Net addict (нетизянин, інтернетовець)	Suffering from Internet addiction disorder (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення психічної якості	Інтернет-залежна особа	Модуляція
320.	Nigger (ніггер, чорномазий)	Jigga (у реп-піснях) (позитивна конотація)	одиниця на позначення расової належності	Джигга	Запозичення

321.	Night-watchman (нічний сторож)	Noctician (позитивна конотація)	Одиниця, що підкреслює престиж професії	Нічний сторож	Логізація
322.	Nurse (доглядальниця)	Nursing-home care assistant (позитивна конотація)	Одиниця, що підкреслює престиж професії	Помічниця по дому	Адаптація
323.	Nurse/Nanny (няня)	Child care provider (позитивна конотація)	Одиниця, що підкреслює престиж професії	Помічник з догляду за дітьми	Описовий переклад

324.	Nanny	Child caretaker (позитивна конотація)	Одиниця, що підкреслює престиж професії	Помічник з догляду за дітьми	Описовий переклад
325.	Nanny	Child care worker (позитивна конотація)	Одиниця, що підкреслює престиж професії	Помічник з догляду за дітьми	Описовий переклад
326.	Nanny	Childminder (позитивна конотація)	Одиниця, що підкреслює престиж професії	Гувернантка	Цілісне перетворення

327.	Nanny	Daycare worker/ provider (позитивна конотація)	Одиниця, що підкреслює престиж професії	Дитячий працівник	Адаптація
328.	Nurseryman (садівник у розпліднику)	Nursery worker (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Працівник розплідника	Зміна порядку слів
329.	Old (старий)	Advanced in years (позитивна конотація)	одиниця на позначення фізичної якості	Людина поважного віку	Описовий переклад
330.	Old	An older person (позитивна конотація)	одиниця на позначення фізичної якості	Людина похилого віку	Описовий переклад

331.	Old	Chronologically advantaged (позитивна конотація)	одиниця на позначення фізичної якості	Умудрений роками (досвідом)	Адаптація
332.	Old	Chronologically gifted (позитивна конотація)	одиниця на позначення фізичної якості	Хронологічно обдарований	Калькування
333.	Old	Elderly (позитивна конотація)	одиниця на позначення фізичної якості	Старший/літній	Дослівний переклад
334.	Old	Experientally enchanced (позитивна конотація)	одиниця на позначення фізичної якості	Людина з досвідом	Описовий переклад

335.	Old	Gerontologically advanced (іронічна конотація)	одиниця на позначення фізичної якості	Геронтологічно просунутий	Калькування
336.	Old	Golden ager (позитивна конотація)	одиниця на позначення фізичної якості	Особа золотого віку	Додавання
337.	Old	Longer-living (позитивна конотація)	одиниця на позначення фізичної якості	Довгожитель	Еквіваленція
338.	Old	Mature (позитивна конотація)	одиниця на позначення фізичної якості	Особа у зрілому віці	Описовий переклад

339.	Old	Middlescent (позитивна конотація)	одиниця на позначення фізичної якості	Особа у зрілому віці (40-65 років)	Описовий переклад
340.	Old	Older people (позитивна конотація)	одиниця на позначення фізичної якості	Старші люди	Дослівний переклад
341.	Old	People of the third age (позитивна конотація)	одиниця на позначення фізичної якості	Представники старшого покоління	Адаптація

342.	Old	Seasoned (позитивна конотація)	одиниця на позначення фізичної якості	Досвідчений	Еквіваленція
343.	Old	Senior (позитивна конотація)	одиниця на позначення фізичної якості	Представник старшого покоління	Описовий переклад
344.	Old	Senior citizen (позитивна конотація)	одиниця на позначення фізичної якості	Представник старшого покоління	Описовий переклад

345.	Old	Third ager (позитивна конотація)	одиниця на позначення фізичної якості	Людина похилого віку	Описовий переклад
346.	Oriental (уродженець Сходу)	Asian American (позитивна конотація)	одиниця на позначення расової належності	Американець азійського походження	Описовий переклад
347.	Oriental	Asian-Canadian (позитивна конотація)	одиниця на позначення расової належності	Канадієць азійського походження	Описовий переклад

348.	Oriental	Pacific American (позитивна конотація)	одиниця на позначення расової належності	Американець тихоокеанського походження	Описовий переклад
349.	Oriental	Pacific Islander (позитивна конотація)	одиниця на позначення расової належності	Американець тихоокеанського походження	Описовий переклад
350.	Patient death (смерть пацієнта)	Negative patient care outcome (негативна конотація з елевативним ефектомтом)	одиниця на позначення соціальних та побутових явищ	«Неблагополучний результат догляду за пацієнтом»	Зміна порядку слів

351.	Patient death	Therapeutic misadventure (негативна конотація з елевативним ефектомтом)	одиниця на позначення соціальних та побутових явищ	Нещасний випадок в процесі лікування	Описовий переклад
352.	Policeman/ policewoman (поліцейський)	Law enforcement officer (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Працівник правоохоронних органів	Зміна порядку слів
353.	Policeman/ policewoman	Police officer (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Працівник поліції	Зміна порядку слів

354.	Poor (бідний; біднота)	Deprived (негативна конотація з елевативним ефектомтом)	одиниця на позначення соціальних та побутових явищ	Позбавлений благ	Додавання
355.	Poor	Differently advantaged (позитивна конотація)	одиниця на позначення соціальних та побутових явищ	Незаможній	Адаптація
356.	Poor	Disadvantaged (негативна конотація з елевативним ефектомтом)	одиниця на позначення соціальних та побутових явищ	Неімущий	Адаптація

357.	Poor	Economically disadvantaged (негативна конотація з елевативним ефектомтом)	одиниця на позначення соціальних та побутових явищ	Людина у важкому матеріальному становищі	Описовий переклад
358.	Poor	Economically exploited (негативна конотація з елевативним ефектомтом)	одиниця на позначення соціальних та побутових явищ	На міліні	Цілісне перетворення
359.	Poor	Economically marginalized (негативна конотація з елевативним ефектомтом)	одиниця на позначення соціальних та побутових явищ	Людина з незначними статками	Описовий переклад
360.	Poor	Economically unprepared (негативна конотація з елевативним ефектомтом)	одиниця на позначення соціальних та побутових явищ	Економічно невідготовлений	Калькування

361.	Poor	Financially challenged (негативна конотація з елевативним ефектомтом)	одиниця на позначення соціальних та побутових явищ	Особа у скрутному фінансовому становищі	Описовий переклад
362.	Poor	Financially inept (негативна конотація з елевативним ефектомтом)	одиниця на позначення соціальних та побутових явищ	Фінансово неспроможний	Калькування
363.	Poor	Ill-provided (негативна конотація з елевативним ефектомтом)	одиниця на позначення соціальних та побутових явищ	Незабезпечені	Калькування
364.	Poor	Low-income people (негативна конотація з елевативним ефектомтом)	одиниця на позначення соціальних та побутових явищ	Малозабезпечені	Еквіваленція
365.	Poor	Monetarily challenged (іронічна конотація)	одиниця на позначення соціальних та побутових явищ	Людина з обмеженими фінансовими можливостями	Описовий переклад

366.	Poor	The needy (негативна конотація з елевативним ефектомтом)	одиниця на позначення соціальних та побутових явищ	Нужденні	Еквіваленція
367.	Poor	People on a budget (позитивна конотація)	одиниця на позначення соціальних та побутових явищ	Люди, з обмеженим бюджетом	Описовий переклад
368.	Poor	Socially deprived (негативна конотація з елевативним ефектомтом)	одиниця на позначення соціальних та побутових явищ	Соціально знедолені	Калькування
369.	Poor	Underprivileged (негативна конотація з елевативним ефектомтом)	одиниця на позначення соціальних та побутових явищ	Мало (недостатньо) привілейовані	Калькування

370.	Postman (листоноша)	Letter carrier (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Листоноша	Еквіваленція
371.	Postman	Mail carrier (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Листоноша	Еквіваленція
372.	Postman	Mailperson (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Листоноша	Еквіваленція
373.	Postman	Postal worker (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Працівник поштового зв'язку	Додавання

374.	Postman	Postperson (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Листоноша	Еквіваленція
375.	Prison (в'язниця)	Correctional facility (позитивна конотація)	одиниця на позначення соціальної структури	Виправна установа	Калькування
376.	Prisoner (в'язень; ув'язнений)	Client of the correctional system (позитивна конотація)	одиниця соціальної політкоректності	Клієнт виправної установи	Калькування
377.	Prison guards (тюремна охорона)	Correctional officer (позитивна конотація)	одиниця, що підкреслює престиж професії	Офіцер охорони	Адаптація

378.	Prison guards	Custodial officer (позитивна конотація)	одиниця, що підкреслює престиж професії	Офіцер охорони	Адаптація
379.	Pro-abortion (за аборт)	Pro-choice (позитивна конотація)	одиниця на позначення соціальних та побутових явищ	За право аборту	Описовий переклад
380.	Problems (проблеми)	Issues (позитивна конотація)	одиниця на позначення соціальних та побутових явищ	Предмети суперечки	Описовий переклад

381.	Problems	Sensitive questions (позитивна конотація)	одиниця на позначення соціальних та побутових явищ	Сенситивні питання	Калькування
382.	Prostitute	Sex worker (позитивна конотація)	одиниця на позначення соціального явища	Робітник сфери сексуальних послуг	Додавання + зміна порядку слів
383.	Psychopath (психопат)	Socially misaligned (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення психічної якості	Соціально дезорієнтований	Калькування

384.	Rat catcher (щуролов)	Exterminating engineer (позитивна конотація)	одиниця, що підкреслює престиж професії	Дератизатор	Еквіваленція
385.	Rat catcher	Vermin control officer (позитивна конотація)	одиниця, що підкреслює престиж професії	Дератизатор	Еквіваленція
386.	Redneck (селяк)	Person of region (позитивна конотація)	одиниця на позначення соціальних та побутових явищ	Людина з регіону	Калькування

387.	Redneck	Rustically inclined (позитивна конотація)	одиниця на позначення соціальних та побутових явищ	Людина з сільської місцевості	Описовий переклад
388.	Refugees (біженці)	Asylum seekers (позитивна конотація)	одиниця на позначення соціального явища	Шукачі притулку	Зміна порядку слів
389.	Retarded (розумово відсталий)	Exceptional (позитивна конотація)	одиниця на позначення розумової якості	Винятковий	Дослівний переклад

390.	Retarded	Developmentally disabled (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення розумової якості	Людина з порушеннями розумового розвитку	Описовий переклад
391.	Retarded	Learning disabled (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення розумової якості	Люди з обмеженими розумовими здібностями	Описовий переклад
392.	Retarded	Mentally challenged people (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення розумової якості	Люди з обмеженими розумовими здібностями / люди з розумовими відхиленнями	Описовий переклад
393.	Retarded	People with learning difficulties (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення розумової якості	Люди, яким важко дається навчання	Описовий переклад

394.	Retarded	Person with self-paced cognitive ability (позитивна конотація)	одиниця на позначення розумової якості	Особа з індивідуальною швидкістю сприйняття знань	Описовий переклад
395.	Retarded	Special (позитивна конотація)	одиниця на позначення розумової якості	Особливий	Дослівний переклад
396.	Rudeness (грубість)	Tact avoidance (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення соціальних та побутових явищ	Нетактовність	Адаптація

397.	Salesman/saleswoman (продавець/ продавчиня)	Sales agent (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Торговий агент	Калькування
398.	Salesman/saleswoman	Sales associate (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Торговий агент	Калькування
399.	Salesman/saleswoman	Salesperson (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Продавець/продавчиня	Диференціація
400.	Salesman/saleswoman	Sales representative (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Торговий представник	Калькування

401.	Salesman/saleswoman	Sales worker (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Працівник сфери торгівлі	Додавання
402.	Salesman/saleswoman	Shop assistant (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Продавець-консультант	Адаптація
403.	Salesman/saleswoman	Tradesperson (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Торговець/торговка	Диференціація
404.	Seamstress (швачка)	Sewing machine operator (позитивна конотація)	одиниця, що підкреслює престиж професії	Оператор швейного обладнання	Калькування

405.	Secretary (секретар)	Administrative assistant (позитивна конотація)	одиниця, що підкреслює престиж професії	Помічник керівника	Адаптація
406.	Secretary (секретар)	Personal assistant (позитивна конотація)	одиниця, що підкреслює престиж професії	Особистий помічник	Калькування
407.	Servant (прислуга)	Housekeeper (позитивна конотація)	одиниця, що підкреслює престиж професії	Домробітниця/помічник по господарству	Адаптація/ модуляція
408.	Servicemen killed by military action (військові, вбиті на війні)	Body counts (позитивна конотація)	одиниця на позначення соціального явища (пов'язаного з війною)	Кількість жертв/«підррахунок втрат»	Цілісне перетворення/ адаптація

409.	Servicemen killed by military action	Inoperative combat personnel (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення соціального явища (пов'язаного з війною)	Нефункціональний військовий персонал	Калькування
410.	Short (низький, невисокий)	Differently statured (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення фізичної якості	Людина невеликої статури	Описовий переклад
411.	Short	Vertically challenged (іронічна конотація)	одиниця на позначення фізичної якості	Вертикально обмежений	Калькування
412.	Single (одинак/одиначка)	Not with somebody at the moment (позитивна конотація)	одиниця на позначення якості	Не має з кимось стосунків	Адаптація

413.	Single	Romantically challenged (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення якості	Неромантичний	Модуляція
414.	Single	Unmarried person (позитивна конотація)	одиниця на позначення якості	Неодружена особа/особа, яка не перебуває в шлюбі	Калькування/ описовий переклад
415.	Schizophrenic (шизофренік)	Consumer of mental health services (позитивна конотація)	одиниця на позначення психічної якості	Користувач психіатричних послуг	Адаптація

416.	Slum (нетрі)	Economic oppression zone (EOZ) (негативна конотація)	одиниця на позначення соціально-економічного явища	Зона економічного утиску	Зміна порядку слів
417.	Slum	Substandard housing (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення соціально-економічного явища	Незадовільні житлові умови	Описовий переклад
418.	Slum	Unofficial housing (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення соціально-економічного явища	Неофіційне житло	Дослівний переклад

419.	Slum	Poor housing (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення соціально-економічного явища	Погані житлові умови	Описовий переклад
420.	Slum	Inadequate housing (негативна конотація з елевативним ефектом)	соціально-економічного явища	Неадекватні житлові умови	Описовий переклад
421.	Slut (хвойда)/stud (жеребець)	Sexually focused (позитивна конотація)	одиниця на позначення якості	Зациклений на сексі	Транспозиція

422.	Slut/stud	Suffering from a sex addiction (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення якості	Особа, що страждає від сексуальної залежності	Описовий переклад
423.	Spinster (стара діва; незаміжня жінка)	Career woman (позитивна конотація)	одиниця на позначення якості	Кар'єристка	Транспозиція
424.	Spokesman (той, хто виступає)	Spokesperson (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Спікер	Еквіваленція
425.	Statesman (державний діяч)	Statesperson (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Державний діяч	Адаптація

426.	Steward/stewardess (стюард / стюардеса)	Cabin attendant (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Бортпровідник, бортпровідниця	Диференціація
427.	Steward/stewardess	Flight attendant (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Бортпровідник, бортпровідниця	Диференціація
428.	Stoned (одурілий від наркотиків)	Chemically inconvenienced (іронічна конотація)	одиниця на позначення якості	Особа з наркотичною залежністю	Описовий переклад

429.	Stoned	In a reduced state of awareness (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення якості	В заторможеному стані	Модуляція
430.	Study (навчання)	Learning process (позитивна конотація)	одиниця, що підкреслює престиж	Навчальний процес	Дослівний переклад
431.	Study (вчитися)	To spend time on task (позитивна конотація)	одиниця, що підкреслює престиж	Вчитися	Цілісне перетворення

432.	Stupid (дурний, тупий)	Celebrally challenged (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення розумової якості	Розумово відсталий	Калькування
433.	Stupid	Cognitively impaired (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення розумової якості	З проблемами когнітивного розвитку	Описовий переклад
434.	Stupid	Differently-brained (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення розумової якості	Людина з іншим складом розуму	Описовий переклад

435.	Stupid	Intellectually challenged person (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення розумової якості	Людина із затримкою розумового розвитку	Описовий переклад
436.	Stupid	Intellectually impaired (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення розумової якості	Інтелектуально нерозвинутий	Калькування
437.	Teacher (вчитель)	Classroom manager (позитивна конотація)	одиниця, що підкреслює престиж професії	Вчитель	Логізація

438.	Teacher	Educator (позитивна конотація)	одиниця, що підкреслює престиж професії	Діяч у галузі освіти, педагогіки/освітянин/педагог	Описовий переклад/еквіваленція
439.	Teacher	Learning facilitator (позитивна конотація)	одиниця, що підкреслює престиж професії	Вчитель	Логізація
440.	Terrorists (терористи)	Protesters (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення соціального явища (пов'язаного з війною)	Протестувальники	Дослівний переклад

441.	Terrorists	Rebels (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення соціального явища (пов'язаного з війною)	Повстанці	Дослівний переклад
442.	Terrorists	Militants (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення соціального явища (пов'язаного з війною)	Бойовики	Дослівний переклад
443.	Tone-deaf (немузикальний)	Unmusical (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення якості	Немузикальний	Дослівний переклад

444.	Too young/old (Замолодий/застарий)	Other aged (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення фізичної якості	Іншолітній	Транспозиція
445.	Too tall (дуже високі)	People of height (позитивна конотація)	одиниця на позначення фізичної якості	Люди високого зросту	Описовий переклад
446.	Tree-hugger (захисник лісу)	Environmental activist (позитивна конотація)	одиниця, що підкреслює престиж	Еко-активіст	Калькування

447.	Ugly (потворний; потвора)	Aesthetically challenged (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення фізичної якості/предмету	З проблемами естетичного характеру	Описовий переклад
448.	Ugly	Attractively impaired (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення фізичної якості/предмету	Менш привабливий	Адаптація
449.	Ugly	Average-looking (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення фізичної якості/предмету	Посередніх зовнішніх даних	Описовий переклад

450.	Ugly	Cosmetically different (іронічна конотація)	одиниця на позначення фізичної якості/предмету	Косметично інший	Калькування
451.	Ugly	Facially challenged (іронічна конотація)	одиниця на позначення фізичної якості/предмету	З проблемним обличчям/ негарний з лиця; не вдався вродою (лицем)	Описовий переклад/ адаптація
452.	Undertaker (працівники кладовищ)	Embalming surgeon (позитивна конотація)	одиниця, що підкреслює престиж професії	Бальзамувальник	Адаптація

453.	Undertaker	Funeral director (позитивна конотація)	одиниця, що підкреслює престиж професії	Розпорядник похорону	Зміна порядку слів
454.	Undertaker	Mortician (позитивна конотація)	одиниця, що підкреслює престиж професії	Співробітник похоронного бюро	Описовий переклад
455.	Uneducated (when referring to adults)	Lacking a formal education (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення розумової якості	Людина, якій бракує знань	Адаптація
456.	Unemployed	Unwaged (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення соціальних та побутових явищ	Особа, що не отримує заробітної плати	Описовий переклад

457.	Waiter/waitress (офіціант/офіціантка)	Food server (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Офіціант	Еквіваленція
458.	Waiter/waitress	Table attendant (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Офіціант	Еквіваленція
459.	Waiter/waitress	Waitperson (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Офіціант	Еквіваленція

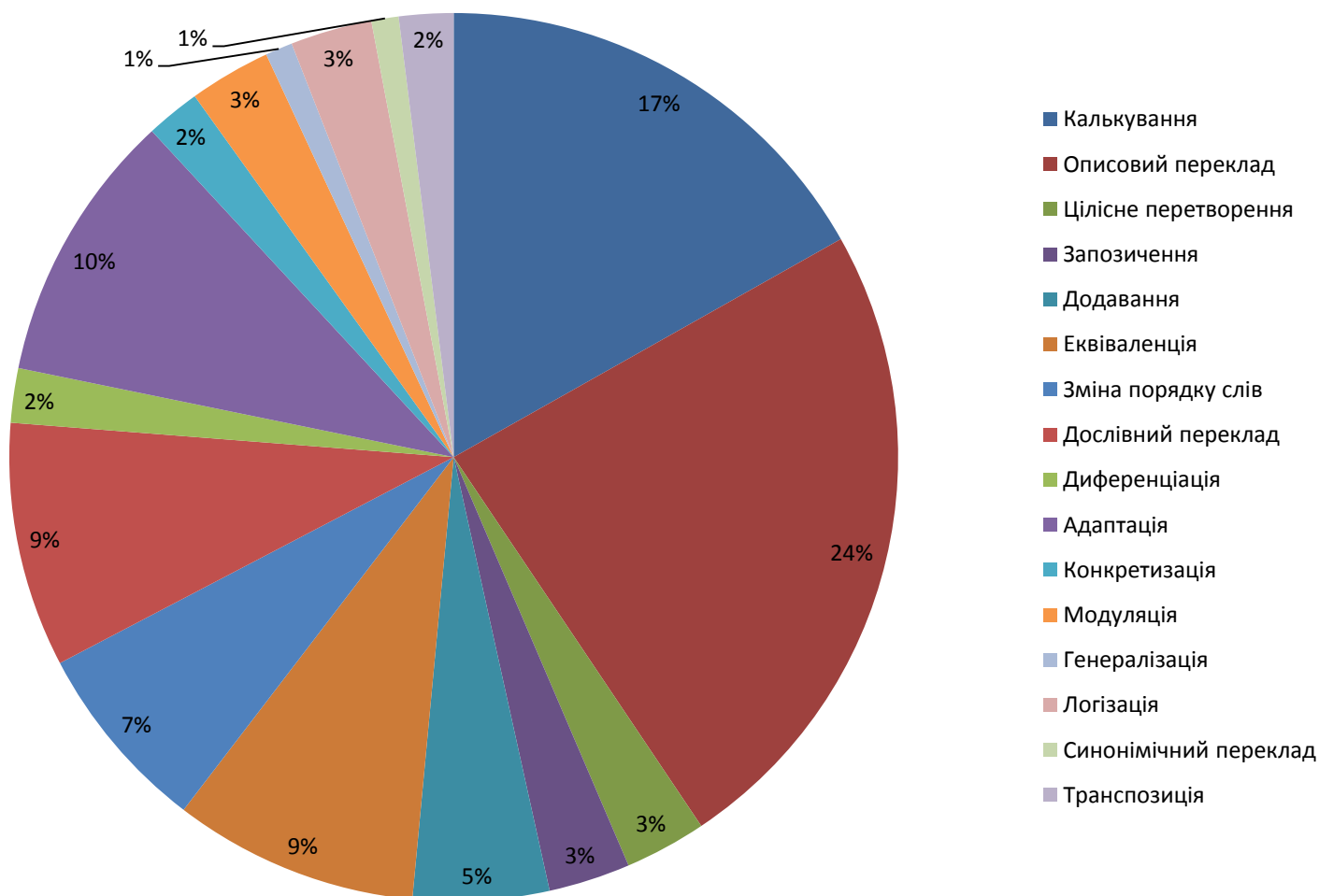
460.	Waiter/waitress	Waitron (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Офіціант	Еквіваленція
461.	War (війна)	Conflict (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення соціального явища (пов'язаного з війною)	Збройний конфлікт	Додавання
462.	War threat (загроза війни) Nuclear war threat	Nuclear crisis (негативна конотація з елевативним ефектом)	одиниця на позначення соціального явища (пов'язаного з війною)	Ядерна криза	Калькування
463.	Weatherman/ weathergirl (ведучий/ ведуча прогнозу погоди)	weather person (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Ведучий (-а) прогнозу погоди	Описовий переклад + диференціація

464.	Weatherman/ weathergirl	Weathercaster (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Ведучий (-а) прогнозу погоди	Описовий переклад + диференціація
465.	Weatherman/ weathergirl	Weather reporter (позитивна конотація)	гендерно нейтральна одиниця	Ведучий(-а) прогнозу погоди	Описовий переклад + диференціація
466.	Wheel-chair bound (прикутий до інвалідного візка)	Wheelchair user/ A person who uses a wheel-chair (позитивна конотація)	одиниця на позначення якості	Користувач інвалідного візка	Зміна порядку слів
467.	White	Person of non-colour (гумористична конотація)	одиниця на позначення фізичної якості	Біла людина	Цілісне перетворення

468.	Witch doctor (знахар; ворожбит)	Faith healer (позитивна конотація)	одиниця, що підкреслює престиж професії	Зцілювач вірою	Зміна порядку слів
469.	Witch doctor	Practitioner of psychic healing (позитивна конотація)	одиниця, що підкреслює престиж професії	Особа, що практикує зцілення переконаннями	Описовий переклад
470.	Witch doctor	Psychic surgeon (позитивна конотація)	одиниця, що підкреслює престиж професії	Духовний хірург	Калькування

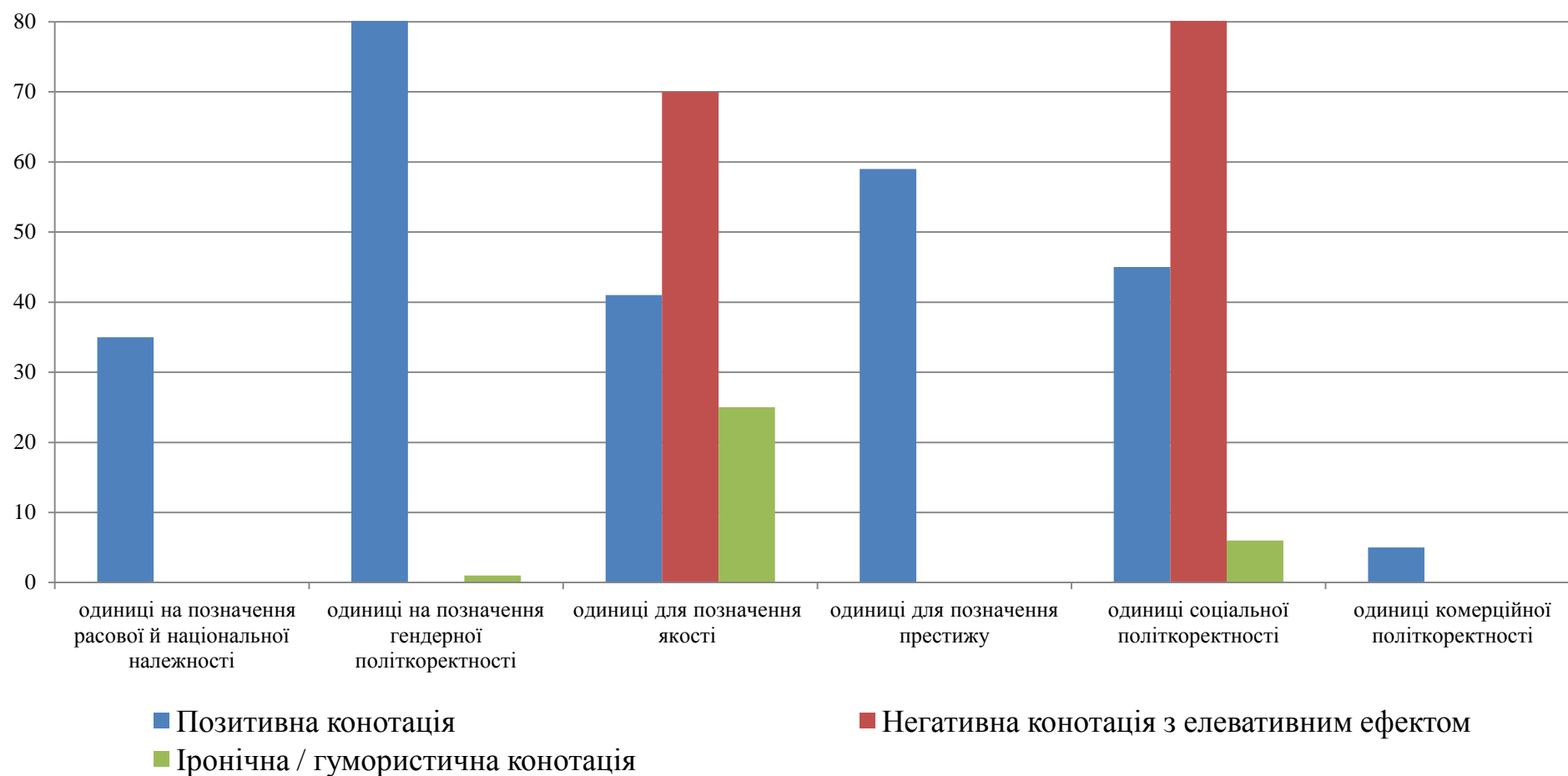
ДОДАТОК Б

ВІДСОТКОВЕ СПІВВІДНОШЕННЯ СПОСОБІВ ПЕРЕКЛАДУ ПОЛІТКОРЕКТНИХ ОДИНИЦЬ

ДОДАТОК В

КОНОТАТИВНИЙ АСПЕКТ ПОЛІТКОРЕКТНИХ ОДИНИЦЬ

ДОДАТОК Д

ЗАЛЕЖНІСТЬ ПЕРЕКЛАДАЦЬКИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ ВІД КОНОТАТИВНОГО АСПЕКТУ

